

DEVİRİMCİ İŞÇİ

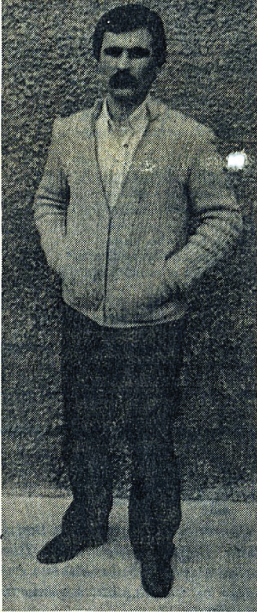

SAYI 30

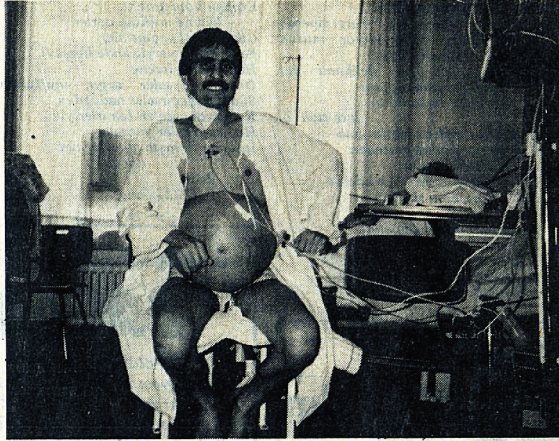
1 ARALIK 1986

2.- DM

BİR REJİMİN KİMLİK KARTI YA DA BİR DİRENİŞİN ÖYKÜSÜ

MUAMMER ÖZDEMİR, tutuklandıktan sonraki aylarda cezaevinde (yan-
da) ve Hannover'da tedavi edildiği hastahane, 15.11.1986 (altta)

ORTADOĞU HARİTASI DEĞİŞECEK Mİ?

Son günlerde ortaya çıkan uluslararası ve bölgesel düzeydeki bazı olaylar Ortadoğu haritasının değişeceği yönünde birer işaret olarak değerlendiriliyor. Yapılan yorumlarda Ortadoğu'daki muhtemel denge değişikliklerinde Türkiye'nin kilit bir rol oynayacağı vurgulanıyor. Gerçekten de son zamanlardaki bazı gelişmelerin bu tür yorumları kuvvetlendiren özellikler taşıdığı söylenebilir.

Önceden oluşturulan planlar gereğince ve belli politik sonuçlar elde etmek amacıyla çeşitli devletlerin istihbarat örgütleri tarafından düzenlenmiş olabileceği gibi Arap ya da Filistin kökenli gruplar tarafından da düzenlenmesi muhtemel olan çeşitli olaylar gerekçe gösterilerek dünya kamuoyu emperyalist politikaların ve baskıcı-saldırgan uygulamaların geçerliliğine ve haklılığına ikna edilmeye çalışılmaktadır.

Bu genel amacın yanı sıra, sağda solda patlatılan bombalardan hareketle son zamanlarda Suriye'ye karşı izlenen politiklardan doğrudan Ortadoğu'ya yönelik bazı sonuçların elde edilmesinin amaçlandığı gözlenmektedir. ABD ve diğer emperyalist devletler İran-Irak savaşı-
nın Irak'ın aleyhine sonuçlanması durumunda bölgede batı aleytari

*Federal
Almanya
Cumhurbaşkanı
R. v. Weizsäcker,
Kenan Evren'in
Almanya'ya
gelmesi için
yaptığı
resmi
davetiyeyi
demokratik
kamuoyu
önünde
geri
çekmelidir!*

Yazısı sayfa 3'de

Devamı Sayfa 21'de

- Ege Bölgesi'nde Devrimci Yol yararına faaliyette bulunmak "suçundan" önce idam, sonra müebbet hapis cezasına çarptırılan Muammer Özdemir Askeri Cezaevi'ndeki kötü yaşam koşulları nedeniyle hastalandı.
- Zamanında hastahaneye kaldırılıp ciddi bir muayeneye tabi tutulmayan arkadaşımız uzun çabalardan sonra muayene olabildi. Doktorlar Muammer'i ciddi bir muayeneden geçirmedikleri için hastalığa yanlış bir teşhis koydular.
- Daha sonra arkadaşımızın siroz hastalığına yakalandığı anlaşıldı. Buna rağmen askeri yönetimin yetkilileri Muammer'in tedavisi için herhangi ciddi bir girişimde bulunmadılar.
- 2 yıldır ölüm tehlikesi altında yaşayan arkadaşımıza tedavi olabilmesi için cezaevi yönetimi Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmayı önerdi. Muammer bu öneriyi reddetti.
- İstanbul Adli Tıp Kurulu'nun önerisi üzerine Muammer Özdemir 13 Ağustos 1986 tarihinde hastalığı yüzünden ölebileceği gerekçesi ile 6 aylık bir süre için serbest bırakıldı.

OVACIK'TA 10 DEVİRİMCİ KATLEDİLDİ

Faşist rejimin kolluk kuvvetleri 22 Kasım 1986 günü Tunceli'nin Ovacık bölgesindeki bir meza evinde ve evin çevresinde beşinin dışında isimleri henüz tesbit edilemeyen 10 yurtsever daha katletti. Olay şöyle cereyan etti: Tunceli'nin Ovacık bölgesinde 10 TKP/ML TIKKO taraftarı yurtseverin kaldığı meza evi, 22 Kasım sabahı güvenlik güçlerinin Tunceli yöresinde sürdürdükleri seri arama ve operasyonların bir parçası olarak helikopterli bir komando birliği tarafından kuşatılmıştır. Ordu güçlerinin bu saldırısına karşı direnmek üzere 8 yurtsever Hümmük mezasındaki evi terk ederek, güvenlik güçleri ile 7 saat süren bir çatışmaya girmişler, çatışma 8 yurtseverin şehit düşmesi, 1 askerlin öldürülmesi ve iki ordu mensubunun ağır yaralanmasıyla sonuçlanmıştır. Mezradaki ev komando kuvvetlerine ait helikopterler tarafından bombalanmış, çatışma sonucu evin içerisinde 2 devrimci daha yaşamış bir vaziyette ölü olarak ele geçirilmiştir. 10 yurtseverin cenazesi ailelerine teslim edilmemiş, yöredeki bir mezarlığa asker tarafından defnedilmiştir... Faşizm güçleri devrimci demokratik güçlere karşı yürüttükleri saldırılarına, bu toplu katliamı da eklemiştir.

Bölge halkı ve devrimcilere karşı hunharca yürütülen "operasyonlar" devam etmektedir. Ovacık yöresine, Ovacık kimlikli insanlara da dahil olmak üzere tüm giriş çıkışlar yasaklanmıştır.

Bu katliam ve operasyonlar Evren-Özal rejiminin Türkiye halklarına karşı yürüttüğü kutsal savaşın doğrudan bir parçasıdır. Bu savaşa ve faşizmin katliamlarına sessiz kalınmamalıdır.

Cezaevi'nden...

(Bilim bahçesinin çiçeği)

23.9.1986

Sevgili ağabey,
merhaba!

Sevgi ve kardeşlik dolu mektubunu almadım
beni çok sevindirdi.

23.09.1986

Sevgili ..... ağabey;
Merhaba!
Sevgi ve kardeşlik dolu mektubu-
nu almak beni çok sevindirdi.

Sık sık ve hepimize yazmıyorsunuz
diye üzülme hiç gerek yok. Arada
bir de olsa dostların sağlık haberlerini
alabilmek bizi sevindiriyor. Mapus-
taki insan bolca mektup yazma ko-
şullarına sahip. Ama ya dışardakiler.
Onların çoğu dinlenmeye bile vakit
bulamıyorlar çoğunlukla. İş gücü ve
onca sorundan bas kaldırıp yazmak
kolay olmuyor, biliyorum. Ama iyice
haber alamamak da bizi meraklan-
dırıyor. Sen kendini yormadan, vakit
bulabildiğin anlarda yazarsan bu bize
yeterli. Önemli olan sağlık haberleri-
nizi alabilmek. Kısacası mektup ko-
nusunda hiç canını sıkma. Yüreğinin
sıcaklığını hep içimizde hissedeceğiz,
yazabilsen de, yazmasan da.

Önceki mektubumda yazdığım şi-
irde karalamalar olduğunu belirtmiş-
sin. Sanıyorum sakıncalı bulunan yer-
leri karalamışlar. Sağlık olsun. Bili-
yorsun mektuplar denetimden geçi-
yor. Neyin, ne zaman çizileceğini işe
bizler bilemiyoruz. O nedenle de
mektuplar bazen öyle karalamalı ola-
biliyor.

Selam ve isteklerini tüm arkadaşla-
ra söyledim. Hepsinin de sana çok se-
lamı var. .... yazmıştı belki ama
ben yine de yazayım. İki hafta önce
buraya .....dan .....lerin davasından
yargılanıp idam cezası alan üç kişi
daha geldi. ...., ..., ..., üçü de ....
davasından. Böylece sayımız .....e
yükseldi. Hepimiz de iyiyiz ve neşe-
miz yerinde. Yavaş yavaş kışa ha-
zırlanıyoruz. Bugün bahçedeki çiçek-
leri yemekhaneye taşıdık. Bahçe bir-
den ıssızlaştı sanki. Apayrı bir gü-
zellikleri vardı orada.

Bugün bir bacıdan mektup aldım;
"Ne zaman çıkıyorsun" diye soruyor
bana. Güldüm. Ona dedim ki, belki
1991'de belki de 2001'de. Ama na-
sılsa çıkacağız. Ya yürüyerek ya bat-
taniye arasında, farketmez. Sonuçta
mapushane bizziz kalacak va ona
bak.

Bizler için tasalanma can dost. Bi-
zim asıl tasamız sizlersiniz. Sizleri
mutlu görebilmek en büyük dileği-
mizdir. Yasamamızın anlamı bu. O-
nun için kendine, kendinize iyi bak-
malısınız. İnsanlarımız sağlıklı ve
mutluysa biz de öyleyiz demektir
değil mi?

Can kirva, benim bir şiirim var.
Her yana yazdım onu. Sana da yaza-
cağım. Oldukça uzun. Bu yıl barış
yılı ilan edilmiş ya, oturup düşün-
düm. Yeryüzünde savaşlar varsa, sa-
vaşların çıkmasına neden olan etken-
ler varlık nedenlerini koruyorlarsa
barışın, gerçek barışın olması olanak-
sız değil mi? Öyleyse savaşların ve
savaşlara yol açan etkenlerin yok e-
dilmesi gerekir öncelikle. İşte şiirim
savaşı işliyor ve barış çağrıda bulu-
nuyor. "Güzel içerikli mektup isti-
yorum" demişsin ya bu şiir belki
mektubuma böyle bir içerik kazan-
dır.

Şiirimi daha önce bir kaç yere
yazdığım ve hepsine de sapasağlam
ulaştığını öğrendiğim için karalama
kuşkusuna olmadan sana da yazıyorum.

ONBEŞ YAŞINDA CEPHEDEN
MEKTUP

Bugün onbeşinci gün anne
Karşı dağın çimenini
Anlatmayı çok isterdim.
Topçular sürdü orayı
Kocaman mermilerle
Belki inanmazsın ama
Sabaha kadar
Çığlık çığlığa
İnildedi ormanlar.
Bir lale açmıştı ilk gün

Siperlerin önünde
Koca bir meme gibiydi başı
Kör bir kurşun dağıttı tepesini.
Bazen gökten kuşlar yağıyor
Kanatları yoluk kuşlar
Hep kızardın sapana kuş vurmama
Şimdi insan vuruyorum anne
Yağlanmış tüfeklerle
Bugün onbeşinci gün anne
Düşman iki atım ötemizde
Sularla dolu siperler
Bildiğin su değil ama.
Biraz çamurda bulanmış
Biraz insan kanına.
İnsan parçaları yüzüyor ortasında
Bazen top gibi kafataslar
Fırılıyor suyun üstüne
Ayaklarına buluyor insanın
parça parça bağırarak

Bugün onbeşinci gün anne
Geceleri örtün yok üstümüzi
Soğuktan morarıyor parmaklar
Onbeş gündür
Ölüm oturuyor karşımda
Bir sağımdan alıp götürüyorlar
dostları
bir solumdan
Yüreğim ağzıma geliyor
Midemde bir top ateş
Her yere düşen yarısı bedenimde
Bağırarak kalkıyorum uykudan

Bugün onbeşinci gün anne
Biraz suskun ortalık
Düşmanın bayram günümüş
Demek düşmanın da bayram günü var
Onlar da sevinçle sarılıyorlar
birbirlerine
Onlar da eğleniyor anne
armağan alıyorlar.

Geçen bayramı anımsadın mı
Bir çocuk gibi
süslemiştin beni
-çocukum elbet-
Elimden tutup
soğakça çıkarmıştın
Bir kız dudak bükümüştü geçerken
anasının kuzusu-
demmişti gülümseyerek.
Oysa bir yıl geçti aradan
Bir yılda canavar olur mu insan?

Bayramlarda kızardım insanlara
İki yüzü olurlardı nedense
saklamırlardı
bayramın arkasına
Oysa ne kadar kolay
her gün bayram yapmak.

Dün bir düşman gördüm
Karşı siperde
Kime benziyordu biliyor musun
Hani bizim mahallede
Güleç yüzü bir delikanlı var
Kızların hayran olduğu
Hep kıskanırdım onu
İşte tıpkı o.

Neredeyse selenecektim ona
Biri bir kurşun sıkı öteden
Parçaladı kafatasını
Küfrettim kurşun sıkı adama
İki gün tayınımi kestiler

Bugün onbeşinci gün anne
Düşmanlar
oyun oynuyorlar siperlerinde
Oyunları bizimkine benziyor
Bizim gibi gülüyorlar anne

Mektup yazıyorlar
sevdiklerine
Bizim gibi ölüyorlar
Yarın yine atılacak mermiler
Ç Oğu dönemeyecek memleketine
Bu sorular var kafamda annee
Saldırmasa insanlar birbirlerine
Kavgayı kaldırsalar
Dünya yetmez miydi hepsine
Yine olur muydu savaşlar.

Bir tutsak getirmişlerdi
bizimkiler siperde
Gülerek anlatıyordu adam
hem de bizim dilimizle
Sizin oradan evliyim diyordu

Sizin sınır boylarından
Bir gözlece kızdı karım
Yıllarca el ettik
mendil salladık birbirimize
Bir gece geçtim mayından
Elini aldım elimde
Yürüdük gittik oradan
Çocuklarımız var şimdi
Biri kız biri oğlan
Azıcık sızden çocuklar
Azıcık bizden
Şimdi soruyorlarmış annelerine
Savaşı babam mı kazanacak sen mi?

Dedelerimiz
vuracak mı birbirlerini
Asker dayım
girse sınırdan
bizi keser mi?
Yüreğime bir şey saplandı anne

Bugün onbeşinci gün
onbeş gündür
soğumadı tüfekler
patır patır dökülüyor insanlar
Çoğu çiftçi
Çoğu işçi ölenler
Bir başka yerde
bir başka zaman buluşalardı
sözedilerdi
ekimden, üretimden
Akıl verilerdi
iş bulurlardı birbirlerine
Dost olurlardı
Dünür olurlardı kimbilir
şimdi kurşun sıkıyorlar habire

Bu savaş niye anne
Dün bir subaya sordum
-Köylüymüş babası onun da-
Dünyayı bir mahalle saysak dedim
Ülkeleri birer ev
Komşu değiller mi birbirlerine
Komşu komşunun
küllüne muhtaç derler.
Güzel güzel geçinsinler
Paylaşalar yeryüzünde herşeyi
Hakkana, eşiteene
Ortak duysalar acıyı, mutluluğu
Silahları geçirseler haddeden
Raylar döşeseler demirleriyle
Hızlıca trenler yapsalar
İnsanlar doluşa gönüllerince
-çocuk-
dedi.
Güldü bana.

Savaşı biz mi çıkardık? Hayır
Ne sen ne ben
İstemedik savaşı
Karşıdaki
köylüler de işçiler de
istemедiler
Kararı ne biz verdik
ne de onlar
Birilerinin çıkarı var oğlum
Birileri
savaşı çıkarırlar.

Savaşı kim çıkarır anne
Köylüler olamaz asla
Savaşlarda ürünleri yanıyolar
Hayvanları ölüyor
biner biner
Euleri ateşe veriliyor
Tarlaları gidiyor ellerinden
Hastalıktan kırılıyor köylüler.

Babam işçiydi anne
Savaş acur mıydı öbür işçiyse
Başka ülkelerin işliklerinde
birlikte balıoz salladılar
birlikte kurdular binaları
Birlikte yarattılar herşeyi
Uykuyu nasır ettiler
Sevgiyle anmaz mıydı babam onları.

Bakkallar, kasaplar
Nasıl savaş çıkarsın anne
Kendileri zor geçiniyorlar
Çoğu ülkeleri bilmezler bile
Öğretmenler, memurlar
Savaş çıkarır mı anne
Ya dul kalan kadınlar
Ya el kadar çocuklar.

Bugün onbeşinci gün anne
Süngüler bileniyor
Yağlantıyor makinahlar
Yarın öleceğim belki de
Savaşı çıkarır
ben miyim anne...

Anne senden bir dileğim var
Topla kadınları
Topla bakkalları kasapları
Çocukları, öğretmenleri
işçileri, köylüleri
Artık dul kalmak istemiyoruz
Artık ölsün istemiyoruz çocuklar
Artık savaş istemiyoruz
diye bağır

Bir savaş da sen aç anne
Savaşı sürdürmek isteyenlere
Bu son savaş olsun insanın

B. ün onbeşinci gün anne
Bir çığlık gibi sokuldu
Gecenin böğrine
Karantığın işret fişekleri
İşte başlıyor yeniden
Haydi hoşçakal anne
Sözümü unutma sakın
Dönersem ellerinden operim
ölürsem
bil ki,
Gözüm kaldı geride
Hepinizi sevgi ve saygıyla selam-
lıyor özlemle kucaklıyorum.

BAĞIŞA ÇAĞRI

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da Devrimci İşçi tarafından Bağış Kampanyası açılmış bulunmaktadır. Bağış kampanyamız, Türkiye'deki devrimci güçlerin önerilerine koymuş bulundukları çeşitli görevlerin yerine getirilmesine ve karşılaşılan sorunların çözümüne katkıda bulunmaya yöneliktir.

Bilindiği gibi, ülkemizdeki ilerici, demokrat ve devrimci kesimler, hem kendilerinin, hem de emekçi kitlelerin karşı karşıya bulundukları sorunların çözümünü için belli bir çaba içerisinde. Bu çabaların bir yönü de demokratik hak ve özgürlüklerin yeniden kazanılması mücadelesinde somutlaşmaktadır. Kitlelerde yeni yeni başlayan hareketlenmelerle, bu çabalar arasında giderek fiili bağların kurulacağı söylenebilir. Bu bağın kurulabilmesinde, süphesiz Devrimci Güçler'in önemli görevleri ve sorumlulukları bulunmaktadır. Devrimciler, bu sorumluluğun bilinciyle hareket etmektedirler. Bu sorumluluk, bugünkü evrede kendisini, toplumsal muhalefetin Devrimci-Demokratik seçeneğe kanallize edilmesini sağlayacak bağımsız devrimci bir hareket yaratma görevinde somutlaştırmaktadır. Kampanyamız bir yönüyle de bu kapsamdaki bir görevin yerine getirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Öte yandan yine bilindiği gibi, ülkemizde devrimciler, ister cezaevinde olsun, ister dışarıda, büyük bir ekonomik zorluk içindedirler. Cezaevlerinde hâlâ yüzlerce devrimci vardır ve bunların çoğu tedavi olmak zorundadır.

Kampanyamız, bir yönüyle de zor durumdaki devrimcilerle destek olmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'de ilerici ve devrimci güçlerin siyasal ve toplumsal gelişmelerle müdahale edebilecek konumlara yükselmesi gerektiğine inanılanların kampanyamıza gönülden katılacaklarına inanıyoruz.

Ve tüm ilerici, demokrat ve devrimci güçleri, Devrimci İşçi'nin kampanyasına aktif şekilde katılmaya, kampanyanın örgütlenmesinde görev almaya çağırıyoruz.

DEVİRİMCİ İŞÇİ

*

Impressum:

V.i.S.d.P.: S. Soylu
c/o. Karolinen Str. 1-A
2000 Hamburg 6

*

Yazışma Adresi:

Devrimci İşçi
c/o. R. Öncan
Postfach 91 08 43
D- 3000 Hannover 91

*

ÖDEMELER:

Stadtsparkasse Hannover
G. Kurban
Konto Nr.:253 07 096
BLZ: 250 501 80

*

Fransa 6.- ff
İsviçre 2.- sfr
Hollanda 2.50 hlf
Avusturya 15.- s.
Belçika 35.- bfr.
İsveç 5.- skr.
Danimarka 6.50 dkr.

DEVİRİMCİ 1987 TAKVİMİ
İŞÇİ'NİN ÇIKTI! 10 dm

DEVİRİMCİ
İŞÇİ

HALK DÜŞMANI EVREN ALMANYAYA GİRMEMELİDİR!

Federal Almanya Cumhurbaşkanı R. v. Weizsäcker geçtiğimiz mayıs ayı içerisinde "Türk-Alman dostluk ilişkilerini geliştirmek ve pekiştirmek, Almanya'nın Türkiye ile olan ekonomik-siyasi ve askeri ilişkilerini derinleştirmek ve demokrasiye geçişi" selamlamak gibi hedefleri içeren bir ziyareti, Kenan Evren'in resmi konuğu olarak Türkiye'de gerçekleştirmiştir.

Türkiye'de "demokrasiye dönüş ve demokratikleşme sürecinin adımları faşist Hitler diktatörlüğü döneminde takibe uğramış ve Türkiye'de iltica etmiş Alman vatandaşlarının durumu, İnsan Hakları'nın çiğnenmesi" ve Almanya'da yaşamak zorunda bırakılmış Türkiyelilerin "sorunları" gibi konularda faşist Evren-Özal rejiminin temsilcileri ve yetkilileri ile temaslarda bulunan Alman Cumhurbaşkanı Weizsäcker, yukarıdaki konularda rejim açısından "olumlu" bir tavır sergiledikten sonra, ziyaretinin doruk noktası olarak, dünün cunta generali, bugün rejimin dikey hiyerarşisi içerisinde tekelci burjuvazi ve emperyalizm lehine oluşan tüm siyasal yetkilileri kendisi üzerinde merkezileştiren Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i bizzat kendi resmi konuğu olarak Almanya'ya davet etmiştir.

Evren-Özal diktatörlüğünün 6,5 yıldır işlediği tüm cinayetlerin, işkence suçlarının baş faili, sicili emekçi halklarımızın kanı ile yüklü Evren'in Almanya'ya ziyareti önümüzdeki aylarda gerçekleşecektir. Kendisini "demokrasinin beşiği" olarak lanse etmeye özel bir itina gösteren F.Alman devletinin Cumhurbaşkanı Weizsäcker'in resmi konluğu olma "şanına" yakında erişecek olan Evren kimdir? Federal Alman Cumhurbaşkanı kimi davet etmiştir?

Türkiye emekçi halklarının yıllardır kemiklerinde hissettikleri ve bildikleri gibi, Cumhurbaşkanı Kenan Evren Türkiye tarihinin en kanlı cuntasının sefiliği üstlenmiş, mazlum Kürt halkına faşist ordu süngüsüyle ve tekralıkrar güdüme getirilen operasyonlarla milli zulmün en katmerlisini layık görmüş, yüzlerce devrimci ve demokratın katli ve her türden açık faşist baskı ve zulüm uygulamaları devam ettirmekte kararlı olan bugünkü rejimin Cumhurbaşkanıdır.

Evren, iyiden, güzelden yana, Türkiye emekçi halklarının kayıtsız şartsız egemenliğinden yana olan her şey ve herkese düşman bir rejimin en önde gelen temsilcisidir.

Evren, işçi sınıfının ve tüm çalışan kesimlerin her türden hak ve özgürlüklerini faşist ordunun çizmeleri altında çiğneyen, emekçi halkların ekonomik-demokratik örgütlenmelerini terör ve baskı ile dağıtan, yönetici ve üyeleri Nazi döneminin toplama kamplarını andıran hapishanelerde çürümeye terk eden Türkiye'nin bugünkü faşist cumhurbaşkanıdır.

Kenan Evren, suçsuz Kürt köylülerini zorunlu iskân uygulamaları ile, oğlanlık kazanmış faşist ordu operasyonları ile, Kürt Halkı'na ait tüm değerleri çiğneyerek, Kürt kadınları'nın cinsel organlarında, yüzleri kızarmadan "teröristlerle ilişki" arayan bir bütün olarak Kürt Halkını teröriste eden uygulamaların baş sorumlularından biridir.

Emperyalizm ve tekelci kesimlerin çıkarları doğrultusunda, tüm nisbi

Ölünü gelin getirtiler evimize
İncecik tüller giyindi gözyaşı
Ay dolandı düştü yere, ey oğul
Gün doğmadan
Bizde günlük yaşama döndüştü kan

demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırarak, tüm devlet organları içerisinde açık faşizmi kurumsallaştıran bir rejimin başı Kenan Evren, halkın devrimci önderlerini rejimin işkencehanelerinde, idam sephalarında, dağlarda ve sokaklarda katleden, devlet güvenlik güçlerinin başkumandanı, eli kanlı bir halk düşmanıdır. 'Katil Kenan Evren Türkiye Halkları'nın baş düşmanıdır.

Bir avuç sermaye babasının çıkarlarını gerçekleştirme adına, Türkiye Emekçi Halkları'ni IMF patentli ekonomipolitikalar eşliğinde ve sonucunda açlığa, sefalet ve yoksulluğun en katmerlisine iten kapitalist sömürü ve talan düzeninin devamlılığını garanti altına almakla yükümlüdür. Bu doğrultuda da tüm yetkililerle donatılmış bir makamın bekçisidir Kenan Evren!

Kenan Evren gibi sicilli bir faşistin Almanya'ya resmi daveti hangi anlamı getirmektedir?

Açık faşizmin, tekelci sermaye çevrelerinin oligarşik ittifak içerisinde atakları ve ordunun bir avuç sermaye kodamanı adına, Türkiye'deki gelişmelere 12 Eylül Faşist Darbesi'yle müdahalesi sonucu, egemen olduğu ve kurumsallaştırıldığı TC Devleti, faşist cuntanın iktidara gelişinden sonraki süreçte, uluslararası planda önemli puan kaybına uğramıştır. Bu puan kaybı, kendisini Avrupa çapında diplomatik değer taşıyan tüm kurum ve kuruluşları Türkiye'de oluşturulan açık faşist rejim ile resmi ilişkileri ya tamamen kesmeleri, ya da geçici bir süre için de olsa dondurmalarında somutlaşmıştır. Kuşkusuz bu gelişmeler, Avrupa'da yaşamak zorunda bırakılmış Türkiye'li devrimci ve demokratların, açık faşist terör uygulamalarının bilinçli ve doğru bir şekilde teşhirine yönelmelerinin bir sonucu olarak da belirmiştir.

Dondurulmuş veya tamamen kesilmiş olan bu ilişkilerin yeniden

normalleştirilmesi veya kazanılması teraramen anti-demokratik temellerde yükselmiş, Evren-Özal rejimi tarafından bir prestij sorunu haline getirilmiştir. Kaybolan ya da sarsılan bu prestiji yeniden sağlamak, çeşitli batılı kurum ve kuruluşlarla ilişkileri yeniden normalleştirmek ve geliştirmek, pürüzsüz bir diplomatik ilişkiyi gerçekleştirmek hedefleri ile tekelci sermayenin bekçisi belli bir süredir çok yönlü bir ataka kalkmıştır. Evren-Özal faşizminin, sistemin etkilerinde örtülü bir nisbi demokratik icra parlamentolu, partili bir uygulamaya yönelmesinde uluslararası planda kaybedilen prestijin yeniden sağlanması önemli bir rol oynamıştır. Gelişmeler devrimcilerin subjektif niyet ve istemlerine rağmen büyük ölçüde cunta güçlerinin hedefliliği ve arzu ettiği yönde gelişmiş, Avrupa çapında rejimin kaybettiği mevziler rejim tarafından yeniden kazanılmaya çalışılmaktadır.

Bu resmi davet, Türkiye açısından 12 Eylül 1980 sonrası oluşturulan siyasi yapının Türkiye halklarına karşı sürekli gündemde tutulan baskı, zulüm ve terör uygulamalarının Batılı devletler ve Avrupa kamuoyu nezdinde meşrulaştırılması anlamına gelmektedir. Bu uygulamaların uluslararası planda çeşitli yaptırımlarla karşılanmaması, desteklenmesi maiyetindedir.

Kenan Evren, rejimin tüm bu uygulamalarına rağmen Avrupa'da yaşamak zorunda bırakılmış Türkiye'yi dikensiz bir gül bahçesi olarak sunmaktadır.

Federal Almanya açısından sorun açıktır. Alman egemen sınıf ve zümrelerinin siyasi temsilcilerinin bu ziyaret ile elde etmek istedikleri amaçlar; Türkiye'deki faşist rejimin uluslararası planda ve Avrupa kamuoyunda meşrulaştırılmasına, destek görmesine sözcüklik etmen karşılığı olarak birincisi; Alman tekellerinin Türkiye'deki gelir kaynakları garanti

altına alınacak, ikincisi, bir pazarlık konusu haline getirilen Türkiye'nin AET'ye girişi durumunda resmi anlaşmalara göre ortaya çıkan serbest dolaşım hakkından ya vazgeçilecek ya da bu hakkın fiili kullanımı bilinmez bir tarihe ertelenecek veya uzak gelecekteki yeni anlaşmalarla terk edilecektir. Ayrıca, Alman savaş sanayinin Türk Ordusu'nun NATO'nun Orta Doğu düzlemindeki çıkarlarını yerine getirebilecek bir modernizasyonu için üretme ve ürettiği silahlardan elde etmeyi hesapladığı kârların ve bu alandaki yeni ihaleleri Alman tekelinin sömürüsüne sunulması garanti altına alınmak istenmektedir. Bilindiği gibi, Alman devleti ve savaş sanaisi Türk Ordusu'nun modernizasyonu için önemli görevleri yerine getirmektedir. Milyarlarca marklık askeri yardımın yanı sıra Alman tersanelerinde savaş gemileri inşa edilmekte, Türkiye'de oluşturulan Çevik Kuvvetlerin askeri eğitimine Alman vurucu timi GSG 9 tarafından eğitilmektedirler. Alman yetkilileri Türk polisinin eğitimine de aynı şekilde önem vermektedirler. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Cunta şefinin Almanya Cumhurbaşkanı Weizsäcker tarafından daveti, Türkiye halklarının ekonomik-demokratik taleplerine, en temel hak ve özgürlükleri uğruna vermeye çalıştıkları mücadeleyi, mahkum ailelerinin cezaevi koşullarının düzeltilmesi, baskı ve işkence uygulamalarının ortadan kaldırılması ve Genel Af girişimlerine, öğrenci gençliğin YÖK yasalarına ve özerk üniversite için mücadelelerine, yönelik bir saldırıdır. Bu davet Alman devletinin ve diplomatik çevrelerinin her türden insan hakkına tecavüz eden Evren-Özal rejiminin tüm uygulamaları suç ortaklığı yaptığı resmi ve kamuoyu önünde sergilenen bir belgesidir. Bu davet Alman devletinin uluslararası planda bugünkü rejimi yalnız bırakmayacağına bir kanıttır. Demokrasinin ve insan haklarının beşiği olarak kendisini dünya kamuoyu önünde sergilemeye büyük önem gösteren F. Alman devleti bu resmi davetin ortaya koyduğu gibi, Türkiye halklarına faşizmin barbarlığı ve zulmü altında inlemesini, uygulanan ekonomi politikalar sonucu ilginç kadar sömürülmesini reva görmektedir.

Geri bırakılmış ülkelerdeki açık faşist ve gerici diktatörlüklerin her türden baskı ve zulüm uygulamalarını destekleme ve meşrulaştırmayı emperyalist bir dış politika olarak benimsemiş FAC bir taraftan ülkesinde, takibe uğramaları sonucu yaşayamaz hale gelen ve bu sebeplerden dolayı Almanya'ya iltica eden mültecilere karşı neo-faşist saldırılara adeta zemin hazırlamasına gerici-sövenist bir kampanya başlatıyor, sınırlarını 'teröristlere kapatıyor. Diğer taraftan 6,5 yıldır ordu, polis ve rejimin diğer kurumların aracılığıyla Türkiye halklarına karşı uygulanan terörün faillerinden biri olan faşist Kenan Evren'i Almanya'ya davet ediyor.

Yüreği Türkiye halklarının yanında çarpan, iyiden, güzelden yana olan, faşizme ve onun her türlü uygulamalarına karşı olan Türk ve Kürt halklarına karşı bir saldırıdır bu davet. Aynı zamanda bu davet, Alman devrimci-demokratik kamuoyuna karşı da bir saldırıdır. Bu saldırıya karşı sessiz kalmamalıdır.

TÜM ANTI-FAŞİST, DEVRİMCİ VE DEMOKRATİK GÜÇLERE EYLEM BİRLİĞİ ÇAĞIRISI

Yukarıda uzun uzun anlatılmaya çalıştığımız sonuçları ve hedefleri içeren Evren'in Almanya ziyareti engellemek, Federal Alman Cumhurbaşkanı'nın Evren'e resmi davetini geri çektmeyi, bu davetten caydırmayı hedefleyen bir faaliyetlerli sürdürmek için belli bir süredev Devrimci İşçi ve bazı Alman sol çevreleri tarafından bir kampanya hazırlığına başlanmış durumdayız.

Faşizme, işkencelere, idamlara, sokakta insanların vurulmasına, Kürt halkının katledilmesine karşı olan tüm güçlerin bu kampanya hazırlığına fiili destek vermeleri ve aktif olarak katılması önemli bir görev haline gelmiştir.

Devrimci-demokratik güçlere Evren'in Almanya ziyareti engellemenin önemli görevler düşmektedir.

Evren'in Almanya'ya daveti vesilesiyle birlikte devrimci-demokratik güçlerin; Türk ve Kürt halklarına karşı uygulanan anti-demokratik uygulamaları, işkenceleri, cezaevi uygulamaları, faşist imha operasyonlarını, insan hak ve özgürlüklerini kapsayan bir çalışma tekrar Almanya ve Avrupa kamuoyunda güncel hale getirilmelidir.

Son yıllarda Türkiye'de meydana gelen 'siyasal' gelişmeleri; Türkiye halklarının kısa ve uzun vadeli talepleri açısından bu gelişmelerin önemi ve anlamlarını, paneller, seminerler, açık oturumlar v.s. gibi araçlar aracılığıyla en geniş Alman ve Türkiyelilere anlatılmalıdır.

Cumhurbaşkanı Evren'in ziyareti sırasında Türkiye, FAC'nin siyasal sahnesinde birinci madde olmalı, bu doğrultuda faaliyetlilikler yürütülmelidir.

Evren'in ziyaretine tavır alışı ve pratik-politik faaliyetlilik açısından, Türkiye Solu açısından bir sınav olacaktır. Almanya'da Türkiye Solu'nun uzun vadede zemin bulabilmesi büyük ölçüde Evren'in ziyaretini engellemeye yönelik kampanyanın başlanı bir şekilde yürütülmesine bağlıdır.

1- En geniş kesimler, partiler, kiliseler, çeşitli örgüt ve kuruluşlar, insiyatifer, yerel yönetim ve parlamentolar ve tek tek kişiler bu somut hedefe yönelik hareketi gerçekleştirilmeli kesimler hareketi gerçekleştirilecek faaliyetliliği simdiden başlanmalıdır.

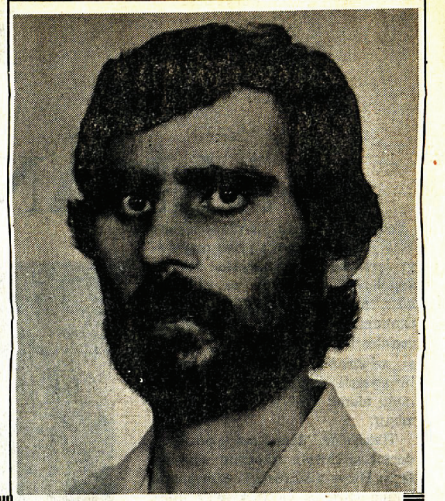
2-En geniş Alman ve Almanya'da yaşayan yabancıların katılımı ile çeşitli parti binaları, belediye başkanlıkları, yerel parlamentolar v.s. ziyaret edilmeli, bunların K. Evren'in Almanya'ya davetini protesto eden telgraf ve mektupları Weizsäcker'e ve Kohl Hükümeti yetkililerine göndermeleri sağlanmalıdır. Yeşiller v.b. kesimler aracılığıyla yerel parlamentolarda Evren'in ziyareti ve Türkiye'nin yeniden gündeme gelmesine yönelik pratik adımlar hemen atılmalıdır.

3- Basına bu tür faaliyetlilikler ve sonuçları yansıtılmalı tanınmış çevrelere basın açıklamaları yaptırılmalıdır.

Evet, bugünkü gelişmelerin Almanya'daki Türkiyeli devrimcilerle yüklediği görev halk düşmanı Kenan Evren'i 'layık' olduğu biçimde karşılamaktır. Tüm güçler üzerine düşeni yapmalıdır.

BİR REJİMİN KİMLİK KARTI YA DA BİR DİRENİŞİN ÖYKÜSÜ

Muammer Özdemir Kimdir?

Muammer Özdemir Denizli'ye bağlı Çal ilçesinin Kutlubey Kasabasında yoksul bir çiftçi ailesinin 5. çocuğu olarak 1957 yılında dünyaya gelmiş. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra 72-73 yılında Çal Lisesine başlamış, fakat maddi imkansızlıklar nedeniyle okulu bırakmak zorunda kalmış. Daha sonra 75 yılında Uşak Lisesi'ne tekrar kayıt yaptırmış ve bu liseyi 78'de bitirmiş. Yoksulluk nedeniyle üniversiteye gidememiş.

Özdemir'in siyasi kimliğinin oluşumunu kendisinden dimleyelim: "1975 yılında sempatizan olarak devrimci mücadeleye yer almaya başladım. 1977 yılında ise Devrimci Yol'un siyasi faaliyetlerine aktif olarak katılmaya başladım. Ailemin, köylülerin ve diğer emekçilerin çok çalışmalarına rağmen sürekli yoksulluk içinde yaşamaları küçükliğümden beri ben derinden etkilemekteydi. Liseye başladıktan sonra bunların nedenlerini araştırmaya koyuldum. Çıkan bazı dergileri okuyarak ve bizzat hayatın içinde yaşayarak kafamdaki sorulara cevap bulmaya başladım. Böylece bizi yoksullaştıran politikaların sömürücü güçlerden kaynaklandığını anladım. Ayrıca Türkiye'yi yönetenlerin halka hiçbir değer vermedığını, halkı bir sürü gibi gördüğünü ve bunun mutlaka tersine çevrilmesi gerektiğini kavradım. Bu uğurda sürdürdüğüm mücadele sırasında 1978'de 1 defa, 1979'da iki defa tutuklandım. Son olarak ise 1980 Kasım ayında, yani darbeden sonra tutuklandım."

YAKALANMA VE İŞKENCE, İŞKENCE, İŞKENCE...

Muammer darbeden sonra diğer tüm devrimciler gibi aramaya başlıyor. Kutlubey Kasabası ve çevresindeki köyler emekçi halk güçleriyle faşist güçler arasında yaygın çatışmaların olduğu bir bölge. Kasaba ve köylerin insanları devrimcilerle birlik olup devlet baskısına ve MHP'ilerin saldırılarına karşı kararlı bir mücadele sürdürüyorlar. Bu nedenle Kutlubey ve çevresi 12 Eylül'den sonra en fazla baskıya uğrayan yörelerden birisi oluyor. Bu baskıların bir parçası olarak 17 Kasım'da Kutlubey kasabasına operasyon düzenleniyor. O gün kasabaya yakın bir yerde çatışma çıkıyor ve çatışma sonucunda Muammer yakalanıyor. Daha sonrasında yine Muammer'den dinleyelim: "Yakalandıktan sonra önce Denizli Alay Komutanlığında, sonra da İzmir Emniyet Müdürlüğünde 1 ay işkence gördüm. İşkencenin her çeşidini yaşadım. Nihayet 18 Aralık günü savcıyı çıkararak usulen ifadem alındı ve hemen tutuklandım. Fakat daha sonra iki defa tekrar işkenceye alındım. İlk alınmam 1981 yılında oldu. İzmir Emniyet 1. şubeye götürüldüm. Orada 21 gün işkence gördüm. İkinci alınmam ise 1982 yılında oldu. Denizli emniyet müdürlüğüne götürüldüm, orada da 17 gün işkence gördüm. Bu işkencelerin sebebi, insanları devrimcilikten vazgeçirmek ve faili meçhul olayları devrimcilere yükleyerek bir dönem sorumluluğunu devrimci güçlere yıkmaktı. Bu amaçla yapılan işkenceler sadece emniyette ve askeri birliklerde değil, cezaevinde de söz konusuydu. Cezaevlerinde kaba dayak türünden işkenceler daha ağır basıyordu, emniyette ise fiziki - manevi her türlü işkence vardı. Mahkemelerde bu işkenceleri baskıların gündeme getiriyorduk, fakat hakimler bu konuda hiç bir talebimizi dinlemiyorlardı. Elimizde işkence raporları olduğu halde böyle yapıyorlardı. İşkence gördüğümüzde dair rapor almak çok zordu. Ben cezaevine girdikten 1 ay sonra ancak hastahaneye gidip işkence izlerini ve yaralarını tedavi ettirebildim ve uzun çabalarından sonra işkence gördüğümü ilişkin rapor alabildim."

Muammer bilinen bütün işkenceleri gördükten sonra yinede devrimci görüşlerinde ve tutumundan taviz vermiyor. Cezaevinde baskılara karşı arkadaşlarıyla birlikte direnişlere, açlık grevlerine katılıyor. Tek tip elbise giymeyi kabul etmediği için uzun süre, tam 19 ay kendi davası ile ilgili duruşmalara çıkarılmıyor. Bir bakıma duruşmalar Muammer olmadan yapıyor.

Hastalığı sırasında ve daha sonraki dönemde kendisine yapılan uygulamalar ise işkencenin bir çeşidinden başka bir şey değil.

Özette "demokrasiye" geçildikten sonra da ülkemizde işkencenin yaygın şekilde devam ettirildiğini Muammer sadece bir örnek oluşturuyor.

Ege Bölgesi Devrimci Yol Davaları'ndan birisi olan Kutlubey davasında yargılanan Muammer Özdemir İzmir Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nce önce idam cezasına çarptırıldı. Mahkeme daha sonra Özdemir'in cezasını ömür boyu hapse çevirdi. Davayı götüren Askeri Yargıtay ceza'yı onayladı. Askeri Yargıtay'ın Muammer Özdemir'in ömür boyu hapis cezasını onaylamasının gerekçesi ilginç: "Sanığın Devrimci Yol yararına çalıştığı, eylemlere katıldığı, Kutlubey sorumluluğu yaptığı anlaşılmıştır..." Muammer Özdemir'e yüklenen "suçlar" arasında miting düzenlemekten, seminer yapmama, MHP'li yaramaktan, 12 Eylül'den sonra jandarmayla çatışmaya girip asker ve subay yaramasına kadar çeşitli olay ve iddia yer almaktadır.

1980 yılının kasım ayında Denizli'nin Çal ilçesinin Kutlubey kasabası civarında candarma ile giriştiği silahlı çatışma sonunda yakalanan Muammer'e rejim tarafından sadece müebbet hapis cezası verilmemiştir. Rejim, Muammer'i diğer bir çok devrimciye yaptığı gibi fiziki olarak da cezalandırdı. O'nu cezaevinde ölüme terketti. 12 Eylül yönetimi işkenceyle ve cezaevindeki diğer baskı uygulamalarıyla da yetinmeyerek devrimcileri ömür boyu sakat kalacak ya da yavaş yavaş ölecek şekilde cezalandırma yollarını denedi. Mahkemenin verdiği idam cezası başka bir yöntemle yürürlüğe konuldu.

İşte Muammer Özdemir bu şekilde cezalandırılanlardan sadece birisi. Muammer Özdemir örneği, bir yönüyle 12 Eylül Rejimi'nin kimlik kartı olurken, bir yönüyle de onurlu bir direnişin somutlanmasındır.

MUAMMER ÖZDEMİR'E NE OLDU?

Halen yakalandığı hastalıktan kurtulmak için büyük bir direnç gösteren ve tedavisine yurtdışında devam edilen Muammer Özdemir'in yaşam öyküsünü ve başından geçenleri izlersek, 12 Eylül'ün kimlik kartını nelerle dolu olduğunu bir kere daha görmek kolaylaşacaktır.

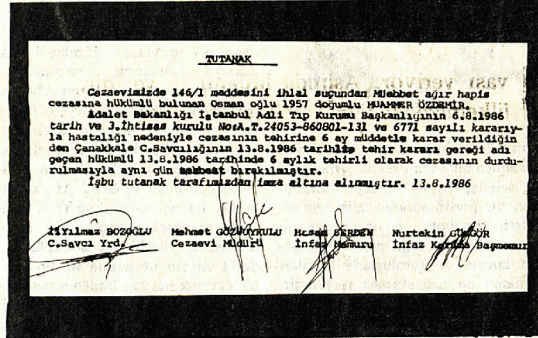
Muammer Özdemir, kendisine biçilen ceza gereğince ömürboyu hapsede kalması gerekirken 13 Ağustos 1986 tarihinde 6 aylığına serbest bırakıldı. Serbest bırakılmasının gerekçesi, tutulduğu hastalığın cezasını çekmesinin ve cezaevinde kalmasının engel olmasıydı. 2 yıldır sirozdan rahatsız olan fakat doğru dürüst tedavi edilmeyen arkadaşımız hastalığının son aşamasında 6 aylığına serbest bırakılıyor ve kendisine 1987 Şubat ayının ortasında tekrar cezaevine gemesi tembih ediliyor.

Bir devrimcinin daha henüz yargılanması bitmeden ve idam cezası almadan cezaevinde, hem de İzmir gibi bir şehirde ölüme terk edilmesi nasıl mümkün olabilmekteydi?

Bu soruya Muammer Özdemir kendisi ile yaptığımız uzun bir röportajın ilgili bölümünde şöyle cevap vermeye çalıştı: "Hastalığa 2 yıl önce cezaevinde yakalandım. Hastalığım nasıl oluştuğuna gelince: Kesin olarak bilmemek-

le birlikte hastalığa sebep olan şeyleri şöyle sıralayabilirim: Cezaevinde yatığım süre içinde uzun süre devam ettirdiğimiz Açlık Grevleri, gerek Emniyette gerek cezaevinde gördüğümüz işkenceler, düzenli beslenmemize engel olunması, sağlık kontrolünün olmayışı, v.b.'leri.

Hastalığın ilk belirtileri 84'ün son aylarında görüldü. Ben, o dönem İzmir'deki Şirinyer Askeri Cezaevi'nde idim. Doktora çıktım, bana grip teşhisi koydu. Oysa, daha sonra öğrendiğime göre, doktorların bana a-çıkladıklarına göre ise ben o sırada sarılık hastalığına yakalanmışım. Kontrolün çok üstün körü yapılması bana ile ilgili ilaç ve hap verdiler. Yanlış teşhis konulması, sarılık tedavisi yerine grip tedavisine yarıyan ilaçların verilmesi ve yukarıda saydığım etkenler birleşince rahatsızlığım bir süre sonra siroza dönüşmüştü."

SARILığA KARŞI GRİP İLACI VE CEZAEVİ CEZAEVİ DOLAŞTIRILAN HASTA

Muammer, ciddi bir muayeneden geçirilmediği için hastalığı anlaşılmasa ve sarılık olduğu halde kendisine grip ilacı verilerek iyi olacağı söylenmiş; daha sonraki gelişmeler ise en bunlar kadar ilginç. Ve 12 Eylül yönetiminin insana bakış açısının öğretici ve çarpıcı bir örneği.

Daha sonrasında Muammer şöyle anlatıyor:

"Bana verilen ilaçları bir süre kullandım, fakat bunların bir faydasını görmedim. Rahatsızlığım devam ediyordu, hatta 85'in ilk ayında iyice arttı. Bir gün banyoda iken bayıldım. Arkadaşlarım doktora çıkarmışlardı. Doktor beni hastahaneye sevk etmiş, orada yapılan müdahale sayesinde ayılmışım. O sırada yapılan kontrollerde karaciğerimin büyük olduğunu, kanımda ise, asit bulunduğunu söylediler. Ve tekrar getirilmem istendi. Beni geri cezaevine getirdiler. Daha sonra en az 7-8 defa askeri hastahaneye götürüp getirdiler, orada film çektiler, tahliller yaptılar. Fakat hastalığıma teşhis koymadılar. Bunun üzerine Ege Üniversitesine sevk ettiler. 18 Ocak günü üniversite hastahanesine gitmem gerekirken, beni kaldığı Şirinyer Cezaevi'nden alıp Buca Cezaevi'ne naklettiler. Uzun süre cezaevinde bekletildim, beni daha sonra üniversite hastahanesine yerine devlet hastahanesine götürdüler ve o hasta-

haneye yatırıldılar. Hastahane 1,5 ay yattım. O sıra bana ilaç veriyorlardı. Ancak bir faydası olmuyordu. Bir sürü incelemeden sonra ve aradan zaman geçtikten sonra karaciğer biopsisi yaptılar, yani karaciğerimden parça aldılar. Bu parçayı inceledikten sonra siroz olduğumu söylediler, tedavi ile ilgili bazı açıklamalar yaptılar. Bu açıklamalar ve önerilen tedavi yöntemleri benim için doyurucu olmamıştır, ancak fazla bir açıklama yapmadılar. Daha sonra beni tekrar Buca Cezaevi'ne getirdiler. Buca'ya getirildiğim gün bu kez Çanakkale cezaevine nakledildim. Burada revire yatırıldılar. Yemekleri tuzsuz yemem gerektiği halde, cezaevi yönetimi bana tuzsuz yemek konusunda yardım etmiyordu. Bana özel yemek yapılması gerektiği halde bu yapılmıyordu. Çanakkale Cezaevi revirinde 1,5 ay kadar kaldım, daha sonra koğuşa

geçtim. Bir süre koğuşa kaldım, fakat arkadaşlarım bana çok iyi bakıp besledikleri, kendi harçlıklarından keserek benim için gerekli olan besinleri aldıkları halde ben bir türlü iyileşemiyordum. Verilen ilaçları kullanmamaya rağmen rahatsızlığım artıyordu. Tekrar cezaevi doktoruna çıktım, beni tekrar revire gönderdi. Revirde ise doğru dürüst bakım yapılmıyordu."

GÖZ GÖRE GÖRE ÖLÜME TERKEDİLMEK

Muammer Özdemir, cezaevlerinde bilinçli bir şekilde ölüme terk edilen devrimcilerden sadece birisi. 85 yılında her nedense getirildiği Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde kendisine yönetim tarafından hiç bir yardım yapılmamış olması, tedavisine gereken önem verilmemiş olması, Muammer'i yıldırmıyor. Bunca işkenceden sonra göz göre göre ölüme götürülmesini kabullenemiyor. Ve sürekli doktora çıkarak teknik ve tıbbi yönden gelişmiş bir hastahaneye sevkini istiyor. Cezaevi doktoru ise, Muammer'in devlet hastahanesine yatırılmasında ısrar ediyor. Sonuçta Muammer'in çabaları ve direnişi sayesinde, Cezaevi Yönetimi, Muammer'i İstanbul Çapa Tıp Fakültesi'ne sevk ediliyor.

DEVİRİMCİ TUTUKLULARA HASTAHANEDE YER YOK MU?

Muammer kendisini modern bir

hastahaneye sevkettirmeyi başarıyor ama, İstanbul'a gelince tabi jandarmaların eşliğinde hiç ummadığı bir durum ile karşılaşıyor. Şöyle anlatıyor Muammer:

"3 Ekim 1985 günü İstanbul Tıp Fakültesi'ne gittik. Fakat, beni çok basit bir muayeneden geçirdiler. İsrarların üzerine hastahanelerinde mahkumlar için koğuş bulunmadığını, bu nedenle beni hastahaneye yatıramayacaklarını ve tedavi edemeyeceklerini söylediler. Bunun üzerine Bayrampaşa Devlet Hastahanesi'ne gittim. Orası da kabul etmedi. İstanbul'da herhangi bir cezaevinde kalarak tekrar hastahaneye gitmeyi denemek istedik, fakat beni cezaevlere de kabul etmedi. Bunun üzerine tekrar Çanakkale cezaevine dönmek zorunda kaldım. Cezaevinde bir süre daha bekledikten sonra yeniden hastahaneye gitmek için müraaca ettim. İki kere Ege Üniversitesi Hastahanesi'ne gidip geldim. İkisinde de doktorlar aynı teşhisi koydular, aynı ilacı tavsiye ettiler ve tuzsuz yemek yememi önerdiler. Fakat hapishane şartlarını da bunları yapabilmem mümkün değildi. Gerekli perhizi yapabilmem yeterli şekilde beslenebilmem zordu. Hem idarenin tutumu yüzünden, hem de maddi imkansızlıklar yüzünden hastalık ilerliyordu, bir gün burnum kanamaya başladı, kanamayı dindiremediler ve beni acilen İzmir'e sevk ettiler. Fakat İzmir'e varınca hastahane yerine cezaevine götürdüler. Burum sürekli kanıyordu, cezaevi yönetime ısrarla hastahaneye götürmelerini söyledim ancak, 3-4 saat sonra razı oldular. Hastahaneye kaldırıldım, kanamayı durdurdular ve bir hafta hastahane yatırıldılar, daha sonra tekrar Buca Cezaevi'ne gönderildim."

AMELİYAT TEDAVİ İÇİN Mİ YOKSA ÖLDÜRMEK İÇİN Mİ YAPILIR?

Muammer Buca Cezaevi'ne getirildikten bir ay sonra tekrar rahatsızlanıyor. Bu kez mide kanaması geçiriyor. Yine hastahaneye kaldırılıyor ve kanamayı durdurmak için çeşitli tedavi yolları deniyorlar. Mide kanamasına yönelik tedavi belli bir aşamaya gelince siroz ile ilgili yeni tahliller yapılıyor. Bu tahlillerin sonucunda Muammer İzmir Devlet Hastahanesi Sağlık Kurulu'na çıkarılıyor. Burada ilginç bir gelişme daha oluyor. Baştabip, Muammer'e siroz olmayabileceğini önceki teşhislerin yanlış olabileceğini söylüyor. Bu ilginç durumu Muammer şöyle anlatıyor:

"Sağlık Kurulu'ndaki muayenem sırasında baştabip bana şunu söyledi: Evet, senin hastalığına 1,5 yıl önce siroz teşhisi konmuş ama biz bu konan teşhisten şüpheliyiz. Yani hastalığın siroz olmayabilir. Onun için seni ameliyat edip karaciğerini inceleyeceğiz. Eğer siroza zaten ortaya çıkacaktır. Eğer siroz değil de küçük bir hatalıksa onu ameliyatta tedavi edebiliriz."

Evet, İzmir Devlet Hastahanesi Baştabibi böyle demiş.

Bütün bulgulardan siroz olduğu kesinlik kazanan hastalığın siroz olmayabileceğini, bu nedenle Muammer'i yeniden ameliyat edeceklerini söylemiş.

Türkiye'de siyasi tutukluların ciddi muayenelerden geçirilmediği bir gerçek ise, ölüm derecesine gelmiş olan ya da hastalığı ilerlemiş olan tutukluların da tedavi yerine kobay olarak kullanıldıkları bir başka gerçektir. Muammer bunun sadece bir örneğidir.

İşte Muammer Özdemir tedavi edilmek için değil ölüme terk edilmek için ameliyata alınıyor. 3 Nisan 1986 tarihinde ameliyata alınıyor. Ameliyat sonrası 3 gün hastahane kaldıktan sonra hastahenenin mahkumları koğuşuna gönderiliyor. Daha sonrasında Muammer'den dinletilir:

"Ameliyatın üzerinden 1 hafta geçmeden tekrar büyük bir kanama

geçirerek komaya girdim. Sonradan öğrendiğime göre 7 gün komada kalmışım. Bunun üzerine beni tekrar hastahenenin mahkumları koğuşuna gönderdiler. 3-4 gün oradan kaldıktan sonra devlet hastahanesi sağlık kurulunun karışına çıkarıldım. Orada bana ameliyatın sonucunu söylediler ve siroz olduğumun anlaşıldığını söylediler."

AMELİYATIN SONUÇLARI:

Siroz olduğu kesin olan bir hastanın siroz olup olmadığını anlamak için ameliyat eden ve bu ameliyatın nişanesi olarak Muammer'in göbeğine 30 diğış atan (Muammer'in göbek kısmı ile boynu arasındaki bölgede 17 santim boyunda ameliyat izi var, karını acıp ciğerine bakmışlar sözde) İzmir Devlet Hastahanesi'nin başı görevlilerinin doktor değil de başka bir şey olduklarını kolayca anlamak mümkün.

Ameliyattan sonra Buca Cezaevi'ne getirilen ve burada 1 ay kadar kalan Muammer Özdemir, daha sonra Çanakkale E Tipi Cezaevi'ne getiriliyor. Tabi bu sırada ameliyatın sonuçları kendisini hemen belli ediyor. Ameliyattan önce rahatlıkla yürüyeyen, hatta zaman zaman koşabilen Muammer ameliyattan sonra yürüyemez hale geliyor. Önceleri herşeyi kendisi yapabilen arkadaşımız ameliyattan sonra yürüyemez hale geliyor. Ancak arkadaşlarının yardımı ile ayağa kalkabiliyor. Ayrıca, karaciğerin eskisine göre daha fazla asit üretmeye başlıyor. Bu asit, (karaciğerin görevini tam olarak yapamaması nedeniyle kanın tam olarak temizlenememesinin sonucunda karın boşluğunda biriken zararlı sıvı) sürekli artıyor. Kısacası Muammer ameliyattan sonra eskisine göre daha da kötüleşiyor.

MUAMMER'İ ÖLECEK DİYE BIRAKIYORLAR

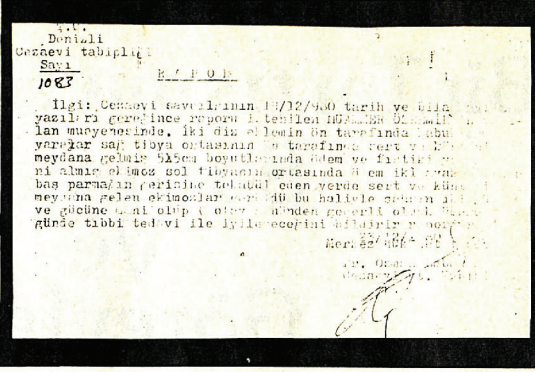
Muammer Çanakkale cezaevine geldikten sonra hastalığı ile ilgili bilgi ve raporları istiyor. Uzun çabalarından, ailesinin ve avukatının ısrarlı çabalarından sonra raporları alabiliyorlar. Muammer raporları Çanakkale Cumhuriyet Savcılığı'na bir dilekçe ile birlikte gönderiyor. Dilekçede tedavi olabilmeleri için serbest bırakılmasını istiyor. Cumhuriyet savcılığı vilayet sağlık kuruluna başvuruyor. Sağlık kurulu, "iyileşme şansı yoktur. Cezaevi'nde yatamaz." şeklinde bir rapor veriyor. Muammer raporla birlikte cumhuriyet savcılığına başvuruyor. Savcı, rapor ve dilekçeyi İstanbul Adli Tıp Kurulu'na gönderiyor. Adli Tıp Kurulu bir süre sonra savcılığa verdiği yazılı bir cevapta Muammer'i görmek istediklerini belirtiyor. Muammer tekrar İstanbul'a gönderiliyor. Adli Tıp'ta yeniden muayene oluyor ve tekrar cezaevine gönderiliyor. Daha sonra Adli Tıp'dan gelen yazı üzerine Muammer Özdemir'in geçici olarak serbest bırakılmasına karar veriliyor. Tarih 13 Ağustos 1986. Tabi 13 Şubat 1987 tarihinde tekrar cezaevine alınmak kaydıyla. Bu durumu Muammer şöyle anlatıyor:

"Adli Tıp'dan gelen rapor üzerine 6 aylık bir süre için serbest bırakıldım. Eğer 6 ay içinde ölmez yaşırsam tekrar içeri alacaklardı. Sanırım serbest bırakılmamın nedeni cezaevine ölmemi istememeleri, sorumluluktan sıyrılmak istemeleridir."

Muammer'in hala yatamakta olduğu hastahenenin doktorları, arkadaşımıza konulan teşhisleri, yapılan tedavileri ve verilen ilaçları öğrenince hayretlerini belirtiyorlar. Hastalığın zamanında teşhis edilmesi ve gerekli tedavinin yapılması halinde çok çabuk iyileşebileceğini, Muammer'e 2 yıl boyunca yapılanlara bir anlam veremediklerini belirtiyorlar.

DİRENÇ VE UMUT BAZEN ÖLÜMÜ YENEBİLİYOR

Muammer serbest bırakıldıktan bir ay sonra yurtdışına getiriliyor. Eylül

ortasından bu yana yattığı hastahane yoğun bir bakıma alınarak tedavi edilmeye çalışılıyor. Dergimiz baskıya girdiği sırada doktorlar, arkadaşımızın ancak karaciğer nakli ile kurtulabileceğini, kendilerinin bunu deneyeceklerini açıkladılar. Muammer ise, hala bütün direnci ile, bütün inançıyla yaşamak için mücadele ediyor. Girdiği komalardan tekrar çıkıyor. Yanına ziyarette gelen çok sayıda devrimci arkadaşına 80 Kasım'da faşizmin kolluk kuvvetleriyle girdiği çatışma sırasında duyduğu

heyecanla, halka olan bağlılığıyla, devrimcilere ve kendisine olan güvenle iyileşeceğini ve üzerine düşen görevleri yapmaya devam edeceğini anlatıyor. Cezaevindeki arkadaşlarına kart atıyor, mektup yazıyor. Ve şu anda cezaevinde bulunup da çeşitli hastalıklardan ölmek tehlikesi ile karşı karşıya bulunan çok sayıda devrimcinin kurtarılması için yurtdışından mutlaka bir şeylerin yapılmasını istiyor. Ve bir şeylerin yapılacağına inanarak kendisine cezaevinde devrimci arkadaşlarının nasıl baktığını,

onların yemeyip, içmeyip, para biriktirip kendisini iyileşmesi için nasıl çaba harcadıklarını örnekliyor.

Evet açıklıkla görüldüğü gibi Muammer Özdemir, Türkiye'deki rejimin kimlik kartının ne olduğunu hiç bilmez, kuşkuyla yer veremeyecek şekilde kanıtıyor. Bu rejimin asıl yönünün ve işbaşına gelişinin asıl sebebinin emekçiler halk güçlerinin bağımsızlık, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm davasının ne pahasına olursa olsun bastırılması olduğu bir kez daha ortaya çıkıyor. Halk kitleleri ve halkın bağından çıkan devrimci önderler 12 Eylül döneminde bu nedenle ağır bir baskıya ve zulüme uğramışlar, bilinçli bir şekilde hem fiziki hem de ideolojik-siyasi planda ölüme zorlanmışlardır.

Ne var ki, Muammer arkadaşımız bu yanıltıcı, faşizm güçlerinin bu amaçlarına ulaşamadıklarını kanıtlayarak bir örnek olmaktadır. Bu örnekte, direniş saklıdır, umut saklıdır, halka ve devrime olan bağlılık saklıdır, devrimci düşüncelere inanç ve bilinçli bir bağlılık saklıdır, herşeye rağmen yaşamak, düşmana inat yaşamak saklıdır.

Ve gerektiğinde, tıpkı 80 Kasım'da faşizmin kolluk kuvvetleriyle girdiği çatışma sırasında olduğu gibi seve seve ölmek fikri ve tutumu saklıdır.

MUAMMER'İN ÇAĞRISINA KULAK VERİLMELİDİR!

Muammer Özdemir halen ölümle yaşam arasında gidip gelen ince bir çizgi üzerinde yaşıyor, yaşama şansı veriyor. Aslında Muammer ve ülkemizdeki tüm devrimciler birkaç yıldır hep bu şekilde yaşadılar. Hala da böyle yaşayanlar var ve bir süre daha olacak gibi...

Muammer kendisiyle yaptığımız uzun röportaj sırasında halen cezaevlerinde kendisi gibi çok sayıda insanın olduğunu söyledi ve ısrarla bunlar için bir şeyler yapılmalıdır dedi. Şirinyer, Buca ve Çanakkale gibi üç büyük cezaevini yakından tanıyan birisi olarak somut isimler verdi. Ve başta Devrimci İşçi taraftarları olmak üzere tüm sol gruplara cezaevindeki tutukluların sağlık sorunlarıyla yakından ilgilenmeleri ve hasta olanların bir an önce tedavi edilmesi için Avrupa'daki kuruluşlar aracılığıyla Özal Hükümeti'ne baskı yapılması yönünde çabalarını birleştirip yoğunlaştırmalarını çağrısını yaptı.

Muammer'in bu çağrısına kulak verilmelidir. Tüm ilerici, demokrat ve devrimci güçler bu konuda ellerinden geleni yapabilmeli, Avrupa Ülkeleri kamuoyunun bu yönde bilgilendirilerek harekete geçmesi sağlanabilmelidir.

Cezaevindeki yaşam koşulları, tutukluların zorla hücrede yaşamaya zorlanması gibi hususlar bu kapsamdaki bir mücadelenin unsurları olarak değerlendirilmelidir. Bu

kapsamdaki bir mücadeleye en geniş yerli ve yabancı kesimin ve grupların katılımı sağlanabilmelidir.

Muammer'in çağrısına kulak vermek demek, halklarımızın çektiği acıları yakından duymak ve buna tavır almak demektir, baskı altındaki devrimci ve ilerici güçlerle dayanışmayı yükseltmek demektir, insanların gencecik yaşta ölümünün önüne geçmek demektir.

Muammer'in çağrısına kulak vermek demek, onurlu bir mücadele içinde olan tüm devrimcileri selamlamak demektir, cezaevlerindeki direnişi ve dayanışmayı uzaktan da olsa yaşamak demektir, umudun, geleceğin, halka ve devrim davasına bağlılığın saklı olduğu teslim olmama tutumunu yüceltmek demektir, ülkemizde sınırsız kötülüklerin karşısında eşsiz güzellikleri ve iyilikleri temsil eden güçlerin varlığını herkese duyurmak demektir.

Kısacası, Muammer'in çağrısına kulak vermek demek, yaşamaktan, insan haklarından, iyiden ve güzelinden yana tavır almak demektir.

Ülkemizdeki sınırsız kötülüklerin temsilcilerinden birisi olan Evren'in Avrupaya gelme hazırlığı yaptığı bu günlerde, iyiyi, güzeli ve geleceği temsil edenlerden birisi olan Muammer'i ve Muammer'lerin eşsiz ve onurlu direnişini tüm insanlığa bir kere daha iletme demektir.

Bugün, devrimci hareketi yeniden yaratma görevini önüne koymuş olan devrimciler, dönemin ortaya koyduğu çok yönlü ideolojik-politik sorunlara doğru çözümler getirmenin arayışındadırlar.

Bu arayışın kendisi, devrimci saflarda bir tartışma sürecinin yaşanmasını zorunlu kılmaktadır. Devrimci saflarda bir tartışma sürecinin yaşanmasını dayatan nedenleri iki başlık altında toplamak mümkündür.

Bunlardan birincisi, 12 Eylül yenilgisinin ortaya attığı sorulardır. Yenilginin kendisi, cevaplandırılması gereken pek çok soruyu ortaya çıkarmıştır. Başka bir neden olması bile yenilginin ortaya koyduğu sorular etrafında bir tartışma sürecinin yaşanması yine gerekecekti.

Devrimci hareket açısından bir tartışma sürecini zorunlu kılan bir diğer neden ise, yenilginin tam ortasında devrimci hareketin "yukarıdan" bir ideolojik tasfiye sürecine sokulmasıdır. Tasfiyeciliğin gündeme getirdiği sorunlara çözüm şekilleri bulmak görevi, bir tartışma sürecinin örgütlendirilmesini zorunlu kılmıştır.

Yenilginin ortaya attığı önemli sorunların üzerine, ideolojik ayrışmanın ürettiği sorular binmiştir. Ve ortaya çözüm bekleyen büyük bir sorular yumağı çıkmıştır. Devrimci saflarda büyük bir kargaşa ve şaşkınlığa yol açan bu yumağı çözebilmek, ancak, bilinci ve kendi içinde örgütlü bir tartışma sürecinin yaşanmasıyla mümkündür.

Yeni dönemde, hangi ideolojik-politik zeminde politika yapılacağı, ne türden bir politik hatın izleneceği, ya da birliğin, hangi düşünce sisteminde ve hangi politik çizgide oluşturulacağı gibi temel öneme sahip sorunların sağlıklı cevapları, ancak, bilinci ve iradi yaşananca bir tartışma sürecinde ortaya çıkabilir.

Gündeme gelen karmaşık sorunlar tartışmaya çözümler hazır reçeteler yoktu. Ancak, bu sorunların üstesinden gelinmesini kolaylaştıracak ve çözüm yollarına ışık tutacak kümüsenmez bir teorik birikime sahiptik. Bu teorik birikime kuşkuyla bakıldığında, bu birikimin yol göstericiliğinden yararlanmak da, sorunlara açıklık getirmek de mümkün oluyordu. Geçmiş teorik birikime karşı alınan olumlu ve olumsuz tutumlar, farklı çözüm şekillerinin ortaya çıkmasını kolaylıyordu.

Oysa ki, yeni dönemde ortaya çıkan sorunların yumağı, ancak devrimci düşüncenin yol göstericiliğindedir, doğru bir şekilde çözülebilir. Önemli olan, bir başka ideolojik sistematik arayışına yönelmek değildir, yapılması gereken, devrimci perspektifi (geçmiş teorik miras) önümüze aydınlatarak bir ışık gibi kullanabilmesini bilmektir. Sorunların yumağını çözebilmenin esas anahtarı budur. Yenilgi sürecinden devrimci bir biçimde çıkışın gerçekleştirilmesi, yenilgi ortamında kilitlenen kapıların hangi anahtarla açılacağına bilimek ve ona sahip olmakla mümkündür.

Bu nedenledir ki, tartışma sürecine hangi düşünce sisteminin yol göstericiliğinden gireceği birinci dereceden önem taşıyan bir soruydu. Sürece, bu soruya doğru cevap vermek gerekirdi. Yaşanan olumsuz ortamdan çıkmak, kaos sona erdirmek buna bağlıydı. Politik ve örgütsel sorunlara doğru ve kalıcı çözümler bulmak, ancak bu ilkesel tutumu almakla mümkündür.

Hangi politikalar demetiyle döneme müdahale edileceği, ya da, ne tür politik eylemlerle örgütlenileceğinden önce, dünyaya ve topluma nereden ve hangi bakış açısıyla yaklaşılacağı önem kazanıyordu. Devrimci Hareket, bir ideolojik-politik tasfiye sürecine sokulmamış olsaydı, yeni bir ideolojik kimlik, yeni bir Marksizm arayışını gündeme gelmemiş olsaydı, belki tartışma süreci, ayrılmakla dönemin politik sorunları üzerinde yoğunlaşmazdı. Ya da doğruluğu genel kabul gören ve benimsenen

Bir Tartışma Sürecinin Sorunları Ve Görevleri

12 Eylül darbesiyle oluşturulan rejimin, 7. yılına girdiği bu günlerde ülkemizdeki siyasal gelişmeler ve solun, devrimci güçlerin durumu, devrimcilere, yaşadıkları sürecin bir muhasebesini yapma ihtiyacını dayatmıştır. Bu ihtiyaç sadece bizler için değil, Türkiye Emekçi Halkları'nın gerçek kurtuluşu ve kendi iktidarı mücadelesinde yer almak isteyen herkes için geçerlidir.

Devrimci güçlerin derlenip-toparlanmasının ve emekçi halkların bağımsız devrimci seçeneğinin yaratılmasının bir yığın zorlukların bulunduğu açıktır. Devrimciler, bu zorlukları aşma yönündeki çabalarının bir değerlendirmesini her evede yapmakla yükümlü olmalıdır. Bu zorlukların birisinin de Devrimci Yol saflarındaki ayrışmanın yarattığı sorunlar olduğu bilinmektedir. Bu sorunların yarattığı zorluklar yavaş yavaş aşılmağa birlikte, yine de bu bağlamda bir yakın geçmiş değerlendirmesi yapmak zorunlu hale gelmiştir. Zorlukların aşılması, bir bakıma, bu zorlukları yaratan gelişmelerin bilinmesini bağli olacaktır.

Devrimci işçi olarak, Devrimci Yol saflarında yakın geçmişte ortaya çıkan bazı sorunlarla ilgili bir değerlendirme yapmayı, devrimci güçlerin birliği çabalarını ilerletici ve geliştirici bir görev olarak görmekteyiz.

bir perspektif ışığında, dönemin politik-örgütsel görevleri üzerinde bir arayışa yönelmek ve tartışma sürecinin ana konusunu bu çerçevede oluşturmak mümkün olurdu.

Ne var ki, devrimci hareket saflarında patlak veren ideolojik tasfiyecilik, tartışma sürecini bir başka boyuta yükseltti. Sadece dönemin siyasal görevleriyle sınırlı bir tartışma süreci, ortaya atılan ideolojik-politik sorunlara yeterli cevapların verilebileceği bir gündem değildi.

Zira, devrimci hareketin ideolojik-politik zemininde kalınarak yeni dönemin açıklanamayacağını, Devrimci Yol çizgisini sürdürerek yeni dönemde bir şeylerin yapılamayacağını söyleyenler, dönüşümcü-liberal bir çizgide arayışa yönelmişlerdi.

Bu çizgiyi benimseyenler, toplumsal sorunlara bir perspektif ışığında yaklaşıyor ve her toplumsal gelişmeye bir perspektife göre yeni baştan açıklamaya gereği duyuyordu. Devrimci Hareket'in konjonktürel bir hareket olduğunu söyleyenler, Sol Liberalizm'in bayrağı altında yeni bir birlik yaratmaya yönelmişlerdi.

Dolayısıyla, yeni dönemde yaratılacak politik eylemliliğin ideolojik-teorik boyutunun ne olacağı, birliğin hangi düşünce sisteminde oluşturulacağı sorusu temel öneme sahip bir soru haline gelmişti. Bu nedenlerle, tartışma sürecinin gündemini bu soruyu kapsayacak şekilde ele almak; bir devrimci hareket yaratmanın her boyutta ortaya çıkan sorunlarını kapsayacak bir tartışma süreci örgütlemek gerekiyordu.

Devrimci bir hareketin politik örgütsel vd. boyutlarındaki görevlerinin yerine getirilebilmesi, ideolojik-politik-teorik düzeyde ortaya çıkan belirsizlik, bulamılgın giderilmesiyle ve bu alanda yeterli bir açıklığın sağlanmasyla mümkündür. Bu da, doğal olarak, ideolojik mücadele görevlerinin, tartışma sürecinde ön plana çıkmasını gerektirmektedir.

Gündeminde başta ideolojik-politik sorunlar olmak üzere, bir devrimci hareketin her alanda ortaya çıkan çok yönlü sorunlarının yer aldığı bir tartışma sürecinde, bu görevlerin yerine getirilebilmesi ancak, bu sürecin bilinci ve kendi içinde örgütlü bir biçimde yaşanmasıyla mümkündür. Tek tek bireylerin dağılmış çabalarıyla bu görevlerin üstesinden gelmek mümkün değildi. Bireylerin çabalarını, enerjilerini koordine edecek ve hedefe yönlendirecek ve böylece kendiliğindencilik aşacak bir çalışma düze-

ninin yaratılması zorunluydu. Bu süreç, bireysel çabaları kolektif çabalara yönlendirecek, neyi nerede ve ne şekilde tartışmak gerektiğini belirleyecek, ideolojik tartışma görevlerini güncel pratik görevleri ertelemeden yürütülecek bir süreç olmak zorundaydı.

Bu süreçte, ideolojik mücadele görevleri kadar, güncel siyasal görevler için mücadele de önemlidir. Bu görevlerden biri uğruna diğeri bilimsiz bir geleceğe erelenemez. Bu görevleri aynı süreç içinde ve birlikte ele almak devrimci bir çalışmanın vazgeçilmez kuralıdır.

İşte, bu nedenlerle, Devrimci Hareket saflarında ortaya çıkan çok yönlü sorunları çözebilmek ve süreçten devrimci birliği yeniden yaratarak çıkabilmek için bilinci ve iradi bir tartışma sürecinin yaşanması zorunluydu. Bu süreçte, hem 12 Eylül yenilgisinin kendisinin ortaya çıkardığı sorunlar, hem de ideolojik ayrışmanın gündeme getirdiği sorunları devrimci bir tarzda çözümlerle aşabilmek için böylece bir süreç girme ve süreç dayattığı görevleri yerine getirmek gerekiyordu.

Bu nedenledir ki, 1983 sonlarından itibaren Devrimci Hareketin fiilen bir tasfiye sürecine sokulması ve hareket içinde ciddi bir krize yol açılması üzerine, kendisini Devrimci Yol'da tanımlayan en geniş kesimlerin katılacağı bir tartışma sürecine girilmesi önerilmiştir. 1984 başlarında bugünkü Devrimci işçi saflarında yer alanlar tarafından önerilen bu süreç birlikte girebilmek için dönüşümlükte ifadesini bulan yeni liberal kimlikli çizgiden farklı olarak başkaca bir ön koşul öne sürülmemiştir.

O dönem, tasfiyeciliğe karşı Devrimci Hareket'ten yana tavır almak yasayılmaz bir görevdi. Marksizme reddiye davetisiyi çıkartan dönüşümcü liberal kılıklı çizgiye karşı kayıtsız ve tarafsız kalmak, sonuçta tasfiyecilikten yana bir işlev görüyordu. Kayıtsızlık ve ideolojik sorunlara ilgisizlik devrimcilerin benimseneceği bir tutum olamazdı. Bu bakımdan, tasfiyeciler girişimlere karşı, Devrimci Hareket'ten yana tavır almak gerektigine inanan herkesin içinde serbestçe yer alabileceği bir tartışma süreci yaşanmadık Devrimci Hareket'in bünyesinde sorunlara çözümler bulunamazdı, dönemin ortaya attığı sorunların cevapları verilemezdi.

Bu süreci, 1983 sonlarından sonra, dönüşümcü liberal çizgiye yönelenler-

le birlikte yaşamaya şansı da kalmamıştı. Çünkü, 1984 Ocak başında bu çizgiyi tuttular; "Devrimci Yol'un ideolojik-politik çizgisi fiilen bir arada tutamaz" diyerek fiilen ayrılık ilan etmiş ve birliğin "yeni görüşler" de sağlanacağı açıklamışlardı. Sadece açıklamakla kalmamışlar, Devrimci Hareket'in görüşlerini savunurları bir saniye bile bir arada duramayacaklarını vurgulayarak, Devrimci Hareket'ten kalan her şeyi tasfiyeye yönlendirmiş ve sol liberal görüşler temelinde süratle ayrı bir siyasal oluşum yaratmaya koyulmuşlardı.

Bu bir yol ayrımıydı. Marksizm ile liberalizm arasındaki farka tekabül eden bir yol ayrımıydı. Bizler bu yol ayrımının bir tarafındaki yolda, ötekiler de öbür taraftaki yolda birliktir yaratmaya yönelmişti. Bu yol ayrımında hangi yolda yürüyeceğine karar verenler tercihleri doğrultusunda yol almaya devam ettiler. Karar veremeyip, her hangi bir tercih ortaya koymayanlar ise çareyi politik tatilde buldular.

***

Devrimci işçi, iki yıldır, önüne görev olarak koyduğu tartışma sürecinin ihtiyaçlarına cevap verme çabası içindeydi. Devrimci işçi, süreçte katılacak en geniş kesimlerin katılımını sağlamayı, Türkiye devriminin sorunları etrafında çok yönlü tartışmalar yaparak doğru çözümleri ortaya koymayı hedefledi. Devrimci işçi tartışma sürecine ilerletici katkıda bulunmak isteyen hiç bir çabaya olumsuz yaklaşmadı ve yaklaşmayacaktır. Devrimci işçi taraftarları, geliştirici, ilerletici çabaları teşvik etmek gerektiğinin bilincindedir.

Devrimciler, bu dönem zor ve kapsamlı görevlerle yüz yüzdü. Küçük ve bencil hesaplarla bu zorlukların aşılması mümkün değildir. Devrimciler hiç bir zaman küçük ve bencil hesapların içinde olamazlar. Bu dönemin koşullarında bu hesaplara yer ve şans da yoktur.

Çünkü dava ve görev büyüktür. Büyük görevler büyük sorumlulukları gerektirir. Devrimci hareketlere düşen görev, geçmişin olumsuzluklarını yeniden üretmek değil, bu olumsuzlukları aşarak varoldukları. Geçmişin sekte ve dogmatik eğilimlerinin aşılması yanında ideolojik-politik sorunlar dahil devrimci prensiplerin belirlendiği çerçevede yaratıcı, geliştirici bir esnekliğe ve çeşitliliğe yer verilebilir.

Devrimci bir siyasi programın ana dokusunu işlevsiz hale getirmeyecek, onu çatlatarak geçersiz hale getirmeyecek bir fikir çeşitliliğine ve zenginliğine olanak tanımalıdır. Bu anlamda, temel hedefte ve hedefe ulaşmanın temel yolu ve yöntemlerinin ifadesini bulan temel prensiplerde ortaya çıkmayan bir fikir çeşitliliğine Devrimci Hareket saflarında kuşku ile değil, zenginliği ve derinliği sağlayıcı bir olgu gözü ile bakılabilir.

İdeolojik birlik demek, irili-ufaklı, önemli-önemsiz her bir konuda fabrikasyon benzerliğinde bir fikir birliği sağlamak demek değildir. Birliğin sınırlarını bu derece yaymak, bir-

lik olayının kendisini ortadan kaldırmakla, küçük ve alabildiğine dar birliklere yönelmekle aynı anlama gelir.

Bir devrimci harekette ideolojik birlik, devrim programının temel felâsesinde aranmalıdır, her bir detayda değil. Eğer bir devrimci hareket içinde fikir çeşitliliği politik eylemde birliğin önünde engel oluşturuyorsa, bu farklılıkların bir siyasi programa sığdırma mümkün ise bu farklılıklardan hareketle ayrılık ilan edilmesi doğru değildir. Bu dönemde, 1970'li yıllarda kendine maddi bir temel bulabilen bu türden yapay ayrılıkların mutlaka önüne geçilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Ancak, bir devrimci harekette mutlaka bulunması gereken bu çerçevedeki bir esneklikten hareketle ilkesiz ve kuralsız siyasi birliktir hedeflenmesi de doğru bir tutum olamaz. Bir siyasi programa sığdırılması mümkün olmayan ayrıntıların önemsiz sayan bir mantık benimsenemez.

Bu anlamadabir devrimci harekette birlikte olunması mümkün olan farklılıklar ile birlikte olunması mümkün olmayan farklılıkların belirlendiği sınırlar belli olmalıdır. Örneğin, bizlerin dönüşümcü liberallerle olan ayrılıklarımız, farklı dünya görüşlerine ve farklı devrim stratejilerine (ne devrimi, devrim ve dönüşüm!) tekabül eden ayrıntılardır. Farklı stratejilere dayanan ayrıntılar farklı politik-pratik eylemliliklerde ifadesini bulur.

Dönüşümcü liberal çizgili devrimci çizgi arasında ki ayrılık, farklı program ve eylemlilikte somutluk kazanacak türden bir ayrılık olarak ortaya çıktığından bunu bir program kapsamına sığdırmak mümkün olmamıştır, olamazdı. Bu ayrılık, aynı ideolojik-siyasi sistematik içinde kalanların dönemin sorunlarına farklı çözümlerle getirmeleri yüzünden değil, iki farklı ideolojik-siyasal sistematik farklı olarak çıkmış olmasından gündeme gelmiştir.

***

Ayrışma sürecinde bizler, yeni ideolojik kimlik, yeni bir marksizm arayışına yönelimlerini reddettik. Bu anlamda Devrimci Hareketten yana bir tavır aldık. Ama bu tavır almamız, Devrimci Hareketin ideolojik doğrultusunda siyasal sorunlara çözümler getirmek üzere bir arayışa girme-yeceğimiz anlamına gelmezdi. Donduyulan teori, devrimci yaratıcılığını, yol gösterici özelliğini de kaybeder. Bizler, tasfiyecilik karşısında, Devrimci Hareketin teorik birliğine ve geleceğine sahip çıktık, ama bu teorik birikimin dokunulmaz bir tabu haline getirilmesine değil, onu kendi doğrultusunda açarak, derinleştirerek ve her yeni dönemin koşullarında yenileyerek savunmak gerektiğine inanıyoruz. Bu anlamda, devrimci saflarda tabulara yer yoktur, bu saflarda hiç bir düşünce eleştiriden muaf tutulamaz. Devrimciler, ilerletici, geliştirici ve kavratıcı hiç bir tartışmaya ve eleştiriye saflarını kapalı tutmaktan yana olamazlar. Bakış açımızı geliştirici, ilerletici ve aynı zamanda devrimci bakış ışığında güncel siyasal görevlerimizi kavratıcı tartışmaları son derece serbest ve canlı bir şekilde sürdürmek gerektiğine inanıyoruz.

Serbest ve canlı bir tartışma ortamının yaratılmasına inanan bizler tartışma yapmaya, arayışa girme-yeye değil, inkarcılığa ve sağolamaya karşı çıktık. Sınıf mücadelesinin dayatan görevlerinden vazgeçmek amacıyla çeşitli kılıflara büründürülen sağcı fikirlerle karşı çıktık ve çıkıyoruz.

Bizler, bütün "tabuları yıkmak", bütün "putları kırmak" edasıyla ortaya çıkıp, Marksizmin tüm evrensel değerlerini bir put gibi kırayım ya da tabuyu yıkar gibi yıkayım derken Avrupa ormanlarında devrimdek çam bırakmayanların bu saçmalıklara karşı çıktık. Ve bu saçmalıklara karşı çıktık.

Bir Tartışma Sürecinin Sorunları Ve Görevleri

rın faturasının Devrimci Harekete karşıtılmasını önlemeye çalıştık.

Devrimci Hareketin kendi zemininde devrimci dünya görüşünün yol göstericiliğinde bir tartışma sürecinin yaşanmasının gerekli ve zorunlu olduğunu baştan beri savunduğumuz halde, tartışma sürecinin taşıdığı zaafırlar nedeniyle muarızlarımızın hileyle dayalı kimi değerlendirmelerinin önüne zamanında geçilemedi. Bizlerin, devrimci dünya görüşünün ve Devrimci Yol'un donuk, basit bir savunmasıyla ortaya çıktığı şeklindeki hileli tanıtım bir dönem işlev gördü. Tartışma sürecinin bugüne kadarki gelişimi, artık bu türden hileli tanıtımlara imkan tanımayacak bir olgunluğa erişmiş bulunuyor.

***

Bugün devam etmekte olan tartışma sürecinde, Devrimci İşçi önemli görevler yüklenmiş bir platform olarak işlev gördü ve görmektedir.

Türkiye devriminin ideolojik-politik sorunlarını tartışmaktan, Türkiye Devrimi ve devrimci hareketiyle dayanışma görevlerine ve Avrupa'da yaşayan yabancıların, yabancı olma konularından ileri gelen ekonomik-demokratik, sosyal ve kültürel sorunlarına kadar, farklı zeminlere ait çok yönlü görevleri olan Devrimci İşçi, yaşadığımız ayrışma sürecinin görevlerini de üstlenen bir platform oldu.

Denebilir ki, Devrimci Hareket safılarından yaşanan ayrışma nedeniyle, yukarıda tanımlanan çok yönlü görevler içinde Devrimci Hareketin ideolojik-politik sorunlarını tartışma görevi ön plana çıktı. Bunun böyle olması doğaldır. Zira Devrimci İşçi gündeminde yer alan diğer görevlerin yerine getirilmesi bir bakıma bu ayrışmanın kaderine bağlı bulunuyor.

Bu tartışmaları Devrimci İşçi platformunda yapmak gerekli ve zorunludur. Zaten Devrimci İşçi'nin program görevlerinden biri de bu idi. Devrimci İşçi'nin, ayrışma sürecinde yüklenmiş misyondan hareketle tek yarıları varılmamalı ve Devrimci İşçi'nin konumu hatalı değerlendirilmemelidir.

Birincisi, Devrimci İşçi'de bugün ideolojik mücadele görevlerinin öncelik kazanmasından hareketle, bu platform Devrimci Hareketin ideolojik-politik birliğinin sağlanacağı ana platform olarak görülmelidir. Devrimci İşçi platformunun, ülkede bir Devrimci Hareket yaratmanın yurtdışı zeminine yüklediği görevlerin yerine getirildiği bir platform olduğu, bu görevlerle sınırlı olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

İkincisi, Devrimci Hareketin ideolojik-politik sorunlarının Devrimci İşçi'de tartışılmasından hareketle, Devrimci İşçi örgütülüğünün bir siyasal hareket, bir siyasal örgütüllük olduğu şeklindeki bir yanlışlığı düzeltilmelidir.

Üçüncüsü, Devrimci İşçi gündeminde ideolojik-politik sorunların ön plana geçmesi, Devrimci İşçi gündeminde yer alan diğer görevlerin göz ardı edilmesine yol açmamalıdır.

Devrimci İşçi'nin, gündeminde; Türkiye devriminin ideolojik-politik sorunlarını tartışmak da olan ama, yurtdışında ikili görevler etrafında kitlesel bir eylemlilik hedefleyen bir yığın örgütülüğü, demokratik bir kitle örgütülüğü olduğu ve olması gerektiği gözden uzak tutulmamalıdır.

***

Bugün bir dönem adım adım geride bırakılarak yeni bir evreye doğru

ilerlenmektedir. Geride bırakılan dönemin zorluklarını bilinçle göğüsleyenler, bu yeni evrenin görevlerini de omuzlayabilmek için gerekli olan imkanları ve şansları elde ettiler.

Bu imkan ve şansa sahip olanlar, dönün kendine özgü zorluklarını aşmada gösterdikleri kararlılık, bu evrenin zorluklarını göğüslemede de göstermek ve daha ileri hedeflere yönelmek durumundadırlar.

Bugün geline noktayı kavrayabilmek için geride bırakmakta olduğumuz dönem kendine özgü koşullarını bilmek, geçilen dönemin özelliklerini iyi kavramak gerekmektedir.

Adım adım içinden çıkmakta olduğumuz bu dönem, her yeniliği dönemin bilinen bütün olumsuzluklarının yaşadığı bir dönemdir. İlerici, devrimci çevrelerde yığınlaşım, bezginlik, güvensizliğin egemen olduğu, ideolojik-politik şaşkınlığın ve kargaşanın derinden yaşandığı, devrimci hareketlerde (ve tüm solda) birlik ve beraberliğin kaybolduğu, faşist güçlerin estirdiği terör ortamından nasılsı ve ne şekilde çıkılabileceğinin bilinemediği, sorunların ve zorlukların çığ gibi büyüdüğü bir dönemdir. İnsanların psikolojik durumlarında, yaşam tarzlarında bile etkisini ağır şekilde gösteren bir yenilgi dönemi yaşanmaktadır.

Özumsuzluğun ve çaresizliğin yaygın bir etki alanı bulunduğu bu dönemde, ilerici-devrimci çevrelerde yer alan pek çok kişinin burjuvazinin ve soldaki çeşitli destekçilerinin bilinç bulandırıcı ideolojik faaliyetlerinden etkilenmesi bir bakıma doğaldır. Bu tür etkilenmeler nedeniyle karşılaşılan durumların doğal olması, bu durumların değişmesi yönünde ideolojik-politik alanlarda adım atılmasını meşrulaştırmaz ve haklı gösteremezdi.

Bugün, bir başka durumun daha doğal karşılanması gerekmektedir: Yenilgi ortamından çıkıldıkça, sağdan esen ideolojik rüzgârlar devrimci saflarda etkisiz hale getirildikçe, ideolojik-politik perspektifte açıklık sağlandııkça, sınıf mücadelesinin karmaşık görevleri hayatın her alanında kendisini dayattıkça, kitlelerin rejime karşı tepkileri kendiliğinden bir biçimde de olsa eylemliliğe dönüşmeye başladıkça yenilgi şoku altında sağ siyasal tercihlere yönelenler, ya da hangi tercihe yöneleceğinde tereddüt içinde olanların kendi durumlarını gözden geçirmek durumunda kalmaları da tıpkı önceki evredeki bazı durumlar gibi doğal görülmelidir.

Bugün geline noktada, devrimci düşünceler üzerine çökertilmiş istenen sis perdesi epeyce aralanmış bulunmaktadır. Elde edilen bu açıklık pek çok kişiye ve çevreye yeni bir muhasebe yapma şansını ve imkanını tanımaktadır.

İdeolojik-politik planda ulaşılan bu açıklığın yanı sıra, ülkemizde meydana gelen çeşitli gelişmeler, devrimci saflardaki herkese, şimdiye kadar ki tutumlarını gözden geçirmeye ve kendi doğrultusunu ona göre saptamayı bir zorunluluk ve bir ihtiyaç haline getirmiştir.

Bugün Devrimci İşçi saflarında yer alanların dönün kaos ortamı içinde rotasını şaşırmandan doğru bir siyasal tercih yapmış olmaktan dolayı belli bir rahatlık içinde olmaları doğal ve haklı bir durum olarak kabul edilmelidir. Bir yığın olumsuzluğun kuşatması altında yerine getirilen görevlerin özel bir önemi ve değeri vardır. Geleceğin belirsiz ve karanlık görül-

düğü bir ortamda devrimci teoriyi, geleneği ve ruhu yaşatma mücadelesi verenlerin bugün üstünü ispat etmenin gururunu taşımaya elbetteki hakları vardır.

Ancak bu objektif olgu bizlere bugün yerine getirilmesi gereken pek çok görevin olduğunu ve her yeni evrenin kendine özgü zorluklarının olacağını unutturmamalıdır.

Dün Devrimci Hareket saflarında yer alan ama bir yenilgi ortamının çeşitli olumsuz etkileri nedeniyle doğru bir tutum almayan ya da doğrudan tutum alanlarla şu veya bu nedenle beraber olmayan pek çok kişinin bugün doğru bir tercih yapamamasının rahatsızlığını yaşadığı ve bunun çeşitli şekillerde dile getirdiği bilinmekte ve ve görülmektedir. Bu tür rahatsızlıkların duyan çevrelerde dile getirilen eleştiriler şikayetlerde bu gözlemi yapmak mümkündür.

Bu çevrelerde, "sağlıklı bir tartışma sürecinin yaşanmadığı, ayrışmanın sağlıklı bir temelde gerçekleşmediği" iddiası ortak şikayet noktasını oluşturmaktadır.

İşin tuhaf yanı, bu şikayeti dile getirenlerin arasında ayrışma sürecinde tartışmalara katılmayan, fikir açıklamayan, gelişmeler karşısında susmayı tercih edenlerin de bulunmasıdır. Daha da ilginç şudur: Tartışma sürecine katılmayanlar, bu sürecin görevlerinden hiç birisini yerine getirmeyenler sağlıklı bir tartışma sürecinin yaşanmamasının sorumluluğunu da başkalarına yüklemektedirler.

Bu tür şikayetleri dile getirenler arasında, çeşitli nedenlerle tericihini Dönüşümcülük'te yapan, fakat daha sonra Devrimci Yol ile Dönüşümcülük arasında bağlantı kurmakta zorluk çekenlerin de yer alması dikkat çekicidir. Böyleleri de, farkına vardıkları yanlış adımların sorumluluğunu Devrimci İşçi'ye yüklemektedir.(!)

Bu tür yakınmaların kısmen haklı yanlarının bulunabileceğini düşünmek gerekmektedir. Tartışma sürecinin çok sağlıklı olduğu elbette söylenebilir. Ancak sürecin bütünüyle sağlıklı olduğu ve sonuçlandırıldığı da söylenemez. Devrimci Hareket'in çizdiği ve geleceğini yaşatmaya çalışanlar bu süreçte en azından istisnalar düşüneye çalıştır. Bu süreçte, giderilmesi mümkün olan bazı hataların yapılmış olması doğal karşılanmasından bir durumdur.

Devrimci İşçi'nin iki yıldır fiilen yaşadığı tartışma sürecinde güdülen amaç, varılmak istenen hedef, devrimci düşünceler etrafında en geniş

birliği yaratmaktır. Halen de öyledir.

Devrimci İşçi sürecin her evresinde, yaptıkları ve yapamadıklarının yanı sıra, süreçteki eksikliklerini görüp kavramak için bilinçli bir çaba içerisinde olmuştur. Halen de bu çabalarını sürdürmektedir.

Bu bakımlardan tartışma sürecinin sağlıklı geliştiği şeklindeki iddialara sebep olarak Devrimci İşçi'yi ve Devrimci İşçi tarafından örgütlendirilen tartışma sürecini göstermek her bakımdan haksız bir yargıdır.

Çünkü, Devrimci İşçi, Dönüşümcüler de dahil olmak üzere herkese Devrimci İşçi platformunda tartışma yapma olanağını başından beri sağlamıştır. Dönüşümcülerin 84 sonbaharından itibaren fiilen, 85 ilkbaharından itibaren de resmen tartışma platformunda ve Devrimci İşçi örgütülüğünden çekilmesinden sonraki evrede de, kendisini Dönüşümcülük'te tanımlamayan herkese Devrimci İşçi'de tartışma imkanı sağlamıştır. Bu imkanlar hâlâ vardır.

Kapalı devre bir tartışma sürecini yaşamaktan yana olmayan Devrimci İşçi'nin, tartışma sürecine en geniş devrimci çevrelerin katılımını amaçlayan çağrısı eskiden olduğu gibi şimdi de geçerliliğini korumaktadır.

Çünkü bizler inanmaktayız ki, Devrimci Hareket'in çizgisini yaşatıp geleceğini korumak ve bu geleceği yeniden başımsız bir siyasal güç konumuna yükseltmek -bir yanıyla da kendisini bu geleceğin içinde bulanların ortak ve örgütlü çabasıyla mümkün olabilecektir.

İşte bu nedenledir ki, Devrimci İşçi, Türkiye Devrimi'nin sorunlarını tartışmak amacıyla oluşturduğu tartışma platformunu, Devrimci Hareket'ten gelen ve devrimci geleceği yaşatmaktan yana olan hiç bir kişiye ve çevreye kapalı tutmamıştır, tutmayacaktır.

Yine Devrimci İşçi, Türkiye Devrimi'nin ve Devrimci Hareket'in ideolojik-politik sorunlarını tartışmaktan, devrimci güçlerin birliğini sağlamaktan yana olan kişi ve çevrelere tartışma ve örgütlü arayış olanağını dün de tanımaktaydı, bugün de tanımaktadır.

Bugünkü koşullarda Türkiye halklarının kendi alternatifinin, halkın devrimci seçeneğinin oluşturulması için kesin bir ihtiyaç haline almış olan tartışma süreci tek yönlü ve tek boyutlu bir süreç olarak anlaşılmamalıdır. Bir süredir yaşanan ve genişleyip-yoğunlaşarak devam edecek olan bu süreç salt bir fikir tartışması yapmakla sınırlanmamalıdır. Doğal ki, ideolojik-teorik düzeyin yanı-

sıra politik düzeyi de kapsayan bir tartışma sürecinin, sağlanan açıklığın ve ulaşılan birlikteliğin elverdiği ölçüler içinde yerine getirilecek olan fiili, pratik görevleri ve sorumlulukları da olacaktır.

Bu bağlamda bir konuyu tekrar vurgulamak gerekmektedir.

Devrimci bir harekette birlik yaratma sorunu, özünde devrimci sınıfın, (işçi sınıfının) siyasal eyleminde birliğin yaratılması sorunu olarak kavranmalıdır.

Bu kapsamdaki bir birlik, öncelikle devrimci sınıfın, işçi sınıfının ve ezilen tüm emekçi kesimlerin öncü güçlerini birleştirme sorunudur. Bu bakımlardan devrimci görüşler etrafında siyasal birlik yaratmak üzere bu aşamada önerilen tartışma sürecini salt Devrimci Yol'dan kalan kitleyle sınırlamak doğru bir yaklaşım olmaz. Özgül nedenlerle bu aşamada sadece Devrimci Yol'culara dayanan bir tartışma sürecinin yaşanmasından hareketle böyle bir sınırlama kabul edilemez.

Yaşamakta olduğumuz bu tartışma sürecinde sadece Devrimci Yol'cular değil, ilerici-devrimci çevrelerde yer alan en geniş kesimleri devrimci bir siyasal program etrafındaki birliği yaratmak asıl hedeflenmesi gereken şey olmalıdır. Tartışma Süreci'nin kapsamı ve hedefleri bu çerçevede belirlenmelidir.

İşte, kendisini devrimci gelenek ve çizgi içinde bulanların karşısına canlı hayatın dayattığı görev, böyle bir sürecin örgütlenmesinde katılmaktır. Bunun ertelenemez bir görev olduğu artık kabul edilmelidir.

Yenilgi koşullarında sağcı rüzgârların girdabına kapılan ama bugün ulaşılabilir belli bir açıklık nedeniyle yeniden devrimci saflarda yer almak arzusunun duyanların yanı sıra, çeşitli nedenlerle bugüne kadar politik tatil yaparak önelirine hiç bir siyasal görev koymadan bekleyen ama bugün devrimci geleceği yaşatmak isteyen herkes, bunu Devrimci İşçi'nin tartışma platformunda gerçekleştirme imkanına ve şansına sahiptir.

İki yıl önce başlayıp bugüne kadar olumlu gelişmeler üretirken gelişen, hatalarını düzelterek, eksikliklerini gidererek devam eden Devrimci Yol taraftarları arasındaki tartışma sürecinin amaçlarına ve hedefine ulaşması, devrimcilerin böyle bir sürecin gereklerini daha yoğun ve kapsamlı bir şekilde yerine getirmelerine bağlı olacaktır.

GENÇLİĞİN YÖKE TEPKİSİ EYLEME DÖNÜŞÜYÖR

İstanbul, Ankara, İzmir ve Trabzon'dan 34 öğrenci derneğinin temsilcilerinin T.B.M.M. başkanlığında eylem üzere hazırlandıkları dilekçe metni, YÖK-Yasasını 44. maddesinin değiştirilmesinin yanı sıra, öğrenim harçlarının kaldırılması ve öğretim kredilerinin yükseltilmesi gibi istemleri içermektedir.

Bu dilekçenin TBMM Başkanlığına ulaştırılması ve nasıl geniş yankı uyandıracağı konusundaki tartışmalar öğrenci gençler arasında sürerken, Marmara Üniversitesi öğrencisi İsa Tanrıverdi üniversiteden atılması sonucu intihar etmiş, bu intihar olayı öğrencilerin Marmara Üniversitesi önünde kitlesel bir oturma eylemine neden teşkil etmiştir.

Yukarıda söz konusu olan dilekçe metni İsa Tanrıverdi'nin ölümünden sonra imzaya açılmış, çeşitli üniversitelerden ve Velî'lerden toplanan 12.6000 imza ile TBMM'ye İzmir'den Ankara'ya kadar sürececek olan bir uzun yürüyüş sonucu ulaştırılması karara bağlanmıştır. 12 Öğrenci ve bir Velî temsilcisi 3 Kasım günü bu hedefle İzmir'den Ankara'ya yola çıkmıştır.

Sivillerde dahil olmak üzere polis ekipleri bu uzun yürüyüşe 'refakat'

etmişlerdir.

Öğrenci temsilcilerinin geçtiği şehirlerde basın toplantıları düzenlenmiş, YÖK Yasası teşhir edilmiştir. Bu şehirlerden öğrencilerinde katılımı ile öğrenci ve velî'lerin sayısı 32'ye ulaşmıştır.

ODTÜ GENÇLİĞİ YÜRÜYEN ÖĞRENCİLERİ SELAMLİYOR...! REJİMİN GÜVENLİK GÜÇLERİ EN UFAK KIPRDAĞI DAHI MUHADE ETMİYÖR...

Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencileri 300 kişiyi aşkın bir grup halinde İzmir ve diğer şehirlerden gelen öğrencileri bir törenle karşılamışlar, taleplerle dayanıştıklarını bildirmişlerdir. ODTÜ'lü öğrencilerin yürüyen diğer şehirlerden öğrencilere katılmak istemeleri, polis ve jandarmanın engellemesiyle karşılaşması, bunun üzerine 250'nin üzerinde ODTÜ'lü öğrenci dolmuşlara binerek TBMM'ye gitmek istemiştir. Polis, dolmuşlara binerek, bunların Ankara Emniyet Müdürlüğüne garajına gitmesini sağlamış, kimlik teyidinden sonra içlerinden 30 öğrenciyi gözaltına alarak, diğerlerini serbest bırakmıştır.

TBMM'ye ulaşmayı başaran diğer şehirlerden 36 öğrenci, burada SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar tara-

fından karşılanmış, dilekçelerini aralarında oluşturdukları bir delegasyon aracılığı ile TBMM Başkanı Necmettin Karaduman'a vermişlerdir. Daha sonra SHP Meclis grubu odasında bir basın toplantısı düzenleyen öğrenciler, ODTÜ'lü gençlerin gözetilme alınmasını protesto etmişlerdir.

Yüksek Öğretim Kurumlarında Yürüm Milyona yakın Üniversite öğrencisi 6 yıldır oldukça zor koşullarda ve baskı altında 'öğrenim' yapmaya zorlanmaktadır. Ve YÖK Yasası ile getirilen Anti Demokratik ve çağ dışı öğretim sistemi ile düşünemeyen, araştırmayan, üretmeyen bir gençlik yaratılma çalışmaktadır.

Her türlü sindirme ve provokasyonla öğrencilerin bu haklı talebinin bastırılma çalışıldığı, YÖK-Yasasının öğrencilerin tepesinde Demoklesin kılıcı gibi sallandığını, atılma tehdidinin öğrenim haklarını kısıtlanmasının bu kılıcı hareketle gerçekleştirilmesi bağli bu konuma getirildiği bir öğretim sisteminde, katilimci Demokratik bir eğitim istemi bugün acil bir ısterne dönüşmüştür.

Bağla İsa Tanrıverdi'nin yaşanmaması bu talepler etrafında öğrenci gençliğin kendi öz örgütlenmelerini yaratmasından ve bu uğurda mücadele yürütmesinden geçecektir.

AVRUPA'DA MÜLTECİLER SORUNU

Avrupa hükümetleri, ülkelerine gelen mültecilere karşı duydukları rahatsızlığı yüksek sesle dile getirmeye başladılar. Başta Alman ve Fransa hükümetleri olmak üzere Avrupa'da son aylarda, mülteci sorunu gündemin baş maddeleri haline getirildi. Bastın-yayın organları aracılığıyla mülteciler aleyhine kamuoyunda bir ortam yaratarak gerici yasal tedbirler almaya yöneldiler. Sınırların mültecilere kapatılmasını sağlayıcı tedbirler almakla sınırlı kalmayarak, daha önce gelen mültecilerin sınırışı edilmesini kolaylaştıran tedbirleri yasalaştırmaya başladılar ya da henüz yasalaşmayan tedbirleri fiilen uygulamaya koyuldular.

Mültecilik koşullarının her geçen gün zorlaştırılmasının yanı sıra, mültecilerin de bir parçasını oluşturduğu yabancılara karşı, ırkçı haykırışlar giderek yükselmekte, yabancı düşmanlığı hükümetlerin politikaları eşliğinde ve desteğinde yaygınlaşmaktadır. Bu gelişmeler, çeşitli nedenlerle ülkelerini terk ederek, Avrupa ülkelerine gelmiş olan mültecilerin yaşadığı problemlere her gün bir yenisi daha eklenmekte ve Avrupa giderek mülteciler için artık yaşanmaz bir alan haline getirilmeye çalışılmaktadır.

Avrupa ülkeleri, kendi ülkelerine gelen mültecileri barındırmak zorunda olmadıklarını söyledikleri gibi, mülteci kabulünü neredeyse hayırsızlıklarına, insanlıklarına bağlamaktadırlar.

Avrupa egemenlerinin kamuoyuna benimsetmeye çalıştığı mülteciler aleyhindeki havayı dağıtmak ve yüzlerine taktıkları demokratik ve insanlık maskesini indirmek için mülteci olayının altında yatan gerçek nedenleri ortaya koymak gerekiyor.

Avrupa'ya çeşitli geri bırakılmış ülke insanları neden iltica etmektedir? Bunun gerçek nedenleri nedir? Bu göçün gerçekleşmesinde, Avrupa devletlerinin izlediği politikaların bir katkısı yok mudur? Ya da, "Üçüncü Dünya" ülkeleri denen bir çok ülkeden insanlar neden bilmedikleri, tanımadıkları ülkelere göç etmek zorunda kalmaktadırlar? Bu göç etmenin nedenleri ister siyasi nedenler olsun, ister ekonomik nedenler olsun, insanları göç zorlayan nedenlerin oluşmasında Batı Avrupa devletlerinin bir sorumluluğu yok mudur?

Bu soruların cevapları araştırılınca, geri bırakılmış ülke insanlarının siyasi ve ekonomik nedenlerle Avrupa'ya akın etmesinin gerçek nedenleri ortaya çıkar.

İster siyasi baskı nedeniyle ülkelerini terk edenler olsun, isterse aç ve işsiz kalmının yarattığı ekonomik zorluklar nedeniyle artık yaşamını kendi ülkesinde sürdüremez hale gelen insanların ülkelerini terk etmek zorunda kalmış olmaları olsun, bu sonuçların ortaya çıkmasında emperyalist ülkelerin sömürgeci politikalarının doğrudan bir rolü vardır.

Emperyalist ülkelerin sömürü ağları arasında kısıka alınan Türkiye gibi ülkelerde kurulan soygun düzenini güvenceye almak için askeri faşist rejimleri davetیه çıkaran, gerici, faşist rejimleri destekleyen, onları ayakta tutmaya çalışan güçler arasında birinci sırada emperyalist devletler yer alır. Bu ülkelerde, IMF reçetelerini uygulayarak emekçi halkları işsizliğe, açlığa, yoksulluğa sürükleyen yine emperyalist ülkelerin kendileridir.

Kısacası, insanları Avrupa'ya gelecek iltica etmek isteyen ülkelerde hayatı yaşanmaz hale getiren siyasi ve ekonomik baskıların kaynağında emperyalist sömürgecilik olgusu yer alır.

Dolayısıyla; Bir ülkede insan hakları çiğneniyorsa, demokratik hak ve özgürlükler ortadan kaldırıyorsa, işkence ve zulüm altında insanların can güvenliği kalmazsa ve dolayısıyla bu faşist uygulamalar nedeniyle insanlar ülkelerinde yaşama olanağı kalmadığından, ülkelerini terk etmek zorunda kalıyorsa, bu durumun sorumlularından biri de bu faşist baskı rejimlerini destekleyen ülkeler olmak durumundadır.

Yine, bir ülkede, emperyalist sistemin hazırladığı 24 Ocak tedbirleri gibi reçeteler uygulanarak insanlar işsizliğe, açlığa, yoksulluğa sürüklenirken, ülke, tarihin en yoğun emperyalist soygununa sahne olursa, dolayısıyla ekonomik zorluklar nedeniyle insanlar yaşamını sürdüremez hale gelerek, ülkesini terk ederek Avrupa'ya gelmek zorunda kalıyorsa, bu göçün de başta gelen sorumlularından biri yine emperyalizmdir.

Kısacası ister ekonomik nedenlerle olsun, ister faşist baskılar nedeniyle olsun insanlar ülkesini terk ederek hiç tanımadıkları yabancı bir ülkeye, kendilerini neyin beklediğini bilmeden göç etmek zorunda kalıyorsa, bu göçün temelinde, dünya emperyalizminin takip ettiği ekonomik ve siyasi politikaların belirleyici rolü olduğu bilinmelidir.

Bu nedenledir ki, Avrupa'da mülteci sorunu (ister ekonomik ister siyasi olsun) özünde emperyalizmin sömürgecilik politikasının ürettiği bir sorundur.

Batı Avrupa ülkelerinin gizlemeye çalıştığı ve gözmeden geldiği bu gerçekliktir. Onlar kendi politikalarının ve uygulamalarının sonuçlarıyla yüz yüzedirler.

Örneğin, hem İran'a, hem Irak'a silah satacağınız, bu satıştan büyük vurgunlar vuracaksınız, böylece bu savaşın devam etmesine, daha da tahrip edici sonuçlara üretmesine, tahrip edici gücü büyük silahlarınızla katkılı bulacaksınız, ama bu savaşta yaşamını yitirmeye istemeyen birileri ülkenize gelince kapılarınızı kapatacaksınız, ya da verdiğiniz sosyal yardımı hayırsızlıklarınıza yoracaksınız.

Avrupa burjuvazisi, dünyanın mazlum uluslarını IMF reçeteleriyle açlığa mahkum ederken, bu ülkelerdeki toplumsal tepkileri bastırmak üzere oluşturulan faşist baskı rejimlerini desteklerken, savaş sanayilerinin kârlarına yeni kârlar katmak için bölgesel savaş kışkırtıcılığı yaparken, hiç olmasa bu politikaların sonuçlarından küçük bir kısmı oluşturan mülteci sorununa katlanmayı, bunu içine sindirmeyi bilmezler.

Üstelik, emperyalizmin sömürgeci siyasetinin ürettiği sonuçlardan küçük bir parçayı oluşturan bu mülteci olgusu, emperyalist burjuvaziye "kendi ülkelerinde önemli bir "demokratik" görüntüsü taşımaları fırsatını da yaratmaktadır.

Amma mültecilerle ilgili son gelişmeler, alınan önlemler gösteriyor ki, Avrupa burjuvazisi ve hükümetleri, Üçüncü Dünya Ülkeleri'nde izledikleri politikaların kimi sonuçlarıyla ülkelerinde karşılaşılmak istememektedir. Ülkelerine gelen yabancılara karşı bu kez ırkçılık damarına basarak yabancı düşmanlığını körüklemekte ve bu-

raları da yabancılara için yaşanmaz hale getirmek istemektedir.

Mültecilere ve tüm yabancılara düşen en önemli görev, bu olgunun temelinde yatan emperyalist siyaseti teşhir etmek suretiyle, onların aldatmacalarının benimsenmesini önlemek olmalıdır.

Emperyalist ülkelerin izledikleri emperyalist siyasetin kimi sonuçlarına katlanmak zorunda oldukları her yerde kayırılmalıdır.

Eğer, mülteci sorununa köklü bir çözüm bulunmak isteniyorsa, bunun çözümü, yaşamaları tehlikeye giren insanlara sınırları kapatmak değildir, bunun çözümü, mültecilere hayatı yaşanmaz hale getirenler, bulundukları ülkeyi terk etmeye zorlamak değildir. Bunun çözümü, insanların ülke-

lerinden ayrılmasına başlıca sebep oluşturan faşist baskı rejimlerini ortadan kaldırmakla, insanları açlığa, yoksulluğa sürükleyen emperyalist sömürü çarklarını kırmakla ve herkesin kendi ülkesinde yaşamını sürdürebilecek şartların yaratılmasıyla mümkündür.

Mülteciler Sorunu'nun tüm Avrupa kamuoyunun gündemine getirildiği bu dönemde, ısrarla anlatılması gereken gerçekler bunlardır. Geniş bir ilerici, demokrat ve sosyalist kesime bunlar kavrılmadan Mülteciler Sorunu'na karşı bir barikat oluşturmak mümkün değildir.

Mülteciler ve Yabancılar Sorunu, hem bunların geldikleri ülke açısından, hem de Avrupa ülkeleri açısından insani-hümanist bir sorun olmak-

tan çıkarılmalı; bu sorunun kökeninde emperyalistsömürü ve talana dayalı politikaların yattığı, geniş bir kesime kavrılmalıdır.

Emperyalist politikaların uygulayıcısı olan ülkeler, kendi politikalarının sonuçlarına katlanmak zorundadırlar. Avrupa ülkeleri hükümetleri, sınırlarını mültecilere ve göçmen işçilere kapatacaklarını, sınırlarını mal ve sermaye alışverişine kapatmalıdırlar.

Avrupa ülkelerinin sınırları, mültecilere değil, yeni sömürge ülkelerin faşist yöneticilerine, zalimlerine, hammaddelerine ve ucuz işgücüne dayalı mallarına kapatılmalıdır. Yine aynı sınırlar, sermaye ihracına, teknoloji transferine, enflasyona v.b. sömürü mekanizmalarına kapatılmalıdır.

ALMANYA'DA GENEL SEÇİMLER VE GÖREVLERİMİZ

1987 seçimler dönemine girerken, Batı Almanya'da burjuva siyasal güçler, yabancılara nezdinde, bütün bir toplumu, yabancısı ile, alman ile karşısına alan ve onların yaşayış biçimlerine ilişkin, kişi hak ve özgürlüklerini kısıtlayan biçimde, geçmişte burjuva Demokrasisi'ne ait olan birçok şeyi tartışma platformu haline getirmişti.

Özellikle, sosyal haklara, yürüyüş, gösteri yapmak hakkınabv. haklara özgürlüklere ilişkin saldırılar çoğu zaman "terörizme" karşı mücadele adına yapılmakta ve böylece özellikle alman halkının desteğini alabilmek için bugüne kadar yaşamadığımız bir şekilde, yabancı düşmanlığı yapılmaktadır.

İrkçilik alabildiğince kamçılanmakta, alman halkı, alman olmayanlara karşı kışkırtılmaktadır. Basın ve yayın organlarında baş köşeye oturan "yabancılar-ilticacılar" sorunu hükümet partilerinden, resmi mercilerle, SPD'nin içine kadar uzanan bir çizgide geliştirilmekte ve özellikle iltica sorunu karşısında bir "Milli Cephe" yaratıldığı görünümü verilmektedir.

Metodlarını karanlık geçişlerinden alarak, mültecilere karşı sürdürülen bir kışkırtma kampanyası, Nazi'lerin-Yahudilere karşı yaptığı propaganda benzermektedir.

Resmi makamlarca kılıfına uydurulmuş, abartılmış rakamlar kamuoyuna duyurularak, alman halkı sözde "yabancılaşmaya" karşı çıkmaya çağırılmaktadır.

Bu merkezileşmiş kışkırtma kampanyalarının görünümde ilgili yabancılardır. Ancak, "Her şey Almanya için, Almanlar için" sloganıyla milliyetçiliğin kamçılanması, asıl hedefin burjuva demokrasisinin alabildiğince daraltılması olduğu anlaşılmaktadır. Bu kışkırtmaların diğer bir hedefi de, alman halkının, işsizlik, Cernobil gibi sorunlara tepkileri ve 35 saat gibi taleplerini etkisizleştirme.

Bu kampanyanın mimarlarından, CDU-CSU, iltica sorununu bir anayasa tartışması haline dönüştürerek, al-

man halkını, Anayasa'nın, insan hak ve özgürlüklerine ilişkin bölümlerini değiştirilmesinin gerekliliğine yalan ve demagoji ile hazırlamaktadır.

"Sosyal Demokrat" SPD ise, bu sorunun Anayasa tartışması haline dönüşmesini engellemekten öteye gitmeyen, tarihteki, belki de en gerici bir tutumda görünmektedir. SPD, hükümetin yapmadığını, DDR ile anlaşarak "halletmiştir". Geçerli vizesi olmayanlara, DDR'den B.Almanya'ya girmesini engelleyen bu çalışma, somut olarak şu gerçeği doğurmıştır;

Anayasa'nın 16.cı maddesi kalacak ama, bu haktan yararlanmasa gerekken Alman sınırlarından içeri giremeyecekler. Ayrıca, Bonn'da yapılan, Eyalet üst düzey yöneticileri ve parti başkanları arasındaki toplantılarda, -a Tasuma şirketlerine (Lufthansa gibi) geçerli kağıt sorma yetkisi verilmeyecek. -b Sınır Koruma polislerinin, yetkilerinin artırılması, ya da uygulamaları sessiz kalınması. -c Savaş bölgelerine yollanamayan, ilticacı reddedilmişlerin, sınır dışı edilmeleri karar altına alındı. (Etkilenenler, Lübnan'lılar.)

Tüm bu gelişmelerin gözden kaçırılmak istediği bir gerçek daha vardır.

B.Alman Devleti, dünyada içinde yaşadığımız şu dönemde, ülkelerinde ırkçılık, dini ve politik sebeplerden dolayı, hapis, işkence ve ölüm cezalarının tehdidinde olan, bir iç savaşın sebep olduğu nedenlerden, açık feketide kaçan insanlar sınırları kapatırken, bu göçün ana sorumlularından biri olduğunu saklamaktadır.

İran'a, Irak'a silah satan, askeri güçlerini eğiten, bu savaşın siyasi-ekonomik bir çok kân olan B.Alman, İranlı'lara, Iraklı'lara sınırlarını kapatamaz.

Türkiye'de faşizme, açık ekonomi-siyasi, askeri destek veren, Kürt Halkına napalm bombaları ile saldırılara sessiz kalanlar, Türkçüleriyle sınırlarını kapatamaz.

Afrika'daki gelişmelerin sorumlularından birisi, Diktatörlerin destekçisi B.Almanya bu gerçekleri saklayamaz.

Bugün, bu gerçekleri saklamaya bilincil-bilinsiz yardım ederek, ekonomik-siyasi ilticacı tartışmasını yapan siyasi güçler uyanmalıdır.

Emperyalizmin sömürsü altında bulunan halklar, ülkelerindeki açlıktan sorumlu değildir. Ülkelerindeki rejimlerin yürüttükleri, siyasi-ekonomik uygulamalar bu durumu doğurmuştur. Emperyalistlerin çıkarları nedeniyle, yukarıda belirttiğimiz gibi, bu rejimleri destekleyen B.Almanya, bu açlıktan da sorumlulardan birisidir.

Hiç bir ilticacı, kendi isteği ile ülkesini terk etmez. İlticacılara karşı yapılan saldırılara karşı durmak, bu anlamda B.Almanya'nın, üçüncü dünya ülkeleri ile girdiği ilişkilere de karşı durmak demektir.

Bu dönemde yapılacak çalışmalarda, Alman Halkı uyanmalıdır. İltica hakkına karşı yapılan bu saldırılar, Almanya'da diğer tüm temel hak ve özgürlüklere ve insan haklarına karşı daha da sertleşerek geliştirilmek istenen bir politikanın başlangıcıdır.

Rısılanmasız bir iltica hakkının gerçekleştirilmesini istemek, sadece insanlığı gereği veya ilticacılara karşı gösterilen bir desteğin ifadesi olarak kavrılmayıp, özellikle, Alman Halkı'nın, Almanya'daki demokratik gelişmelerle karşı ilgisinin bir göstergesi olarak kavrılmalıdır. Bu aynı zamanda, Alman Halkı'nın geçmişinden ne kadar ders aldığını bir sınav alanı da olacaktır.

Bu çalışmalarda, ilticacıların zorla toplama kamplarına gönderilmeleri, bulunduğu şehirlerde hapsedilmeleri (seyahat yasağı) çalışma ve okuma olanaklarının olmaması gibi, özellikle sınırda, mültecilere karşı konulmuş vize zorunluluğu, uçak şirketlerindeki vergi ve harçlar gibi uygulamaların kaldırılması için geniş bir kesime hi-

HAMBURG EYALET SEÇİMLERİ VE TAVRIMIZ

Basını ve kamuoyunu günlerce meşgul eden Hamburg parlamento seçimi yapıldı. Seçim sonuçlarına şöyle bir göz atıldığında parlamento aritmetiği ilginç bir durum arz etmektedir. Belediye meclisinde CDU'nun 44, SPD'nin 43 ve GAL'in 13 sandeysesi bulunmaktadır. Hamburg eyaletinde azınlık bir parti yönetiminde bulunmaktadır. Durum böyle olunca da SPD açısından Yeşiller veya CDU ile koalisyon yapma zorunluluğu ortaya çıkıyor. SPD tercihi kimden yana yapacağını tartışa dursun, seçim sonuçlarının bizler yani yabancılar açısından dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan birisi de "Neo-Nazilerin" oy oranlarını arttırmıştır. Seçim propagandasını yabancılar üzerinde yapan ve bu konuda faşist sloganları açıkça kullanan HLA adlı neo-nazi parti, oylarını üç misli artırdı: 6513 oy almayı başarmıştır. Bu sonuç, bizlerin ve Alman devrimci-demokrat kesimin şapkalarını önlerine koyup ciddi ciddi düşünmeyi gerektirmektedir. Hamburg somutunda bir tahli yapacak olursak; Alman faşistlerinin sayısında ve çalışmalarında bir yükseliş vardır. Neo-Naziler seçimler süresince yaptıkları propagandalarda; a- ekonomik krizin suçlusu yabancılarıdır. Yabancılar Alman halkının işlerini ellerinden alıyor. b-Almanya'daki her polisye olayın altında yabancılar vardır. Yabancılar işledikleri kriminal suçlara iç güvenliğimizi tehdit etmektedirler. c-Yabancılar farklı kültürel değerleriyle Alman halkının kültürünü yozlaştırmaktadırlar. d-Yabancılar bir zaman için Misafir İşçiler'diler. Şimdi artık ülkelerini geri dönmelidir. (Her ne hikmetse, Neo-Naziler çıkarttıkları bir bildiride, Özal'ın Almanya'ya geliş sırasında söylediği, "Türkler misafir işçilerdir ve ülkelerine geri dönmektedir." sözlerini başlık olarak kullanmışlardır.)

Neo-Nazilerin seçim malzemelerini örneklerini çoğaltmak mümkün.

Neo-Nazilerin başarısında önemli desteklerin yukarıdan yani yönetimdeki partilerin sözcülerinin yaptığı açıklamalardan geldiği çok açık bir gerçektir. Zaman zaman Kohl'un, Strauss'un, Zimmerman'ın yabancılar aleyhine yaptığı konuşmalar Neo-Nazilerin cesaretlendirmiş ve onlarda çalışmalarında malzeme sağlamıştır. Çarpıcı bir örnek de, SPD'nin Hamburg Belediye Başkanı Dohnanyi'den vermek mümkündür. Dohnanyi bir gazeteye verdiği demekte; "Dazlakları gören Türkler kaçsın" demektir. Yabancılar seçme ve seçilme hakkındaki görüşleri ise daha ilginç bir görünüm arz etmektedir. Dohnanyi, "Yabancılar ilk önce demokrasi konusunda ehlişlemeli ve ancak buraya uyum gösterdikten sonra bu haktan yararlanmalıdırlar" demektir. Demokrasi konusunda kendilerini eğitici olarak göstermektedir. Bizler açısından bir toplumun ne kadar demokratik olduğu ya da demokrasisinde ne anladığı onların azınlıklara karşı takındıkları tavrından anlaşılabilir.

Donanyi demokrasi konusunda yabancıları eğiteceğine, Hitler döneminden kalan Yabancılar Yasası'nı kaldırmak için çaba sarfedeceğine daha isabetli hareket etmiş olur. Kısaca değinmeden geçmiyeceğimiz diğer bir konu da, Hamburg'da devrimci-demokrat potansiyelin bir hayli yoğun olmasına karşın, "Yabancılar Sorunu"nda somut ve ortak adımlar atılmaması, Neo-Nazilerin faaliyetlerine seyirci kalmaması, onların amaçlarının boşu çıkartılmaması sonucu Neo-Naziler çalışmalarında etkili ve başarılı oldular. Sadece Yeşillerin programında yer alan Yabancılar eşit haklar tanınması için çıkarttığı cılız ses pek etkili olmadı. Sonuç olarak Neo-Nazilerin çalışmalarına destek mahiyetinde dışardan yapılan açıklamalarla Neo-Naziler'in korosunda ses uyumu sağlanmış oldu ve

Neo-Naziler çalışmalarında gözle görürlü bir başarı sağladılar.

SEÇİMLERDE BİZİM TAVRIMIZ

Hamburg'da belediye seçimlerinin bir gün önce 8.11.86 günü Hamburg Belediyesi önünde Türkiye, İranlı, İspanyol, Iraklı ve Yunan örgütleriyle ortaklaşa sembolik seçim yaparak, yabancıların çeşitli demokratik hak ve taleplerini dile getirdik. Eylem, katılımın düşünülen düzeyden düşük olmasına rağmen, siyasi içeriğinin uyardığı yankı itibarıyla başarılı olarak değerlendirilebilir. Sembolik olarak yapılan seçimde, açılan seçim sandığında 570 oy pusulası çıktı. Eylem ilerici-demokrat çevrelerce ilgiyle ve olumlu karşılandı. Ayrıca eylem basın aracılığıyla kamuoyuna yansıdı. Mitingde değişik uluslardan insanların yaptıkları konuşmalarda, yabancılar yapılan seçim, "demokrasinin beşiği olarak" adlandırılan Almanya için kara bir leke olduğu, senelerden beri Almanya'da yaşayan, bir Alman vatandaşı gibi vergisini ödeyen yabancıların seçme ve seçilme hakkına sahip olması gerektiği vurgulanarak, insanların diline, rengine, ulusuna, başörtüsüne, kakra kafasına göre tasnif edilip bir ta-

kim demokratik hak ve özgürlüklerden mahrum bırakılması sert bir dille kınandı. Ayrıca, tüm yabancıları yakından ilgilendiren bu somut talep karşısında demokrasiden yana olan her ulustan emekçinin ortak ve örgütlü mücadele etmesi gerektiği noktasında anlaşarak bir sembolik miting bir başlangıç olduğu, en temel haklarımıza yönelik saldırılara karşı mücadelenin tüm yerli ve yabancı emekçilerin ortak mücadelesinden geçeceği konuşmacılar tarafından defalarca dile getirildi.

Sorunlarımızı kendi güçlü kollarımızla almanın vakti gelmiştir. Çö-

züm, bizlerin kendi toplumsal, kültürel, siyasal kimliklerimizi ve özelliklerimizi yansıtan birliklerimiz ve kurumlarımızı yaratmaktan geçecektir.

Bizler, bu sorunlara ilişkin faaliyet sürdürürken yaşadığımız ülkelerin insanlarıyla her türlü ilişkilerimizde temel şiarlarımızdan birisi de şu olmalıdır: "Asimilasyona Hayır, eşit haklar altında beraber yaşamaya ve ortak mücadeleye evet!"

Her türlü sorunlarımızın çözümü ortak tartışmaktan ve mücadeleden geçecektir.

- YABANCILARA KOŞULSUZ SEÇME VE SEÇİLME HAKKI

- DEMOKRATİK HAKLAR İÇİN MÜCADELE

- MÜCADELE TÜM YERLİ VE YABANCI EMEKÇİLERİN ORTAK MÜCADELESİDİR

hamburg'dan haberler

1987 yılına doğru ilerlediğimiz şu günlerde, geride bıraktığımız yaz ayları döneminden bölgemizde gelişen olaylarla ilgili Devrimci İşçi okuyucularını bilgilendirmenin yararlı olacağına inanıyoruz.

Ramazan Avcı olayı ve arkasından gelen gençlik çalışması, gençliğin haklı talepleri için yaptığımız gece, gençliğin kendiliğinden gelen tavrılarını Anti-Faşist Savunma Komiteleri potasında toparlayıp ona politik bir muhteva kazandırmamız hiç de kuşkuyla karşılanamaz. Bu yorucu çalışmaların henüz terini üzerimizden atmamışken Süleyman Yağız olayı gündeme geldi. Bu durumda tüm enerjimizi doğal olarak bu soruna yönelttik ve birçok örgütle birlikte ortak bildiri çıkarttık. (Bu örgütler içinde Almanya'da ilk defa ortak bildiri çıkardığımız da vardı) Ayrıca çıkarttığımız protesto kartları da oldukça iyi yankı uyandırdı ve sonucu devrimci bir unsur oldu. A. dalet Bakanlığı bu kartlara cevap yazmak zorunda kaldı. Bu çalışmalar devam ederken aynı zamanda idam ve işkencelere karşı merkezi faaliyetli "alt çalışması" da Hamburg biriminde gerçekleştirildi. Bu konudaki çalışmalarımızı ortak düzenlediğimiz bir geceyle üst bir noktaya sıçarttık. Bundan sonra gelişen faaliyetlerimizi aşağıda sıralıyoruz.

1- 12 Eylül 1980'de işbaşına gelişinin 6. yıldönümünde Askeri Faşist Cuntayı protesto etmek amacıyla HK taraftarınca yapılan eylem birliği çağrısına katıldık. HK, Yönelimler, Hamburg Devrimci İşçi, ATIF, İleri, İleri'nin Devrimci Kanadı ve Kurtuluş taraftarlarıyla yapılan toplantılar ve tartışmalar sonucunda ortak bildiri taslağı üzerinde anlaşmaya varıldı ve bildiri çıkartıldı. Aynı zamanda yer aldığımız 4 örgütün imzasıyla bir basın açıklaması hazırlandı ve basına verildi. Bu açıklamada çeşitli gazetelerde yayınlandı.

Hamburg'da ilerici-demokrat kesimlerin yoğun olduğu semtlerde bilgilendirme masası açma, 12 Eylül Yönetimi'nin baskı ve işkencelerini gösteren resim ve afişlerin sergilenmesi de Eylem Birliği'nin çalışmalarında yer aldı. Eylem Birliği dışında Hamburg Devrimci İşçi olarak da bildiri çıkartıp-afış bastırdık.

2- 30.08.86 tarihinde Hamburg'un Altona semtinde Cemal Kemal Altun Meydanı'nda C. K. Altun'un anma toplantısı yaptık. Programda Emekçi, Sevdalı, Folklor, İzzet Akay'ın "1980" filmi, C. K. Altun ile ilgili bir film ve çeşitli konuşmalar yer aldı. Bu arada C. K. Altun'un anaraken ilticacılar konusuna da bir kere daha gündeme getirip tartışma olanağı bulduk. Tartışmalarda C. K. Altun olayından sonra biraz yumuşayan F. Almanya hükümetinin son zamanlarda ilticacılara karşı başlattığı anti-demokratik ve haksız uygulamalardaki artış gündeme getirildi. Bu konudaki uygulamalara en güzel örneği Süleyman Yağız olayında görebiliriz.

3- 12 Eylül 1980'de işbaşına gelişinin 6. yıldönümünde Askeri Faşist Cuntayı protesto etmek amacıyla HK taraftarınca yapılan eylem birliği çağrısına katıldık. HK, Yönelimler, Hamburg Devrimci İşçi, ATIF, İleri, İleri'nin Devrimci Kanadı ve Kurtuluş taraftarlarıyla yapılan toplantılar ve tartışmalar sonucunda ortak bildiri taslağı üzerinde anlaşmaya varıldı ve bildiri çıkartıldı. Aynı zamanda yer aldığımız 4 örgütün imzasıyla bir basın açıklaması hazırlandı ve basına verildi. Bu açıklamada çeşitli gazetelerde yayınlandı.

Yine olanaklarımız ölçüsünde ulaşılabildiğimiz kitlelere 12 Eylül Darbesi'nin içyüzünü anlattık ve bu insanları 12 Eylül Darbesini protesto yürüyüşüne çağırdık. 12 Eylül günü yapılan yürüyüşte "Devrimci Yol ve Devrimci İşçi pankartları" arasında 60-70 kişilik bir kortej oluştu. Toplam katılım 400 civarındaydı. Yürüyüşün bittiği alanda bir konuşma yapıldı ve 12 Eylül yönetimini lanetlendi. Yürüyüş, bazı eksiklikler taşımasına rağmen genelde olumlu oldu.

4- Son günlerde basını, radyoyu ve televizyonu izleyen herkesin de bildiği gibi ilticacılar, haberlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. İlticacılar konusu günlük yaşamın en çok konuşulan sorunu haline gelmiştir. Bu tartışmalar öyle boyutlara varmıştır ki; Pakistanlı ilticacı Muhammed için son derece hayati önem taşıyan kalp ameliyatının yapıp yapılmaması bile mahkemenin kararına bırakılmıştır, mahkemede Pakistanlı Muhammed'i insanlık dışı bir kararla ölüme mahkum etti. Bizler bu sorunları kamuoyunda canlı tutmak ve tartışma amacıyla çeşitli Alman örgütleriyle 5.11.86 tarihinde Hamburg-Markthalle'de ilticacılarla Dayanışma Gecesi yaptık. Geceye katılım oranı bir hayli yüksekti. Gece olumlu, verimli bir havada geçti. Cem Karaca ve diğer sanatçılar geceye renk kattılar.

Almanya'daki Genel Seçimler oldukça yaklaştı. Seçim konuşmalarında ve propaganda çalışmalarında parlamento partilerinin oylarını artırmak için ilticacılar sorununu yine zengin bir propaganda kaynağı olarak kullanacakları açıktır. Bu konuda bize düşen; seçime katılan partilerin olumsuz propagandalarına karşı, ilticacılar lehine olabilecek geniş kamuoyu çalışması yapmaktır.

- FEDERAL ALMAN HÜKÜMETİ'NİN İLTICACILAR ÜZERİNDEKİ ANTI-DEMOKRATİK VE İNSANLIK DIŞI UYGULAMALARINA SESSİZ KALINAMAZ!

- İLTICACILARIN YAŞAMI ÜZERİNDE OYNANAN ÇİFTKİTİ OYUNLARI AÇIĞA ÇIKARTALIM!

Hamburg Devrimci İşçi

F. ALMANYA'DA GENEL SEÇİMLER VE GÖREVLERİMİZ

tap edecek çalışmalar sürerken, hangi ulustan olursa olsun, yabancıları geriye gönderme, iade etme uygulamalarının önüne engel olacak aktif örgütlenmelere acil gereksinim vardır. Bu çalışmalar, geçtiğimiz ay Frankfurt'ta çeşitli devrimci, hümanist grupların ortak yaptıkları ve bizim de katıldığımız bir toplantıda ele alınmıştır. 22-23.11. 1986 tarihinde Hamburg'da Almanya çapında eğilimliklerin koordinesi için bir toplantı daha yapılmıştır.

FAŞİST PARTİLER SORUNU

FAP-NPD gibi Alman faşist örgütlenmeleri ve "Dazlaklar", "yabancılar dışarı", "Türkler dışarı" sloganları ile örgütlenmelerini güçlendiren, saldırılar arttırmaktadırlar.

Sol güçler, aktif bir çalışma ile bu gelişmeye karşı durmaya çalışırken, önemli siyasi hatalara düşmektedirler. Sanki, FAP ve NPD bugün, yabancılar-ilticacılara karşı olan tek gücümüzcesine, bildiriler çıkartmakta, yürüyüş, eylem platformları hazırlamaktadır.

Alman Devleti'nin, O'nun siyasi güçlerinin, yani, geçmiş SPD ve bugünkü hükümetin yabancılar politikasının sonucu olan ve bu politikaların arkasına alarak güçlenmeye çalışan FAP ve NPD tek hedef haline getirilmektedir. Bunun sonucu "bir kaç zavalı, serseri dazlak" Almanya'da ırkçılıkla oy toplamaktadır diyen, Alman halkına ve yabancılarla, Alman Devleti'nin ırkçı politikalarının teş-

hiri yerine, yalnız "Sarhoş dazlakların" teşhiri gibi bir çalışma yürütmektedir.

Bizler, faşist örgütlere karşı mücadelede aktif görev alırken, ne SPD, CDU, CSU, FDP gibi partileri, FAP, NPD gibi partilerle bire bir eşitlemiyoruz, ne de SPD, CDU, CSU ve FDP gibi partilerin yabancılarla ilişkin politikalarını bir kenara bırakıp, bütün gücümüzü, FAP, NPD çizgisindeki faşist güçlere yöneltelemiyoruz.

1987, 25 Ocak'ta Almanya genel seçimleri süresince Devrimci İşçi'nin bir yanı ile bu ırkçılık kampanyasının önüne kurulmuş, ya da kurulması gerekli geniş komitelerde bir hak çekme çabası gibi önemli bir görevi olmalıdır.

Aynı zamanda, 1987 Ocak ayında ki seçimler süresince;

a- Yabancıların "eşit haklar" talebini öne çıkaracak, "seçme-seçilme hakkı" konusunda Türkiye'lileri duyarlı hale getirecek bir çalışma.

b- Almanları bu talebe destek verecek, ortak mücadele edecek bir alan yaratma gibi görevlerimiz vardır. Bu konulara ilişkin teorik yaklaşımlar Devrimci İşçi'nin daha önceki sayılarında vardır. Ancak, somut önerimiz, birimlerde yabancı ve almanların konuları tartışmaya açacak, gazete, bildiri, seminer, konferans gibi araçlarla kullanılması, ırkçılığa karşı folklor-tiyatro geceleri ve seçim günü protesto gösterileri, anket, alternatif seçim sandığı gibi çalışmalar yapılmalıdır.

İKTİDAR VE DÖNÜŞÜM

(1)

Kapitalist toplumdaki sosyalist topluma geçişin yol ve yöntemleri üzerinde, kökleri yüzyılın öncesine kadar uzanan ve sosyalist hareketlerde her dönem önemini koruyarak devam eden tartışmalar günümüze aktarılmış bulunmaktadır. Tarihsel geçiş süreci tamamlanmaya kadar, geçişin biçimi yolu ve yöntemi güncelliğini koruyacağına benzetilebilir.

Yüzyıllık aşkın bir süreçte meydana gelen gelişmelerin, yaşanan deneylerin, kazanılan tecrübelerin ışığında, çağımızın çözüm bekleyen sorunları üzerinde çok yönlü tartışmaların, arayışların sürmesi doğaldır. Bu arayışlar ve tartışmalar bugün de devam etmektedir.

Yüzyıl öncesinden başlayarak, tarihin pratiğinde sayısız deney ve tecrübe birikimiyle günümüze aktarılan devrimci teori ışığında bugünün tartışmalarına ve ortaya atılan çözüm önerilerine yaklaşmak gerekiyor.

Sosyalizme geçişin yol ve yöntemleri konusunda bugün Sosyalist Hareket yaşanan deney ve tecrübelerin yanı sıra küçümsenemez bir teorik birikime sahiptir. Ama bu teorik birikim, bugün Sosyalist Hareketler'de yaşanan ideolojik-politik kargaşadan çıkışı sağlamaya yetmemektedir. Sosyalist

list Hareketler'de yenilgilerin, gerilemelerin ortaya çıktığı her durumda, ideolojik-politik sorgulama gündemin baş maddesi haline gelmektedir.

Bugün, 60 yıllık bir sosyalizm deneyinin ortaya koyduğu genel tabloya bakarak çok yönlü bir sorgulamanın yapılmakta olduğu bir noktada, kökleri hayli eskilere dayanan tarihsel akımların her birinin kendi tezlerini kanıtlama amacıyla geçmiş süreci sorguladığı görülmektedir. Varolan genel kabul gören başarısızlıktan hareketle, her bir tarihi eğilim kendi ana söylemini yeniden aklamaya çabasıdır. Bu tutum, ister istemez, tarihte defalarca yapılan tartışmaları yeniden gündeme getirmektedir.

Biz bu yazımızda sosyalizme geçişin yol ve yöntemleri konusunda, tarihin tozlu raflarından indirilerek yeniden piyasaya sürülen bir geçiş projesi üzerinde yoğunlaşacağız. Bu proje "dönüşüm"ü perspektifte ifadesini bulan projedir.

Bu proje, Sosyalist Hareketler'e egemen iki çizgi olan; Marksist-Leninist Devrim Stratejisi ile, 2. Enternasyonal dönemlerinin reformist stratejilerinden farklı çizgiler içermektedir.

Bilindiği gibi, M-L devrim teorisi, kitlelerin ihtilalcı girişimiyle burjuva devleti yıkmayı ve oluşturulacak yeni bir siyasi iktidar aracılığıyla kapitalizmden sosyalizme geçişi öngören bir stratejiyi içerir.

Bu strateji, başta Ekim Devrimi olmak üzere Rusya'da, Çin'de, Küba'da ve benzeri pek çok ülkede denenime imkanı buldu. Bu ülkelerde burjuvazinin siyasi egemenliği yıkılabildi ve böylece toplumsal devrimin önündeki önemli bir engel aşılabilirdi, sosyalizmi inşa sürecine girilebilirdi.

Parlamentarist mücadeleyi eksenine alan reformist hareketlerin sosyalizme geçiş projesi ise, ağırlıklı Batı Avrupa'da yaygın bir uygulama sürecine sokuldu. Bu stratejik çizgiye göre, burjuva devleti ve parlamentosu korunarak devlette güç dengesinin çalışanların lehine çevrilmesi için mücadele edilecekti. Parlamentoda çoğunluk oluşturmayı başaran "sosyalist" ya da "komünist" partileri, reform programlarını seçimde elde edilen iktidar aracılığıyla yaşama geçirecekler ve devrimci bir süreçte sosyalizme geçiş başarılabilecekti.

Batı Avrupa'da neredeyse yüzyıllık yakın bir süreden beri mücadelesi yapılan barışçıl geçiş stratejisiyle belki burjuva düzeni içinde kısmi bazı reformlar yapılabildi ama kapitalizmin sınır çizgileri bir santim bile aşılmadığı gibi, bu hareketler kapitalizme alternatif olma konularını da bütünüyle yitirdiler.

Gelinen noktada, artık hiç kimse-nin bu reformist hareketleri kapitalizmi ortadan kaldıracak bir alternatif olarak görmediği de bir gerçektir. Tarihin kanıtıdır ki, burjuva devleti gerçeklik gösteriyor ki, bugüne kadar bütün başarısız kapitalist sistem içinde bir burjuva alternatif oluşturulmaktan ibaret olan reformist hareketler/partiler kapitalist düzenin birer koruyucu unsuru ve yedek sigortası haline gelmiş bulunmaktadır. Bu misyonun ötesinde, bu hareketlerin emekçi halklara sosyalist bir gelecek yaratma umudu taşımamış yitirince kanıtlanmış bulunmaktadır.

Kısaca söylemek gerekirse, başlangıçta belirlenen hedefi gerçekleştireme noktasında, Batı Avrupa'da uygulama alanı bulan, parlamentarist eksenli barışçıl geçiş stratejisiyle, hiç bir ülkede geçiş gerçekleştirilemediğinden bu proje başarısız bir uygulama olarak, M-L devrim stratejisi pek çok ülkede başarılı bir uygulama oldu ve geçerliliği tarihin pratiğinde kanıtlandı.

Siyasal devrimin gerçekleşmesiyle, sosyalizme geçiş sürecine giren ülkelerde daha sonra izlenen hatalı politikaların ürünü olan bugünkü olumsuzluklardan hareketle M-L devrim stratejisinin başarısızlığından söz edenlerin olduğu bilinmektedir. Siyasal devrimi başarıyla gerçekleştiren ülkelerde, sosyalizmi inşa sürecinde

ortaya çıkan başarısızlıkların nedenleri, ayrıca incelenmesi gereken değerlerdir.

Ancak, varolan bugünkü olumsuzluğunun faturasını M-L'e ödetme çabasıdır. Akımların, aynı zamanda tarihte küçük bir başarı dahi elde edememiş hareketlerin devamlı olması gerçeğini bir kenara bırakarak, bu fatura edişin haklı bir yanı olmadığını söylemektir.

Siyasal devrimi başarıyla gerçekleştiren bir geçiş süreci yaşanan ülkelerde yönetime, zamanla revizyonist çizgilerin egemen olması, sosyalizme geçişin kesintisi uğraması, duraklama ve geriye dönüş eğilimlerinin güç kazanması gerçekliğinden hareketle M-L devrim stratejisinin geçersizliği öne sürülemez. M-L düşüncesi bugünkü "sosyalizm"lerden hareketle mahkum etmeye kalkışan çevrelerin bu tarihi çabalarına, sosyalizmle ilgisi olmayan bürokrasi egemenliğindeki varolan sistemlere M-L etiketini yapıştırarak sahip çıkanların da küçümsenemez katkıları olmaktadır. Varolan sosyalizm diyerek sahip çıkmak ne kadar yanlış ise, varolan faturasını M-L'e çıkarmak da o kadar yanlıştır. Doğru bir sosyalizm anlayışı bu her iki tutumu reddetmek durumundadır. Bunları ayrı bir tartışma konusu olarak ayrıntılandırabilir. Konumuza dönersek:

Bugün, işçi hareketi içinde gündeme gelen barışçıl geçiş ve ihtilalcı stratejilerden her ikisinin de uygulamadaki başarısızlığını kalkış noktası yapan kimi "sol" çevreler yeni stratejiler öne sürmektedir.

Bu çevrelere göre, siyasi devrime öncelik tanıyan, dolayısıyla siyasi iktidarı ele geçirecek sosyalizme geçiş hedefleyen stratejiler (ister barışçıl olsun, ister ihtilalcı olsun) iflas etmiştir. Barışçıl geçiş stratejisi Avrupa'da, "ayaklanmacı" stratejiler ise Doğu ülkelerinde uygulanmış ve her ikisinin iflası ortaya çıkmıştır.

Doğu'da başarılan siyasi değişiklik, toplumsal dönüşümü gerçekleştirememiştir, v.s.

Barışçıl ve ayaklanmacı (ihtilalcı) stratejilerin başarısızlığından yola çıkan bu çevreler, sosyalizme geçişin iktidarı ele ederek gerçekleştirmenin mümkün olamayacağı sonucuna varmaktadır.

Kapitalizmden sosyalizme geçişte politik olana tayin edici misyon yüklenen ister parlamentarist ister ihtilalcı olsun bütün stratejilerin geçersiz ilan edildiği bu noktada tartışma gündemine, siyasi iktidar değişikliğinden geçmeyen sosyalizme geçiş projeleri gelmektedir.

Burada, köklü sosyalist dönüşüm siyasal iktidar ekseninde bir başarıya kadar yoldan ayrılmış değil mi sorusuna verilecek cevapların davet edeceği tartışmalar gündeme gelmektedir. Artık sınıf mücadelesinden onun tayin edici biçimi olan siyasi mücadelenin nasıl ve hangi biçimlerde sürdürülece-

ğinden önce, bu mücadelenin kendisinin sorgulanması söz konusu olmaktadır.

Bu soruya verilen cevapta, ister istemez, sosyalizm mücadelesi öncelikle siyasi iktidarı hedeflemelidir diyenler bir tarafa, siyasi iktidara dayanma gereği olmaksızın burjuva toplumu içten dönüştürerek sosyalizme geçiş hedefleyenler öteki tarafa saf-lasılır.

Böylece, bugüne değin Sosyalist Hareketler'de egemen eğilimler arasında sürdürülen "barışçıl geçiş mi?" "ihtilalcı geçiş mi?" tartışmasını dışlayan bir başka ikilem ortaya çıkmaktadır. Bu ikilemin taraflarından biri, sosyalizme geçişte siyasi iktidara öncelik ve gereklilik tanıyanlardır. Öteki taraf ise toplumun iç evrimiyle dönüşümünü esas alan "dönüşüm"ü geçiş stratejisini savunanlardır.

Dönüşümcü liberal çizgilerle farklı içerikteki bir ideolojik polemik, Türkiye Solu'nda eskiden beri süregelen bir reformist-revizyonist sapmalara karşı mücadeleye "yeni" bir boyut daha eklemektedir.

Kısaca söylemek gerekirse, içinde yaşanan burjuva toplumda sosyalizme geçişin yol ve yöntemleri üzerinde ortaya çıkan bu stratejik önermelerin davet edeceği tartışmalar, Türkiye Solu'nun bugüne kadar yaptığı tartışmalardan epey farklı olacaktır. Türkiye Solu'nda yer alan hareketlerin tamamına yakını ister "barışçıl" olanlar ister ise "ayaklanmacı" ya da "halk savaşı" tezlerini savunmaları olsun, bu hareketlerin tümü, sosyalizme geçişte siyasi iktidarı olgusunun tayin edici rolünü söylem düzeyinde benimser bir tutum içindedir.

Dolayısıyla sosyalizm mücadelesinde, politik mücadelenin temel olup olmadığı, sosyalizme geçilebilir için devrimci bir iktidarı zorunlu olup olmadığından ziyade; politik mücadele (iktidar mücadelesi)nin içeriği, biçimi ve yöntemleri üzerinde tartışmalar yoğunlaşıyordu. Tartışma ve saflaşma söylem düzeyinde benimsendiği varsayılan M-L devrim teorisinin içeriğine ilişkin bir çerçevede cereyan ediyordu.

Oysa ki, sosyalizme geçişte siyasi bir değişikliğe öncelik tanıyan ve dolayısıyla siyasi mücadeleyi temel alan bir perspektifi reddederek odağına "dönüşüm"ü alan bir başka çevrenin davet edeceği ideolojik polemik kendini farklı bir eksenle tanımlamak durumundadır. Başka bir deyişle, "dönüşüm" tezlerinin karşısına M-L'in ABC'si sayılan temel tezleriyle çıkmak gerekmektedir.

Dönüşümcü perspektifle farklı içerikte bir tartışmanın yapılması, M-L devrim perspektifinden eslenerek

ortaya atılan farklı devrim stratejileri arasındaki ayrılıkların önemini ortadan kaldırmaz, bu farklılıklar arasındaki tartışmaların geri plana itilmesini gerektirmez.

Dönüşümcü liberal çizgilerle farklı; içerikteki bir ideolojik polemik, Türkiye Solu'nda eskiden beri süregelen reformist-revizyonist sapmalara karşı mücadeleye "yeni" bir boyut daha eklemektedir.

Türkiye'de TKP ve ekilimleri tarafından savunulan gelen "toplumsal ilerleme", "ileri demokrasi", "ulusal demokrasi", "barışçıl geçiş" v.s. gibi tezlerin ilave-tan, siyasi iktidara aracına itibar etmeyen sivil toplumcu çevrelerin "dönüşümcü" tezleri ideolojik tartışmaların boyutunu oluşturmaktadır.

Kökleri hayli eskiye, ta 1. Enternasyonal dönemine kadar inebilen, "sivil toplumcuların" "dönüşümcü" tezleri, 80 sonrası dönemde, Türkiye Solu'nda epeyce alıcı buldu. Hayli deşifre olan revizyonizmin yanı sıra, fiililenmeye başlayan bir tarihsel oportünizm, şimdilerde "dönüşüm" gibi içeriği hayli geniş bir kavram aracılığıyla çizgisini yenilemeye çabasıdır ve bunu da yenilik adına yapmaktadır. Ne var ki, mantık yeniliği olmadıktan sonra, eski mantığı yeni kavramlarla sürdürmekle bir yere gidilemeyeceğine, eski yanlışların tekrardan kurtululamayacağına tarih yeterince tanıklık eder.

Devrim mi? Dönüşüm mü?

Kapitalizmden sosyalizme geçiş konusunda, Türkiye Solu'nda, bugüne kadar yapılan tartışmalar ağırlıklı, siyasi iktidar mücadelesini temel alan hareketlerin bakış açılarındaki ortaya çıkan farklılaşmalar üzerinde yoğunluk kazandı. Şimdi ise, gündeme getirilen tartışma, siyasi bir devrimin toplumun köklü dönüşümüne öncülük etmesinin zorunlu olup olmadığı noktasında cereyan ettiğinden, Marksist devrim teorisi çerçevesinde oldukça kapsamlı bir tartışma gündeme gelmektedir. Bu kapsamlı sorunun, bir yazıda tartışarak bitirmek mümkün olmayacağı bilin-iyle konuyu belli yönleriyle ele al-

mak durumundayız.

Burjuva toplumun sosyalizm doğrultusunda köklü bir dönüşümün yolu ve yöntemleri, stratejik önemi olan mücadele alanları ve biçimlerinin yanı sıra burjuva devletin doğası ve işlevi gibi pek çok sorun bu kapsamda gündeme gelmektedir.

Bugün, sosyalizme geçişte siyasi iktidar mücadelesine temel bir önem veren Marksist perspektifi reddeden sol liberal çevreler, burjuva toplumun bağrında, siyasal iktidarı sorunu çözümlenmeden de köklü dönüşümleri gerçekleştirmenin mümkün olduğunu savunmaktadır.

Sol liberal çevrelerin bu görüşlerini tartışmak bile, bunları ciddiye almak anlamına geleceği, oysa ki, tarihte defalarca mahkum olmuş ve çürütülmüş bu tezlerde ciddiye alınacak bir tarafın kalmadığı söylenebilir. Ve yine denebilir ki, bu tezleri karşı sürdürülecek ideolojik mücadele sürecinde harcanan çabaya ve zamana da yazık-tır. Doğrudur da.

Ne var ki, bütün saçıcı-gerici kimliğine rağmen, dünya ölçeğinde, sosyalizm saflarında önemli bir bulunum ve gerilemenin yaşadığı günümüz koşullarında, en sağ içerikli ideolojik görüşler bile solda belli bir etki yaratılabilmekte ve alıcı bulabilmektedir. Bu gerçeklik gözden uzak tutulmamalıdır. Ayrıca, özellikle bir yeniliği deneğinde, devrimden umudunu kesme noktasına gelen pek çok kişi ve çevrede bu görüşler kolayca, yankılanabilmektedir. Dahası, sol liberalizmin, siyasi iktidar mücadelesini gündemden çıkartan tezleri en açık şekilde devrimci hareket saflarında, bir grup tasfiyeci tarafından dile getirildiği de düşünüldüğünde, böyle bir tartışmanın önemli kendiliğinden anlaşılır olmaktadır.

Toplumda köklü değişim ve dönüşümün hangi yoldan ve hangi biçimlerle altında gerçekleştirileceği konusunda *solum* gündemine yeni getirilen bir konu olmadıysa, tartışmaya bugün söylenenlerden başlanacak ve zaman zaman gündalığı teorik kaynaklarla bağlantılar sergilenecektir.

Bugün Türkiye'de canlandırılmaya çalışılan sol liberalizmin yitirdiği kanadını oluşturmaya soyunan ve Devrimci Hareketi içten tasfiye sürecine sokan dönüşümcü liberalizminin, "iktidar" sorunu üzerindeki "en yeni" görüşlerinden başlayalım.

Evet, bir tasfiyeci, bilinen bir tartışmada, iktidarı sorunu tartışılırken, sivil toplumcu ekolün konuya ilişkin fikirlerini çok iyi ezberlediğini de ortaya koyuyordu.

Aynen aktaralım:

"... İktidarı kaynağı nedir? .. İktidarı kaynağı ya güç ve devletler, ya da iktidarı kaynağı toplumdur. Asyatik toplumlarda, Doğu toplumlarında sivil örgütlenmesi olmadığı için -Çin'de, Çarlık Rusya'sında, Osmanlı toplumunda- büyük ölçüde iktidar olayı güç olayıyla ve devlet olayıyla eş değer olarak görülmüştür, ve bunun için bu tür toplumlarda özellikle Devrimci Hareketler'de belki bunun dışındaki hareketlerde bütün problem, bir güç sahip olmak ve dolayısıyla da iktidarı sahip olmak problemi olarak kayarlar. ...Çünkü güç iktidarı sorununun tek boyutta ele almak ve bunda bir yerlerin ele geçirilmesi boyutunda bütün bir problemi koymak, bizim bütün burjuva politikasından tüm burjuva güçlerinden ve tarih sahnesindeki sosyalist akımlar ve sosyalist güçler dışındaki bütün güçlerden ayrıntı temel farkımızdır. Çünkü bir iktidarı kaynağı toplumda görürüz, bu toplumun kendisinde köklü dönüşümüne, toplumdaki iktidarı ele geçirmeyi kayırız. Ne demek toplumda iktidarı ele geçirmek? O da yığınların

kendi eylemliliği temelinde, yığınların kendi dinamizmi etrafında dönuşümü esas alan bir perspektifte sahip olmaktadır. Bu da şu demektir. Devlet-sivil toplum ikileminde her ikisini birden ortadan kaldırılabilecek bir perspektifte sahip olmaktadır. ...Asyatik toplumlarda, baskıcı toplum sistemlerinde devletin sivil toplum üzerine veya devletin devlet dışındaki gayriresmi toplum üzerine egemenliği ana fikirdir. Burjuva toplumlarında, Batı tipi demokrasilerde ise sivil toplumun devlet üzerinde hegemonyasını, egemenliğini savunur. ... Marksizm iktidar perspektifini, çok başka bir yerde, güç yerinde koymaz. Güç yaratmak değil, kitlelerin kendi konularında köklü dönüşümler yaratmak olarak koyar, iktidar problemi. Bunun anlamı şu: Güç problemi iktidarsa ve bütün problem de devleti ele geçirmek ise dolayısıyla devlet böyle bir tarih bakışında sadece iktidarı ele geçirmede kullanılacak materyaller olarak görülür. Ve onun içinde böyle bir bakışta problem kendimizi topluma güç olarak sunabilmede yatar. Orada bir güç var, biz başka bir güç yaratacağız, toplum güçlerini birini tercih edeceğiz. Daha güçlü olan kazanır. ...kitleler sadece seyrirci veya gücü ele geçirecekler için araçlardır. Oysa biz kitlelerin bu konumunda köklü dönüşümleri gerçekleştirmeyi amaçlayan bir hedefe bir iktidara, bir güç-iktidar ilişkisine sahibizdir ve bunun içerisinde devletin yeri talidir, toplumun kendi dinamizmi içindeki esastır..." (Ocak 84 Top. S. 70-72 H)

Dönüşümcü liberalerimizin görüşlerini hayli uzun aktarmamızın açıkça işaret ettiği gibi, konuya ilişkin pek çok tez bir arada topluca ifade edilmekte. Yukarıda savunusu yapılan fikirlerin ana noktalarını öne çıkarmak açısından bir özdeleme yapacak olursak; tartışma gündemine getirilen ve savunulan tezler şunlardır:

Mantık yeniliği olmadıktan sonra, eski mantığı yeni kavramlarla sürdürmekle bir yere gidilemeyeceğine, eski yanlışların tekrarından kurtulunamayacağına tarih yeterince tanıklıktır.

- İktidarın kaynağı devlet değil, toplumdur.
- Doğru toplumlarında sivil toplumun yayıldığından dolayı güç ve iktidar olayı ile devlet eşdeğer görülmektedir. Bu ülkelerde sağ-sol bütün hareketlerde temel problem devleti ele geçirmektir.
- Devlet iktidarını değil, toplum iktidarını ele geçirmek esastır.
- Toplumda iktidarı ele geçirmek demek, toplumu kendi dinamizmi etrafında dönuştürmek demektir.
- Bu dönüşümcü perspektifte, devlet-sivil toplum ikiliğinde her ikisini birden ortadan kaldırmak esastır.
- Doğru da devlet topluma egemendir, Batı'da ise toplum devlete egemendir.
- Marksizm, iktidar perspektifini siyasi iktidarı ele geçirmede değil, toplumu dönuştürmede, yani toplum iktidarını elde etmede koyar. (Yani kendileri gibi koyar demek istiyor.)
- Dönüşümcü perspektifte, devletin yeri talidir. Toplumdaki dönüşüm esastır.
- Eğer iktidar problemi, devlet iktidarını ele geçirmek olarak konursa, böyle bir bakışta kitleler iktidarı ele geçirmede kullanılacak materyaller olarak görülürler, kitleler sadece seyrirci gücü ele geçirecekleri için araç olurlar v.s.v.s.

Sıralanan bu tezlerden her biri başlı başına bir konu oluşturacak kapsamdadır. Nitekim bu tezlerin bir bütünü;

lümü; daha önceki Devrimci İşçi sayılarında eleştirildi. (Dönüşümcü liberaler Tarihi Materyalizmi Nasıl Reddetti yazısı) Bu bakımdan burada, iktidar sorunu etrafındaki tartışmaları merkeze alan bir çerçevede içinde sorunun kimi can alıcı yanlarına vurgu yaparak bu tezlerin siyasi sonuçları üzerinde duracağız.

"DEVLET İKTİDARI MI?" "TOPLUM İKTİDARI MI?" İKİLEMİ

Yukarıdaki tezlerde açıkça görüldüğü gibi iktidar sorunu devlet iktidarından sorununun kopartılmasıdır. Sorun, devlet iktidarı mı? - toplum iktidarı mı? ikilemi içinde ele alınmakta ve devlet iktidar kavramının karşısına "toplum iktidarı" kavramı çıkarılmaktadır.

Devlet iktidarı kavramının neyi içerdigi, bu kavramın tanımlandığı nesnel gerçekliğin ne olduğu sol çevrelerde yeterince biliniyor olmalıdır. Zira, sınıf mücadelesi tarihi boyunca üzerinde durulan, tartışılan bir konudur. Pekii "toplum iktidarı" kavramının içeriği ve tanımlandığı nesnel olgu nedir? Bu konuda yeterli bir tanımlama ortada yok. Dönüşümcü liberalerinin yukarıya aktarılan görüşlerinde ifade edildiği kadariyle, "toplum iktidarı" demek, "yığınların kendi dinamizmi etrafındaki dönuşümü esas alan bir perspektifte sahip olmak" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamayla, toplum iktidarı kavramında ifade edilen ile, toplumun dönuşümünü esas almak perspektifi arasında bir özdeşlik kurulmaktadır.

Başka bir deyişle, toplum iktidarı eşittir dönüşümcü perspektifte. Bu dönüşümcü perspektifin bir başka tanımlaması da şu şekildedir: "devlet-sivil toplum ikileminde her ikisini birden ortadan kaldırılabilecek bir perspektifte sahip olmaktadır." Son cümlede yapılan bu tanımlama çok kapsamlı bir başka tartışmayı daha davet etmektedir. Bu da Marksizm ile anarşizm arasındaki tarihi hesaplaşmaya çıkarılan bir davetiye olmaktadır. Bu davetin gereğini ilerde yerine getirmek üzere, iktidar kavramı etrafında yaratılmak istenen siyasi perde-sini aralamaya devam edelim.

İktidar kavramı, en genel tanımlamayla, toplum yaşamının düzenlenmesi ve yönetilmesi anlamında sınıfsal ve toplumsal güçler arası bir ilişki tarzını ifade eder. Bu kavram, marksist literatürde, egemen sınıfların toplum yaşamını yönetmek ve yönlendirmek üzere, sınıflar arası çelişki ve ilişkilerin biçimlenişlerini anlatır. Bu bakımdan, Marksizmde, iktidar sorunu daima, egemen sınıflar toplumdaki egemenliğin siyasi biçimi ile birleştirilerek ele alınmıştır. Bu da, iktidar sorununun her şeyden önce, devlet iktidar sorunu olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bir kez, iktidar sorunu, devlet aracılığıyla toplumun yönetilmesi sorunu olmaktan çıkarılırsa, toplum güç-renekleri arasında sayısız iktidar odağından söz etmek isten bile değildir. Tek tek her ailede iktidardan, dernek ve sendika iktidarına kadar, bir beraber dükkandan, bir gemideki iktidara

ya da şirketlerin, holdinglerin iktidarına kadar, toplumun her biriminde, her gözeneginde bir iktidar olgusu keşfetmek mümkün hale gelmektedir.

İktidar sorunu, bu şekilde, toplumun egemen sınıf tarafından yönetimi sorunu olmaktan çıkartan onu belirsiz bir alana sürükleyerek, konuyu anlaşılmasız hale getiren dönüşümcü liberalerimiz neyi hedeflemektedir.

Ashnda, demogojik bir yaklaşımla iktidar sorunu, toplumun bütün boyutlarına bütün gözeneklerine yaymak, birincisi, egemen sınıflar siyasi egemenliğini gözardı etmek, ikincisi, sınıf mücadelesinin temel biçimi olan siyasi mücadeleyi gündemden çıkarmak kurnazlığından başka bir şey değildir.

İktidarın kaynağı devlet değil toplumdur mantığının varmak istediği siyasi sonuç budur.

"İKTİDARIN KAYNAĞI TOPLUMDUR" DEMOGOJİSİ

Dönüşümcü liberalerinin, "İktidarın kaynağı nedir?" sorusuna, "İktidarın kaynağı ya güç ve devlettir ya da toplumdur" şeklinde bir yanıt verdiğini gördük. Sorunun sorulmasında, cevabın verilişinde mantık çarpıklığı üzerine kurulu demogojik yaklaşımı gör-mek mümkün değil. Oportünizmin bilinen bir taktiğidir, yanlış sorular sorarak doğru cevapların alınmasını önlemek. Burada da benzer bir tutum sergilenmektedir.

Bu çarpık tanımlamaya göre, kaynağı toplum olan bir iktidar vardır. Bu iktidar "sivil toplum iktidarı"dır. Bir de kaynağı toplum olmayan bir iktidar vardır o da, devlet iktidarıdır.

Niteliği, biçimi, işlevi ne olursa olsun, bir devlet iktidarının toplum dışında kendini nasıl varetliğini ve varlığını sürdürdüğünü anlamak mümkün değildir. Kaynağı toplumdan almayan bir devlet iktidarı tanımlaması yapıldığına göre, bu iktidar, toplum dışında oluşan bir olgu olmak durumundadır.

İktidar ve devlet sorunu sınıfsal ilişkilerden, içinde olduğu tarihsel-toplumsal sistemle organik ilişkisinden soyutlayarak ele almak ancak ve ancak liberalere özgü bir çarpıklık ve mantıksızlık olabilir.

Her devlet iktidarı belli tarihsel-toplumsal koşulların ürünü olduğuna göre, bu demektir ki, her devletin ve devlet iktidarının kaynağı içinde olduğu toplumun kendisidir. Hiç bir iktidar -ki marksistler bunu daima siyasi iktidar olarak ele alırlar- toplumsal koşulların belirleyiciliği dışında, toplumdaki temel sınıfsal güçlerin ve katmanların oluşturduğu güç dengelerinin çatışma ekseninde şekillenmeden kendi kendine toplum dışında oluşamaz, varolamaz.

Demogojik bir yaklaşımla iktidar sorunu, toplumun bütün boyutlarına bütün gözeneklerine yaymak, birincisi, egemen sınıfın siyasi egemenliğini gözardı etmek, ikincisi, sınıf mücadelesinin temel biçimi olan siyasi mücadeleyi gündemden çıkarmak kurnazlığından başka bir şey değildir.

Marksizm, iktidar sorunu, sınıf iktidar sorununun soyutlayarak tartışmadığı gibi, bu sorunu basitçe ve sadece kurum ve yapılar düzeyinde sunarak da ele almaz. İktidar sorununun aynı zamanda sınıf iktidar sorunu olduğunu görmekten gelen dönüşümcü liberalerimiz, tarih ve toplum analizinde olduğu gibi, ikti-

İktidar sorunu özünde devlet iktidarı sorunudur. Devlet iktidarı, egemen sınıfın toplum üzerindeki sınıfsal hegemonyasının merkez üssüdür, tepe noktasıdır.

dar sorunda da sınıflar üstü bakış açısını savunmaktadır.

İktidar kavramı bir egemenlik ilişkisini tanımladığına göre, bir toplumda iktidar sorunu, sınıf egemenliği sorununun nasıl soyutlanabilir? Bir toplumda iktidar sorunu, egemen sınıfların toplumdaki egemenliği sorunu değil midir?

Dönüşümcülerimiz neden soruları doğru sormaya cesaret edemiyor? Ve neden sınıf gerçeğini, ağızları titreyerek de olsa bile ifade edemiyorlar?

İktidar sorunu sınıf bağlamından kopartarak tartışmak; abesle iş-tigal etmek suretiyle konuyu bulan-dırmak ve anlaşılmasız hale getirmek için olsa gerek.

Öz itibarıyla söylemek gerekirse iktidar sorunu özünde devlet iktidarı sorunudur. Devlet iktidarı, egemen sınıfın toplum üzerindeki sınıfsal hegemonyasının merkez üssüdür, tepe noktasıdır. Toplum dinamizminin ürettiği gelişmelerin, egemenler için gerekli olan biçimlere büründürülmesini sağlayarak disipline eden bir müdahale karargahıdır. Egemen sınıf siyasetinin üretilerek uygulamaya geçirildiği, toplumdaki ilişki ve gelişmelerin siyasi denetim aracılığıyla belli bir disipline sokulduğu, dolaylı ve dolaysız zor ile takviye edilmiş bir baskı organıdır.

İktidar sorunu, devlet iktidarı mı, toplum iktidarı mı gibisinden mekanik ikilemlerle tanımlanacak kadar basit bir olgu değildir.

Sivil toplum fetişçisi liberalerimizin kavramlarıyla ifade edecek olursak, politik toplum ile sivil toplum farklı nitelikte iktidar türlerinin var olduğu birbirine karşıt düzeylerde değildir. Her iki düzeyde de, sınıf mücadelesinin sürdürülüş tarzına denk düşecek ilişkilerin belirlediği kurum ve yapılar söz konusudur. Ve her iki toplumsal düzeyde de, egemen sınıf hegemonyasının ifadesi olan bir egemenlik ilişkisi var olmak durumunda-dır.

Dolayısıyla, politik toplum ile gayri-resmi toplum düzeyleri arasında tam bir karşıtık arayarak, toplumsal çelişkileri bir zıtlık ekseninde çözmek bir bakıma şu anlama da gelir: Egemen sınıfın politik toplumdaki egemenliğine karşı aynı sınıfın sivil toplumdaki egemenliğini alternatif haline getirmek, egemen sınıfların toplumun farklı düzeylerine yayılan sınıfsal egemenlik ilişkilerini birbiriy-le çelişkiye ve çatışmaya sokmak.

Sınıfsal içeriğinden soyutlanmış bir politik egemenliğin (İktidarın) karşısına alternatif olarak sınıfsal-ıktan soyutlanmış sivil toplumu ("toplum iktidarı") çıkartmak, idealist bakışın en ilkel bir biçimi değilse nedir?

belirlemeleri somut gerçekliğin yerine geçmektedir.

"İktidarın kaynağı devlet mi? toplum mu?" sorusu, bir kere doğru sorulan bir soru değildir. Yanlış soruya doğru cevap vermeden önce soruyu düzeltmek zorundadır. Diyelim ki, liberalerimiz gibi "İktidarın kaynağı toplumdur" dedik. Pekii, iktidar kaynağı kabul edilmeyen devletin kendi kaynağı nedir? Bu soruya, bir marksist, hiç bir zaman devletin kaynağı toplum değildir, devlet toplum dışı bir olgudur şeklinde cevap vermez.

Dönüşümcü liberalerimiz, bilmediklerinden değil, bilerek konuyu anlaşılmasız bir bilmeceye çevirmektedirler. Ne yapıp edip, devrimcilerin, emekçi halkların mücadelesinin ana yönünü, siyasi iktidar mücadelesinden başka bir yöne çevirmek, asıl amaç. Önce toplum ve devlet birbirinden ayrı ve ilişkisiz iki dünya olarak algılanacak, sonra iktidar mücadelesinin hangi dünya içinde verileceği tercihi ve kararı verilecektir. Öyle ya, toplum yaşamında siyasi eylemliliğiyle ve türlü etkinlikleriyle belirleyici gücü olan, ilişki ve organik kurumlarıyla gözlene-bilen somut bir devlet vardır, ama bu devletin kaynağı toplum değildir, toplumdaki sınıf mücadelesi değildir. Kaynağı toplumdan almayan fakat nereden kaynaklandığı da belli olmayan, kaynağı itibarıyla boşlukta duran bir devlet vardır! Ashnda egemen sınıfın iktidar organı olan bu devlet bu şekilde toplum dışına itilirken öte yandan belli bir etkinlikte somutlan-mayan ve toplumun gözeneklerine yayılmış her bir alanda olduğu varsayılan hayali bir toplum iktidarı icat edilmektedir.

Açıkça görülüyor ki, egemen sınıfların iktidar organı olan somut bir devlete karşı siyasi bir mücadeleyi tatile sokmak amacındaki sol liberaler, bu niyetlerini açıkça söyleme yerine, hayali saçmalıklara başvurarak ortalığı bulandırmaya uğraşmaktadırlar.

Elbette ki, bir toplumda iktidar olgusu basit bir şekilde devlet gücü ile eşitlenemez. Bu olgunun kaynakları salt politik düzeye sınırlı değildir. Ama iktidar olgusunu, egemen güçlerin iktidar aracı niteliğindeki "devlet iktidarı" olgusundan soyutlayarak onun dışında bir yerde tartışmak asla mümkün değildir. Yinelemek gerekirse, bir toplumda iktidar sorunu özünde siyasi iktidar sorunudur. Zira siyasi iktidar, egemen sınıfın toplum üzerindeki egemenliğinin somut bir cisimleşmesi olduğu kadar, belli bir toplumsal sistemin korunarak sürdürülmesinin de temel aracıdır.

Devlet iktidar-toplum iktidar gibi çarpık sorular ortaya atarak, mekanik ikilemler üretmek acayip teorik fantaziler ortaya atılanın bilmesi ve anlaması gereken bir gerçeklik de şudur:

"Toplum iktidarı"nın kaynağı olarak tanımlanan sivil toplum, sınıf bölünmesinin ve çatışmasının sahnesidir. Eğer bu anlamda iktidar odaklarından söz edilecekse, bu odakların da ağırlıklı egemen güçlere ait olduğu bilinmelidir. Ve "Sivil Toplum" düzeyindeki egemen sınıf hegemonyasının, devletten kaynaklanan etkilerinin desteğiyle sürdürülebildiği inkâr edilemeyecek bir gerçektir. Dolayısıyla toplumun sivil alanlarındaki egemen güçlerin sınıfsal hegemonyasının önemli bir kaynağı devlettir, si-

yasal iktidardır. Belli tarihsel-toplumsal koşulların ürünü olan ve dolayısıyla kaynağı toplumun kendisi olan devlet iktidarı, aynı zamanda, bu aracı elinde tutan sınıfların kendi egemenliklerinin toplumun diğer düzeylerinde (ideolojik, kültürel, ekonomik v.s.) oluşturulmasına, pekiştirilmesine ve sürekliliğini sağlamaya kaynaklık eder.

"Toplum iktidarı"nın kaynağı olarak tanımlanan sivil toplum, sınıf bölünmesinin ve çatışmasının sahnesidir. Eğer bu anlamda iktidar odaklarından söz edilecekse, bu odakların da ağırlıklı egemen güçlere ait olduğu bilinmelidir.

Karşılıklı belirlemede bulunan bu diyalektik ilişki oldukça karmaşık bir görüntü arzeder. Bu karmaşıklık ancak bilimsel bir yöntem ve bakış ile çözülebilir. Bu konu mekanik ikilemlerle tanımlanacak bir olgu değildir.

Devlet-toplum ilişkileri düzeyinde gündeme gelen ve alabildiğine kapsamlı incelenmesi gereken bu konuyu simdilik burada kapatarak, "toplumda iktidar olmak" adı altında tanımlanan dönüşümcü perspektife yeniden dönelim.

"Toplumda iktidar olmak mı?

Düz-evrimci dönüşüm mü?"

Siyasi iktidarı hedeflemenin kötülüklerinden söz ederek, "yığınların kendi dinamizmi etrafındaki dönüşümü esasır" diyen dönüşümcü liberalizmin, sözü dolandırarak anlatmaya çalıştıkları şey, aslında toplumsal dönüşümü radikal devrimci bir yoldan değil, düz-evrimci bir yoldan gerçekleştirmeye arzudur.

Yine dolaylı açılımlar yaparak anlatılmak istenen şey, kapitalizmden sosyalizme geçişte politik aracın mutlaka gerekli olmadığıdır. Dolayısıyla sosyalizme geçiş için siyasal bir değişikliği zorunlu gören marksist devrim stratejisine ciddi itirazları vardır. Ama bu itirazları açık yüreklilikle dile getirme cesaretinden henüz yoksundurlar. Bundandır ki, açık ve doğrudan bir eleştiri yöntemi yerine dolambaçlı yollardan daha örtük yöntemlerle aynı sonuca ulaşmak istemektedir.

Siyasal bir devrimin toplumun köklü bir dönüşümüne öncülük etmesi gerektiğini ve bunun sosyalizme geçiş için zorunlu olduğunu öne süren M-L devrim perspektifinin geçersizliği; "toplumda iktidar" ya da "toplumun kendi dinamizmi etrafındaki dönüşümü" gibi tezler öne sürülerek dolaylıca kanıtlanmaya çalışılmaktadır.

İster "barışçıl" bir yoldan olsun, isterse zora dayalı bir yoldan olsun, siyasal devrimi hedefleyen bir strateji ile toplumsal dönüşümü gerçekleştiremeyeceği inancı dönüşümcü perspektifin başlıca kalkış noktalarından biridir. Bir çok ülkede gerçekleştirilen siyasal devrimlerin başına gelen bugünkü açmazlar, bu inancı pekiştirmede kullanılan malzeme olmaktadır.

Siyasal bir devrimin toplumsal devrim öncülüğü etmesi gerektiğini reddeden dönüşümcü liberalizminizin, siyasal iktidarı sorununun tartışıldığı her durumda ısrarla söyledikleri şu olmuştur: "Marksizm odayına iktidarı değil, dönüşümü koyar."

Konuya ilişki, söylenenlerden bazıları buraya aktaralım.

"... kitlelerin verili konumunda bugünden dönüşümü önümüze koyuyoruz." (43 say. yazıdan S.11)

"... klasik sol iktidarı kaynağını devlet olarak gördüğü için sorun bir güç olmak ve iktidara gelmektir. Bu bakışta tüm problem iktidarı ele geçirmenin stratejisi ve taktiği ile ilgilidir. Yığınların konumlarında köklü dönüşüm öngörülemez." (agy. s.24)

"... dönüşümcü odayına koymuş militan bir devrimci hareket yaratmak görevi bizlerin önünde duruyor." (agy)

"... Devrimci Yol, kendisinin değil, kitlelerin yönetici olduğu, kitlelerin verili konumunda bugünden değişikliği ve dönüşümü savunan bir perspektife sahiptir, kendi örgütlenmesi de, kitlelerin örgütlenmesi esastır."

"... Çünkü hedeflediği şey yığınların verili konumlarında bugünden başlayan bir dönüşümü gerçekleştirmektir. Onlara sınıflı toplumca yüklenmiş iktisadi, siyasi, kültürel fonksiyonları parçalamaktır. O halde esas olan bugünden kitlelerin verili konumlarını dönüştüren bir eylemliliği gerçekleştirmektir." (agy)

"Devrimci Yol dönüşümcü bir sosyal gerçekliğin olmanın arayışı içindeydi." (Devrimci İşçi ve Yönelimleri yazısı)

Bu konuda söylenen ve savunulanları çoğaltmak mümkün. Ama bu kadar da yeterli. Örgütlenme sorunu gibi pek çok konu bu tür konularla iç içe sokularak tartışılmıştır. Simdilik, Devrimci Yol'un örgütlenme mantığını, söylediği gibi siyasal iktidarı değil, bugünden dönüşümü esas aldığı şeklindeki zıvalıkları bir kenara bırakarak, burjuva siyasal iktidarı altında bu dönüşümü nasıl gerçekleştirebileceğine bakalım.

Dönüşümcü liberallerimiz her konuda klasik soldan kopmayı hedeflediklerinden ki, klasik dedikleri marksist teoriyi her boyutta terz ederek ortaya çıkarmaktadırlar. "Klasik Sol" toplumsal dönüşümde siyasal iktidarı ele geçirmesini zorunlu ve temel bir görev olarak gördüğünden "iktidarı ele geçirmenin stratejisi ve taktiği ile ilgilidir." Dönüşümcü liberallerimize göre ise böylesi bir stratejik çizgiyi benimsemek yanlışır. Onlara göre asıl olan, "bugünden başlayan bir dönüşümü gerçekleştirmektir." Bu dönüşümü bugünden gerçekleştirmenin anlamı nedir? Bugünkü kapitalist sistem içinde sosyalist toplumu inşa etmeye başlamak demektir. Burjuva toplumuna özgü ilişkileri, sosyalist topluma özgü ilişkilerle dönüştürmektir ya da "sınıflı toplumca yüklenmiş iktisadi, siyasi, kültürel fonksiyonları parçalamaktır." v.s.

Bugünkü burjuva toplumu içinde, "burjuva siyasal iktidarı altında, sınıflı toplumca yüklenen fonksiyonları parçalayarak dönüştürmenin nasıl ve ne şekilde gerçekleştirileceği konusunda dönüşümcü liberallerimiz hiç bir açıklama getirmiş değildir. Örneğin, sınıflı toplumun yüklediği fonksiyonlardan biri olan, iktisadi fonksiyonları bugünkü düzen içinde bugünden parçalayarak dönüştürmek mümkün görüldüğüne göre, zahmet edip bunun yol ve yöntemlerini de açıklamalıdır. Bugünkü sınıflı toplumun iktisadi fonksiyonları arasında yer alan kapitalist üretim biçiminden, mülkiyet ilişkisine, sömürü mekanizmalarından büyük tekellere varıncaya kadar, toplumun tüm bir alt yapısını oluşturan bu ilişki ağı içinde bugün-

den kapitalizmin iktisadi fonksiyonları nasıl parçalanacaktır? Burjuva iktidarı denetimi ve gözetimi altında bunun nasıl başarılacağı açıklanmalı, bu bir sır gibi saklanmamalıdır. Tarihte benzer bir yolu önerenler, bunun yol ve yöntemlerini de göstermişlerdir.

Dönüşümcü liberaler kimin izinde

Bunun tarihteki bir örneği Bernstein'dir. Devrim yerine, toplumun dönüşümünün reformlar yoluyla evrimci bir süreçte mümkün olabileceğini savunan Bernstein, kapitalizme ait iktisadi fonksiyonların dönüştürülmesi için şunu önermiştir: İşçi sınıfı, sendikalar ve kooperatif türü örgütlenmeler aracılığıyla, kapitalistlerin mülkiyetini satın alarak evrimci bir süreçte özel mülkiyeti toplumsal mülkiyete dönüştürebilir ve böylece sömürü ilişkilerini tasfiye edebilir. Yine Bernstein'e göre, toplumdaki ekonomik ve siyasi mekanizmaları bu yoldan işçi sınıfının eline geçmesi mümkündür. Kapitalizm içten dönüştürülecek ve ona bu şekilde egemen oluncaktı.

"Ekonomik iktidar" kavramını da ortaya atan Bernstein'in bu tezine göre, "proleterya siyasal bir devrimi başarıyla gerçekleştirmeden önce, bugünkü toplumsal düzenin çerçevesi içinde iktisadi fonksiyonları ele geçirmelidir."

Siyasal devrim gerçekleşmeden, ekonomik iktidarı ele geçirebileceğini mümkün gören bu dönüşümcü perspektifi Bernstein, Marks'a dayandırmaya çalışır. Çünkü Marks, daha önceki tüm tarihsel sınıflların siyasal iktidarı kazanmadan önce ekonomik iktidarı ele geçirdiklerini göstermiştir.

Öyle ya, işçi sınıfı neden daha önceki sınıflların izlediği yoldan ilerlemesin ki! İşçi sınıfı neden siyasal iktidarı ele geçirmeden önce, sömürüyü kaldırarak, özel mülkiyete son vererek kendi ekonomik düzenini kurmasın ki! Tekellerin, holdinglerin, irili ufaklı tüm kapitalist üretim biçiminde dayalı ekonomik örgütlenmelerin dönüştürülmesi neden bu kuruluşların yönetim kurumlarında çoğunluğu sağlayarak, endüstriyel demokrasi temelinde mümkün olmasın ki!?

İşçi sınıfı, burjuva toplumunun bağında, sosyalist toplumu inşa etmeyi basarıktan sonra siyasal iktidarı ele geçirmek hiçten bile değildir!

Kitlelerin verili konumlarında bugünden "dönüşümü" önüne koyan dönüşümcü liberalizminizin "toplum iktidarı" teorisine, tarihte yeni dayanaklar bulmak mümkün.

Bunlar anarşizmin sağlayacağı ideolojik dayanaklardır.

Bernştayn, kapitalizme ait iktisadi fonksiyonların dönüştürülmesi için şunu önermiştir: İşçi sınıfı, sendikalar ve kooperatif türü örgütlenmeler aracılığıyla, kapitalistlerin mülkiyetini satın alarak evrimci bir süreçte özel mülkiyeti toplumsal mülkiyete dönüştürebilir ve böylece sömürü ilişkilerini tasfiye edebilir.

Proletaryanın önce siyasal iktidarı ele geçirmesi ve egemen sınıf durumuna yükselmesi gerektiğini savunan Marks ve Engels'in bu görüşlerine cepheiden savaş açan anarşizmin babalarından Bakunin'in "toptan tasfiye" tezleri de, dönüşümcü perspektife ideolojik bir dayanak sağlamaktadır. Bakunin şöyle der:

"İşçilerin yalancı bir sosyalisti, bir burjuva sosyalistini sezip anlayabilmelerini sağlayacak şaşmaz bir işaret şudur: Onlara devrimden, ya da isterseniz, toplumsal dönüşümden diyelim, söz ederken, siyasal bir değişikliğin ekonomik değişiklikten önce gelmesi gerektiğini söylerse, bu iki devrimin bir arada yapılmak zorunda olduğunu ya da hatta siyasal bir devrimin, hemen ve doğrudan doğruya tam bir toplumsal temizliğin yapılmasından başka bir şey olmamak gerektiğini yadsırsa, işçiler ona arkalarını dönsünler, çünkü o ya bir budaladan yahut iki yüzölümlü sömürücüden başka bir şey değildir."

(Enternasyonalin Siyaseti s.170)

Dönüşümcü liberalerimizin söylediği; "devlet-sivil toplum ikiliğinde her ikisini birden ortadan kaldıran perspektif" ile Bakunin'in dönüşüm perspektifi nasılda üst üste oturuyor! "Yeni şeyler söylemek gerekir" sözünü, moda bir slogan haline getirenlerin "yenilikçi"liğinin tarihsel boyutunu göstermek bakımından Bakunin'den okumaya devam edelim.

1. Enternasyonalin program ilkeleri üzerinde tartışan Bakunin, programda yer alan, "siyasal özgürlüğün, ekonomik kurtuluşun ön koşulu olduğunu" söyleyen maddesini eleştirerek; "bu ancak söylemeye gelebilir" der ve devamlı şunları söyler:

"İşçiler, siz mülkiyetin ve sermayenin kölelerisiniz, kurbanlarınsınız. Bu ekonomik boyunduruğtan kurtulmak istiyorsunuz. Pekala, istekleriniz tamamıyla haklı. Fakat onları gerçekleştirmek için, önce bütün siyasal bir devrim yapmamıza yardım etmelisiniz. Sonradan biz de sizin toplumsal devriminize yardım ederiz. Hele önce biz sizin kuvvetlerinizle demokratik bir devlet kuralım. İşçiler dediği gibi iyi bir burjuva demokrasisi sonra, biz size işçilerin işçilerde yaşadığı bolluğu tahsis edeceğiz." (Bir Fransız Mektupları s.236)

Şimdi Bakunin'in, Marksizme yönelttiği bu sapık eleştirileri (eleştiri de değil, karalamaya arabanı yüzyıl geçtikten sonra olduğu gibi tekrarlama ve bunu da "yenilikçilik" adıyla yapan dönüşümcü liberalerimizin söylediklerini bir daha okuyalım.

"Güç problemi iktidarsa ve bütün problem devleti ele geçirmek ise dolayısıyla kitleler böylesi bir tarih başında sadece iktidarı ele geçirecek manevralar olarak görülür." v.s. (Yazının devamı baş taraftadır, iste-yen hepsini yeniden okuyabiliriz.)

Anarşizme özgü tarihi karalamalara sarılarak Marksizmi gülsorgulayan dönüşümcü liberalerimiz, ne yazık ki, "yenilikçi"likte bir santim bile ileri gitmedikleri gibi yüzyıl geriye giderek eski yanlışlara vardılar ve siyasal iktidarı mücaddelesinin seçkinlere iktidarı temin etmek olduğu şeklindeki zıvalara sarılarak ortaya çıktılar.

Dönüşümcü liberallerimiz dahil, bütün "çağdaş" altatürk liberalerinin söyleminden yer alan ve özünde Marksizmi hedefleyen "kurtarıcılık" eleştirilerinin yeniliğini de yine Bakunin'den okuyalım.

onu yıkmaya başlamalıdır. Ama, Marks'in teorisine göre, halk devleti yıkmakla kalmamalı, onu güçlendirmeli, pekiştirmeli ve bu biçimiyle kendi velinimelerine, vasilerine, öğretmenlerine Komünist Parti'nin başlarına tek kelimeyle halkı kendi usullerine kurtarmaya başlayacak olan Marks ve arkadaşlarına devretmelidir." (Devletçilik ve Anarşizm)

Yukarıdaki çarpıtma ve suçlamaları, bugün varolan sosyalizmlerde ortaya çıkan sonuçlara bakarak doğrulamak mümkün mü? Dönüşümcü liberalerimiz de, marksizmden umudunu kesmiş bütün marksizm muhaliflerinin yapmış gibi, varolan "sosyalizm"lerin olumsuzluğunun faturasını Marksizme yüklemeye modasına kendilerini alabildiğine kapırmış görünüyordu.

Marksist devrim perspektifinde devleti yıkmaya ve ortadan kaldırma amacının olmadığı, halkı kurtarmak adına devleti kendileri için ele geçirmek gibi saçma saçma uğraşmak bile gerekirdi.

Devlet konusundaki Marksizm ile Anarşizm arasındaki temel ayrım noktasını Lenin net bir şekilde tanımlamıştır:

"Marksizm, anarşizmden sosyalizme geçmek için bir devletin zorunluluğunu kabul etmesi ile ayrılır."

Burjuva liberalizmi ile anarşizm devlet ve demokrasi, diktatörlük ve özgürlük konularında ortak bir ideolojik ekscene sahiptir. Bu nedenle ki, bireyin özgürlüğü temelinde aynı felsefi temelde yer alan bu iki akımın yukarıdaki konularda ortak bir payda da buluşmaları nedeniyle liberalizme karşı sürdürülecek bir ideolojik mücaddele, anarşizmi de pek çok noktada kapsamına almak durumundadır.

Sol liberalizmi eleştirirken, zaman zaman anarşizmle bağıni kurmazmış nedenleri anlaşırlı olmalıdır. Zira, bu iki akım bugün bir bakıma içiçe bir konumdadır. Söylemini pek çok konuda ayırdetmek olanaksız denecek kadar benzer içerdiktedir.

Denebilir ki, bugün canlandırılmaya çalışılan sol liberalizmin ya da dönüşümcü perspektifin teorik kaynakları itibarıyla gıdalandı; yer liberalizm ve anarşizmdir.

Bu akımlarda devlet, demokrasi, özgürlük ve diktatörlük gibi sorunlar daima sınıfsal içeriklerinden soyutlanmış olarak ele alınıyor. Örneğin, bu çevrelere göre, burjuva devlet ile devrimci-demokratik geçiş devleti öde ayırdır, değişiklik sadece biçimdedir.

Aynı konuda Bakunin şöyle der: "Devrimci diktatörlük ile devlet ikisi arasındaki fark, yalnızca şu durum bakımındandır. Özünde her ikisi de bir ev ayırdır. Çoğunluğun varsayılma aptallığı ve azınlığın varsayılma üstün zekası adına, birincinin ikincisi tarafından yönetilmesi." (a.g.e.)

Demek ki, siyasal iktidarı hedefleyen devrimci hareketleri, toplum adına toplumu kurtarmaya kalkışan hareketler olarak eleştiren/karşılayan bu hareketlerin aslında toplum adına kendilerini yönetici yapmak amacında olduğunu, bu perspektifi savunanların halkı bir sürü gibi gütmeyi amaçladığı v.s türünden iddialara sarılan sol liberalerin bütün bu iddiaların tamamının anarşizmin tarihi cephaneliğinden devşirildiğini gördük. Ve yine gördük ki, bugün söylenenlerin tümü geçmişte bizzat Marksizm şahsına ve düşüncesine karşı aynen söylenmiştir.

O halde, yeni dönemin "en yeni" düşünceleri demogojisiyle gündeme gelen ya da getirilen tartışma konularının tarihi eğilimlerle bağıni gizlemekten doğrudan tanımlayarak tartışmak gerekiyor. Yüzyıl kapsayan bir tartışmanın boşuna yapılmadığını, onu yok saymanın da mümkün olmadığını, özellikle eski yanlışları ıstarak gündeme getirilene hatırlatmak gerekiyor.

Geçmiş tarihi yanlışlara sarılan liberalerimiz, eğer son yüzyıllık yaşamın tarihte bu akımların pratiklerini gözden geçirme zahmetine katlansaydı...

Bunalımın ikinci yönü, toplumun çoğunluğunun eğilimi ile parlamen-tonun bileşimi arasındaki çarpık du-rumda yatmaktadır. Seçmenin ancak üçte birinin desteğine sahip olabilen bir parti, mecliste çoğunluğa sahip-tir ve hükümettedir. Seçmenin üçte

ikisinin tercihi ise, mecliste sayı olarak gerçek anlamda temsil edilememektedir.

Hem burjuva meşruiyetine ait prensipler açısından, hem de toplumun tercihiyle meclis arasında gereken uyum açısından çelişki gösteren bu durumun giderilmesi gerekmektedir. Burjuva demokrasisinin işlevlikte olduğu hiç bir ülkede, seçmenin ancak üçte birinin desteğine sahip olduğu bir hükümetin hükümet olabilmesi mümkün değildir.

Bu çelişkili durumun aslında siyasi iktidarı pek fazla ilgilendirmedir. Anlaşılmalıdır. Türkiye burjuvazisi irtili-ufaklı bütün unsurlarıyla, burjuvazi tarih sahnesine çıkarken (bir kaç yüz yıl önce) uğruna mücadele ettiği bazı temel prensipleri bugün rahatlıkla, (üstelik "demokrasie geçiliyor-ken") çığneyebilmiştir. Türkiye egemen sınıfların kendine özgü karakteri ve geleceğinin yansıması, tekeli güçlerin bugünkü iktidarı ve toplumsal ihtiyaçları bu tür ilkeleri çığnemeyi gerektirmektedir. Onlar, bu nedenle mevcut durumun devamını ve bu bağlamda ANAP Hükümeti'nin iş başında kalmasından yanadırlar. ANAP'ın da aynı niyetle olduğu görülmektedir.

Bu durum karşısında, bazı siyasi odakların bunalımın çözümü talebiyle gündeme getirecekleri çeşitli taktiklerin başarı derecesi tartışılmalıdır. Özellikle DYP'nin bu yönde başvurabileceği, fakat bir siyasi krize yol açmadan izleyeceği politik manevraların kısa vadede sonuç almaktan çok, hem genel seçime hazırlik çerçevesinde, hem de egemen sınıfların tamamını kendi politikasına ikna etme çerçevesinde ortaya atıldığı, ya da atılacağı anlaşılmaktadır.

Böyle olmakla birlikte; egemen sınıfların ve siyasi iktidarın mevcut durumu korumak eğiliminin güçlü olduğu bugünkü şartlarda, bunalımın burjuva meşruiyetinin bazı prensipleri gereğince çözümü yönünde taleplerin gündeme gelebileceği dikkate alınmalıdır.

Zayıf bir ihtimal olarak da olsa, sözünü ettiğimiz bunalımın başka bir yöntem izlenerek ve farklı bir biçimlenme yoluyla çözümü yönündeki eğilim 88 seçimlerinden önce gündeme gelebilir. Mevcut şartlar bu ihtimalin de hesaplanmasını gerektiren bir karmaşıklık içindedir.

Ortakdaki bu garip ve çelişkili tablonun değişmesi yönündeki gelişmelerde, haldeki konumları nedeniyle emekçi halk kitlelerinin ve devrimci demokratik güçlerin etkili olamayacakları görülmektedir. Bunun doğal sonucu şu olmaktadır: Mevcut tablonun değişmesinde ve bunalımın toplumun çoğunluğunun ya oranlanarda ifadesini bulan tercihleri doğrultusunda çözümüne uygun düşen şartların yaratılmasında düzen içi güçler etkili ve yönlendirici olmaktadır. Seçimlerin ve önümüzdeki sürecin gelişimi seyrine ilgili olarak yaptığımız değerlendirmelerde, gelişmeleri ağırlıklı egemen sınıf ve zümrelerin tercihleriyle burjuva siyasi partilerinin egimleri bağlamında ele alışımdır. Önemli nedenlerinden birisi budur. Bu somut durumun yarattığı zorluktan hareketle sözünü ettiğimiz bunalımı değerlendirmeye devam edebiliriz.

Bilindiği gibi, 12 Eylül Darbesi, sadece halk kitlelerinin sisteme ilişkilerinde ortaya çıkan kopmaya, (kitlelerin düzen dışı seçeneklere yönelmesine) karşı yapılmış bir müdahale ile kendisini sınırlamamış, hakim sınıflar arasındaki ilişkiler ve çatışmalara da müdahale etmiştir.

24 Ocak Ekonomik İstikrar Önemleri'nden sonra parçalanma süreci huzulan egemen sınıf ittifakına, darbe programıyla yapılan müdahale, uluslararası ve yerli tekelilerin en büyüklerinin mutlak denetimini sağla-

yacak yeni bir ittifak bileşimini ortaya çıkarmıştır. Devlet iktidarı ve ekonomik düzeydeki ilişkiler, bu yeni bileşimin karakterine ve ihtiyaçlarına uygun düşecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme sayesinde tekelci güçler, geleneksel müteffeklerinin artık kendilerine ayak bağı olmasını önleyebileceklerini ve böylece kendi mutlak egemenlikleri temelinde ekonomik ve siyasi hayatta istikrarı sağlayabileceklerini zannetmişlerdir.

Son seçimler ve seçim sonrası gelişmeler, alınan bunca önleme rağmen bu beklentilerin gerçekleşmediğini göstermiştir. Bunu kanıtlayan bir başka gelişme şu olmuştur:

Egemen ittifak dışına itilmiş olan kesimler, sistemin genel işleyişine bozmama, devletin ve iktidarın otoritesini sarsmamaya kesin bir özen göstererek, kitlelerin radikalleşmesini ve politikaya düzen dışı söylemler etrafında katılmasını mümkün olduğunca engelleme yoluna giderek, yakaladıkları ilk fırsatı ekonomik, siyasi ve toplumsal yapılarda tekelin yansıması şu sahibi olmak amacıyla mücadele gerektirmektedir. Ve bu mücadelede onlar, toplumun çeşitli kesimlerinin desteğine de arkalarına alarak politik bakımdan güçlü konumlar elde etmek suretiyle, kendi taleplerini de karşılayacak bir uzlaşma için pazarlık masasına oturmaya hazırlanmaktadır.

Seçim sonuçları, tekelci güçlerin en fazla nefret ettiği kelimelerden birisi olan koalisyonun yeniden siyasi literatüre girmesine sebep olacak bir dağılım göstermektedir.

İşte bu gelişme 28 Eylül'deki Ara Seçim sonuçlarına da yansımıştır. Seçim sonuçlarının hakim sınıflar canahında yolaçtığı endişelerin başında, o oranlarının bir siyasi bunalım mesajı verecek şekilde mevzilenmiş olması gelmektedir.

Siyasi iktidarın tepe noktalarında bulunanlar tekelci güçlerde ve 12 Eylül Dönemi'nde büyük kârlar elde ederek yeni statüler kazanan çeşitli kesimlerden ortaya çıkan endişeyi şöyle somutlamak mümkündür:

Eğer mevcut partiler şimdiki o oranlarını korurlarsa ilk yapılacak genel seçimlerde hiç bir parti tek başına iktidar olamayacaktır. Böylece koalisyonlar önemi tekrar başlayacak; bu ise izlenen iktisadi politikalar ve bunları tamamlayıp koruyan mevcut siyasi-toplumsal önlemlerden geriye dönüş ihtimallerini gündeme getirecektir. (Buna, bir de, kitlelerdeki hoşnutsuzluğun eylemliliği dönüşmesi ihtimali eklenince, oligarşinin bunalım korkusunun daha da artacağını tahmin etmek hiç de zor değildir.)

Yukarda sözünü ettiğimiz geriye dönüş ihtimalinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bir yana, böyle bir gelişmenin fiili bir durum değil ama bir ihtimal düzeyinde bile kendisini hatırlatmasını egemen güçler yönünde de bir endişeye yolaçması anlaşılır bir şey olmalıdır. 12 Eylül öncesi yaşanan deneyler koalisyon hükümetlerinin tekelci güçlerin tercihlerini tam olarak gerçekleştirmede zaman zaman önemli sayılabilecek engeller oluşturduğunu göstermiştir. Tekelci güçler, koalisyon kelimesinin kendisinden bile nefret eder hale gelmişlerdir.

Ne var ki, 28 Eylül seçimlerinde kullanılan oyların dağılımı, koalisyon hükümetlerini yeniden dayatacak bir özellik taşımaktadır. Her ne kadar tekelci güçler, özellikle bugünkü siyasi yapı içinde parlamentonun bileşiminde meydana gelebilecek bir değişime izlenen ekonomik politikalar ve devlet iktidarının işlevinde önemli

değişiklikler yaratmayacağını bilmiş olsalar da, bir koalisyon hükümeti ihtimalinden dolayı yine de endişeye kapılmışlardır. Yine her ne kadar DYP'nin ya da SHP'nin tek başına hükümet olması halinde bile, sistemde köklü değişimler olmayacağını bilmiş olmanın rahatlığı içinde olsalar da, ilk genel seçimlerde gündeme gelebilecek bir Demirel veya İnönü hükümetini şimdilik ihtiyatla karşılamaktadırlar. (DYP ve SHP'nin seçim sonrasında uluslararası tekelere ve yerli büyük tekelere vermiş oldukları bazı garantilere rağmen.)

ANAP'ın da içinde yer aldığı bir koalisyon hükümeti ihtimali olsun; DYP ya da SHP'nin tek başına hükümet kuralması ihtimali olsun, bütün bu ihtimaller kendi içlerinde tekelci için belli bazı riskler taşıyacaklardır. Bu risklerin başında, egemen sınıf ittifakının dışına düşmüş olan kesimlerin parlamento aracılığıyla kendi taleplerini tekrar dayatma şansına sahip olmaları gelmektedir.

Her ne kadar, 12 Eylül'den sonra, devlet iktidarının sürdürülüşünde ve devlet aygıtlarının yeni hiyerarşik düzeninde parlamentonun fonksiyonu kısıtlanmasa da olsa, büyük ve ciddi ekonomik çıkar çekişmelerinin, ciddi toplumsal sorunların ve kaynaşmaların yaşandığı bir ülkede, kısıtlı haliyle bile parlamentonun egemenlerin bazı hesaplarını bozabileceği, dikkate alınması gereken bir durumdur.

ların etkilenmemesi için azami gayretle gösterileceğini tekrar hatırlatmalıyız.)

*Egemen sınıflar ittifakı dışına düşen bazı kesimlerin konumlarını, bunları yeniden ittifaka almadan düzenlemeleri için elverişli şartları yaratarak bu kesimlerin ANAP dışındaki partilere yönelmelerinin önüne geçmek...

*ANAP dışındaki partilere oy verdiği veya vereceği sanılan köylü, küçük üretici, işçi ve memur gibi kesimlerin durumlarında kısmi bazı düzenlemelerin olabilmeleri için çeşitli önlemlere yönelmek...

*ANAP, DYP ve HDP'nin tek bir parti çatısı altında, ya da başka bir şekilde bir araya gelmelerinin şartlarını ve zeminini yaratmak... Bunun mümkün olmaması halinde ANAP ve DYP arasında sorun yaratmadan işleyecek bir işbirliği ortamı yaratmak...

*Sol bir programla, sosyal-demokrat bir çizgiyle ilişkisi son derece zayıf olan SHP'nin muhtemel herhangi bir koalisyon hükümetinde veya tek başına hükümet oluşu sırasında sorun çıkarmayan bir parti haline gelmesi için SHP'yi bugünkü konumundan daha da geriye çekmek...

*Ve en önemlisi, halk kitlelerinin düzen dışı seçeneklere yönelmelerini önlemeye kadar alınan önlemleri kararlara sürdürmek, düzen içi alternatifleri canlı tutmak ve bunun için gerekirse kısmi yumuşamaları devreye sokmak... Halk hareketinin, devrimci-demokratik muhtevallı toplumsal muhalefetin dağılmağının devam etmesi için gerekli her türlü önlem almaya devam etmek...

Bunların veya daha başka adımların başansı ve gerçekleşme şansı, ekonomik durumdaki düzenlenmenin yansıması, mevcut partilerin bu politikaları ikna edilmesinden de geçecektir. Şimdilik ekonomik durumdaki bir düzelmeye ve iyileşmeye yönelmekte, bunun yansıması ise, mevcut partilerin kendi politikalarını dayatmaya devam etmektedirler. Mevcut partilerin, gelişmelerin kendi politikaları çerçevesinde gerçekleşmesini isteyecekleri; uzlaşma ve hükümet olma şartlarını dayandırdıkları ve destek aldıkları sınıf ve zümreler için kabul edilebilir olmasına dikkat edecekleri olacaktır. Bu gelişmeler sırasında partilerin "oy deposu" durumundaki emekçi ve çalışan kitlelerin özele, işte ve tercihlerinin çok az dikkate alınacağı deneylerle kanıtlanmış bir gerçektir.

28 Eylül seçim sonuçlarının sisteme dayattığı bunalımın bir siyasi kriz düzeyine yükselip yükselmeyeceği henüz belirsizdir. 12 Eylül öncesi dönemde yaşanan siyasi krize benzer bir kriz ortamının yeniden yaşanabilmesi için belli şartların bir-

araya gelmesi gerektiği açıktır. Siyasi krizin potansiyeli olarak varolması ile fiilen yaşanması başka başka şeylerdir. Zaten yapısal bir bunalım içinde olan, bunalım şartlarıyla sürekli yüz yüze bulunan Türkiye gibi bir ülkede, bunalımın yapısallığı ve sürekliliği olduğu, bunların siyasi kriz düzeyine hemen yükselceği ve bu yükselişin biçimlenmesinin her zaman aynı olacağı şeklinde yorumlanamaz. Bu bakımdan 80 öncesinde gibi bir siyasi krizin hemen yarı ortaya çıkacağı söylenemez.

Ne var ki, ortaya çıkan yeni gelişmeler, burjuva güçler arasındaki çıkar çatışmaları ve buna bağlı olarak meydana gelen siyasi kutuplaşmalar siyasi krizin ön şartlarından birisini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin yeniden siyasi bir kriz ortamına sürüklenip sürüklenmeyeceği biraz da, egemen sınıf ve zümrelerin bunların değişik tercihlerine bağlı olacaktır.

Siyasi iktidarda dayandığı sınıf ve zümreler, gelişmeleri bir siyasi kriz noktasına gelmeden; sorunları toplumda mevcut sisteme yönelik güvensizlik, endişe ve tereddüt yaratmadan bastırıp-çözme eğilimindedir. Buna, karşılık bazı siyasi odaklar da, egemen güçlere, bunalımın görmezlikten gelinmeyeceğini ve çözülmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Bu güçler, bunalımın kaynağı olarak siyasi yasakları; bunalımın sebebi olarak da ANAP Hükümetini göstermekte ve bu nedenle politikalarını sisteme değil ANAP Hükümeti'ne karşı oluşturmaktadır. Muhalefetlerinin merkezine hükümeti almakta, rejimle herhangi bir kavgalarının olmadığını ilan etmektedirler.

Bu tablonun egemen güçler için bir endişe kaynağı olmaya devam edeceğini söylemek mümkündür.

Yeri gelmişken bir konuyu tekrar hatırlatmak yararlı olacaktır:

Türkiye'nin yeniden bir bunalım havasını solumaya başlaması, herhangi bir siyasi odağın ve onun liderinin niyet ve hesaplarıyla açıklanamaz. Mevcut tablo, herhangi bir kişinin ya da grubun, bunalım yaratma merakından dolayı bu şekilde oluşmuş değildir.

Sözkonusu bunalım havasının yeniden tenfif edilmeyle başlamasının asıl nedeni, olağanüstü önlemlerle bastırılan ve bir kriz yönetimiyle (12 Eylül Yönetimi'yle) dondurulan temeldeki; iktisadi-siyasi yapıdaki olumsuz hastalıkların dışı yurmaya başlamış olmasıdır.

Önümüzdeki süreçte, bunalımın dışı yuruluşunun değişik örneklerini görmek mümkün olacaktır.

ANAP'IN ALTERNATİFİ NEDEN SHP OLARAK DEĞİL DE DYP OLARAK BELİRMEDİĞİ?

Seçim sonuçları açıklandığı zaman ortaya çıkan ilginç noktalardan birisi de şu olmuştur: Oyların dağılımı, ANAP Hükümeti'ne alternatif olarak DYP'yi işaret etmekteydi.

Sağ bir partiye karşı sol bir partinin alternatif olması beklenirken tersi sözkonusu olmuş ve SHP yerine DYP'nin alternatif oluşu gündeme gelmişti.

Bu nasıl mümkün olabilmekteydi? Bu sorunun cevabını vermemize yardımcı olacak bazı tesbitleri daha önceki bölümde özetlemiştik. Ayruntalı girmeden bunları tekrar hatırlarsak; 24 Ocak Ekonomik İstikrar Önemleri'yle içine girilen ve siyasal boyutu 12 Eylül programıyla tamamlanan süreçte iktisadi ve siyasi alan-

larda bir dizi değişiklik yapılmış; bu değişiklikler, daha önceleri egemen sınıf ittifakı içinde yer alan ya da bu ittifaktan toplumsal desteklerini oluşturan kesimlerin ekonomik ve toplumsal konularında büyük sarıntılara yolaçmıştır. Emperyalist-kapitalist dünya sisteminin ihtiyaçları gereğince atılmış olan adımlar, geleneksel dengeleri bozmuş, yerine ise yeni bir dengeyi oluşturmaya şartları yaratmıştı. Bu durum, kapitalist gelişme stratejisinin kendi içinde bir çelişimle olan farklı politikalarla bu politikalarla çıkarılan ifade bulan sınıf ve zümreler arasındaki çelişkileri derinleştirerek çatışmayı kaçınılmaz hale getirmişti.

İşte bu çatışmada, DYP, ANAP Hükümeti'nde somutlaşan iktisadi politikaların yıkıma uğrattığı kesimler daha yakın bağlar kurmayı; benzer taleplerinin gerçekleştirilebilirliği noktasında daha inandırıcı olmayı başarmıştı. DYP'nin temsil ettiği iktisadi-siyasi çizginin (Şu meşhur Menderes-Demirel usulü kalkınma modelinin) geçmiştiki uygulamalarının da bu başarıya etkili olduğunu belirtmek gerekmektedir. Hem egemen sınıf ve zümrelerin bazı kesimleri, hem de geçmiş kalkınma-yatırım döneminde gelir dağılımından aldıkları pay bugünkü göre nisbeten daha yüksek olan orta sınıflar ve çalışan kesimler DYP'nin politikalarından kendi durumlarını düzeltme imkanı görmüşlerdir.

SHP'de aynı kesimlerin desteğini alarak hükümet olmak istemesi de, hem sosyal demokrasinin dünya çapındaki çıkışının yarattığı güvensizlik, hem de bu partinin Türkiye kapitalizminin sorunlarına çözüm olabilecek politikaları oluşturamaması ANAP'a alternatif olarak DYP'nin öne çıkmasını getirmiştir.

Sosyal Demokrat Akım'ın kapitalizmin krizini çözecek ve kriz şartlarında sistemi yönetecek politikaları üretip somutlaştıramaması, ülkemizde 6 yıldır sola yöneltilen baskıların yarattığı sola güvensizlik olgusuna birleşince SHP ve DSP, hükümet olabilmek için gerekli olan toplumsal dayanağı yaratamamışlar, oluşan tepkileri kendilerine çekememişlerdir.

Sosyal Demokrat Akım'ın kapitalizmin krizini yönetecek politikaları oluşturamaması, SHP ve DSP'nin oylarının yükselmeyişinin nedenlerinden birisidir.

Her ne kadar DYP ANAP'a karşı bir alternatif olarak belirmişse de, bunun kelimenin gerçek anlamıyla bir alternatif olduğu söylenemez. SHP bir oy patlaması yaratarak birinci parti haline gelmiş olsaydı, o da gerçek anlamda bir alternatif olmayacaktı, olmazdı. Bunun nedenleri çok çeşitlidir, ancak biz burada sadece en belirleyici olgulardan birisine değinelim:

Emperyalist-kapitalist sistemin 70'li yıllarda ortaya çıkarak derinleşen ve günümüze kadar uzanan bunalımı, sistemin içinde yeralan tüm ülkelerde ortak bir çizgi halinde ve aynı kapsamda uygulanan bir çözüm şekliyle aşılmaya çalışılmaktadır. IMF politikaları olarak da bilinen bu çözüm şekli, bunalımdan çıkışın tek yolu olarak tüm yönetimlerce dayatılmakta ve uygulanmaktadır. Sağcı Reagan ve Kohl'den "sosyalist" Mitterand ve Papandreu'ya kadar bir dizi hükümet tarafından gündeme getirilen bu çözüm şekli, böyle bir hale getirilmiştir ki, hükümet değişikliklerinden fazlasıyla etkilenebilmektedir. Hükümetler değişmekte, ama bu politikalarla temel doğrultu bakımından fazlasıyla bir değişiklik olmamaktadır. Bizim gibi ülkelerde ise IMF politikalarının değişmesi için metropollerde farklı bir dizi kurum oluşturulmuş ve önem alınmıştır.

Yeni-sömürge ve bağımlı ülkelerde, "başka çareniz yok" diyerek dayatılan bu modelden sapmaları izin verilmemekte; modelde bazı değişiklikler olsa bile bunlar Türkiye gibi ülkelere daha sonra yansımaktadır. Türkiye'nin emperyalist-kapitalist devletlere ve finans kuruluşlarına olan borçlarının düzenli şekilde ödenmesini garanti altına alan bu modelden DYP ya da SHP'nin köklü şekilde sapması ve "ithal ikameci"

model olarak adlandırılan ve 80 yılına kadar uygulanan modele tamamen geri dönmesi söz konusu değildir. Emperyalist-kapitalist sisteme eskisine oranla daha da bağımlı hale getirilen Türkiye'deki ekonomik sistemin bugünkü işleyiş şeklinin ve deflasyon temel doğrultu itibarıyla değişmesini gerektiren bir durum henüz ortaya çıkmamıştır. Toplumun geniş bir kesiminin bu modelden rahatsızlık duyması izlenen politikaların değişmesi için yetmemektedir. Zaten Türkiye'deki siyasi yapı da, toplumun isteklerinin ülke yönetimine yansıtılmasını engelleyen onlarca barikatla donatılmıştır.

Bu bakımdan ANAP olsun, ANAP'a alternatif olarak devreye giren DYP olsun, şimdiki alternatif olabilmemesinin şartları bulunmayan SHP olsun, bütün bu odaklar hükümet olduklarında mevcut ekonomik modeli yaşatıp sürdürmek durumundadırlar. Belki DYP ve SHP, IMF politikalarını harfiyen değil, biraz yumuşatarak ve iç-toplumsal dengeleri nisbeten dikkate alarak uygulayacaklardır. Kaldı ki, her iki parti de, uzun yılların getirdiği egemen sınıflara ait tecrübe birikimiyle hareket eden bir çizgi izlemekteyler. Bu odaklar, mevcut sistemde kısmi rötülün ötesine geçen adımların atılmaması gerektiğinin bilincindedirler.

DYP'nin ANAP karşısında kazandığı "hükümet alternatif" pozisyonunun daha da güçlenmesi, biraz da dünya kapitalist sistemindeki gelişmelere bağlı olacaktır. Şöyle ki: Son dönemlerde, emperyalist-kapitalist

Önümüzdeki süreçte hangi partinin hükümet alternatifi olabileceği oldukça karmaşık ve değişken unsurlara bağlıdır.

'el değiştirme gibi yeni sorunlar yaratmış olsa da, bu sorunların kaynağı olan ekonomik yapıdaki bunalımın devam ettiği ve hükümetin bu bunalımı aşmada başarılı olamadığı anlaşılmaktadır. Bunalımın IMF politikaları gereğince çözümünün yarattığı toplumsal tepkileri etkisizleştirmek için alınan bazı önlemler, egemen sınıf ve zümreler arasında kaynaşmalarla neden olmaktadır; burjuvazi için atılan adımlar çeşitli toplum kesimlerini yıkıma götürmektedir. Bu kısır döngü, 12 Eylül sonrası oluşturulan yeni siyasi yapı aracılığıyla bile kırılmamıştır.

Bunlar şunu göstermektedir: Önümüzdeki süreçte hangi partinin hükümet alternatifi olabileceği oldukça karmaşık ve değişken unsurlara bağlıdır. Bu unsurların bir bölümü belirlenmiş olmakla birlikte, bir bölümü henüz kendisini somutlaştıramamıştır.

Hükümet planında alternatifin nasıl biçimleneceği belirsiz olmakla birlikte şunu söylemek mümkündür. Oligarşi içinde yer almayanların büyük bir bölümü de dahil olmak üzere, egemen sınıf ve zümrelerin geniş bir kesiminin tercihi ve eğilimi, 24 Ocak'tan bu yana izlenen politikaların temel doğrultu olarak korunması yönündedir.

İşte bu olgular, sistemin yedek lastiği olarak DYP'nin öne çıkmasının maddi ve subjektif şartlarını yaratmıştır.

Eskiden, kapitalist sistemin yedek lastiği olarak sosyal demokrat partiler gündeme gelirdi. Şimdi ise, emperyalist-kapitalist sistemin yöneldiği yeni hedeflerin uygulanması konulması sürecinde sermaye kesimi ile sağ taraf partileri arasında farklılaşmalar ortaya çıkmakta; bu ise herhangi bir sağ hükümetin alternatif olarak yine başka bir sağ partinin devreye girmesinin ön şartlarını yaratmaktadır.

Bu durumun Türkiye'de diğer ülkelere göre çok daha belirgin bir şekilde yaşanmasında, şüphesiz 12 Eylül sonrası dönemin siyasi ve toplumsal şartlarının özel bir etkisi olmuştur. Siyasi yapıya yapılan müdahalelerin karakteri ve kapsamı, Sosyal Demokrat partiyi çizgiyi değil, Sağ bir çizgiyi, önceden de iktidarda olan bir çizgiyi öne fırlatmıştır. 71 Döneminde yapılan değişiklikler, Ecevit'in ö-

ne fırlamasının şartlarını yaratmıştır. 80'lerde sistemin tamamında meydana gelen değişme, Demirel'in ön plana çıkmasının şartlarını yaratmıştır. Ecevit'in 73'lerdeki konumuna (çizgisine değil), bugün Demirel'in gelmiş olmasının asıl nedeni, bu kişinin ideolojik-siyasal hatlarında bir değişimin meydana gelmiş olması değil, sistemin kendisinde, ekonomik ve siyasal işleyiş ile kurumsallaşmasında meydana gelen değişimdir. Sistem kendisini, işleyiş biçim ve yapısıyla olarak açık faşizme sıçratılan ve bu sıçramanın sonucunda varılan yer kalıcılaştırılmaya başlanınca, Demirel'in durduğu konumda da değişme meydana gelmiştir. Sistemin kendisinde meydana gelen değişme, bildiği gibi tüm siyasal odaklarda konum değişikliği, parçalanma, sağa-sola savrulmalar yaratmıştır.

ANAP'a karşı SHP'nin değil de DYP'nin alternatif olarak belirmesi ve Demirel'in yükselişi, işte bu çerçevede ele alınırsa anlam kazanır.

Buraya kadar sıraladığımız gelişmeler, bir diğer soruya da açıklik getirmektedir.

Seçimler sürecinde ve daha sonra egemen sınıfların ve siyasi iktidarın koro halinde seslendirdikleri, eski yeni tartışması, aslında eski partiyi parti (ya da eski kişiler-yeni kişiler) tartışması değildir. Türkiye egemen güçlerinin ve devlet iktidarının karşı olduğu şey, eski partiler veya kişiler değil, 12 Eylül öncesi izlenen politikardır. Koro halinde "eskiye dönüş olmamalı" diye bağırırken kastettikleri şey, eskiden izlenmiş olan, fakat istikrarı sağlayamadığı gibi, Türkiye'nin iç savaş ortamına sürüklenmesi ve toplumsal muhalefetin, Devrimci-demokratik bir halk hareketinde ifade bulmasına yol açan politikalar ve işleyiş dönüşümüdür. ANAP'a hangi parti alternatif olursa olsun, mevcut partilerin en önde gelenlerinin bu iktidarkı bir eskiye dönüşün olmamasına ıknâ edildikleri anlaşılmaktadır. Bu partiler, destek veya oy aldıkları kitlelerden, (burjuva sınıf ve zümrelerden değil) gelen baskılara boyun eğerek, (olmaz ama bir an için olduğunu kabul varsayalım) eski ekonomik politikalar ve siyasi işleyişe dönmek isteseler bile, bunun şartları yoktur ve önümüzdeki süreçte, eskiye dönüşü kolaylaştıracak şartların oluşması zayıf bir ihtimaldir.

(ANAP'ın kendisinde değil, ama, bu partiyi verilen oylar arasında, tıpkı O dönemde Halkçı Parti'ye verilen oylarda olduğu gibi cunta uygulamalarına karşı tepki ifade eden bir eğilimin varlığı söz konusuydu. Yine aynı partilere verilen oylar arasında 12 Eylül'ü olumlu bulan eğilimin olduğunu kim inkâr edebilir? ANAP'a verilen oylar arasında, O dönemdeki uygulamalara tepki oylarının da bulunmuş olması, bu partinin rejimle kaynaşmasında engel olamazdı. Nitekim de olamamıştır. Kaldı ki, ANAP'ın rejim karşıtı bir konumu hiç bir zaman olmamıştır.)

Şimdi ise, düşüncü tarzlarını yurtdışı vurguladığımız çevreler MDP'ye O dönem yükledikleri misyonu bu kez de ANAP'a yükleyerek bu partinin oylarından azalmayı 12 Eylül'ün gerilemesi olarak yorumlamaktadırlar.

Yukarıda belirttiğimiz türden sonuçlara varanlar, 12 Eylül'ü sadece partiler düzenine ve parlamentoya getirilen sınırlamalar olarak tanımlamaktadırlar. Buradan hareketle, bazı partileri 12 Eylül partisi, bazılarını da 12 Eylül karşıtı partiler olarak görmekte; resmen icazetli olduğu anlaşılan partilerin oy kaybetmesini, ya da çözülmüş dağılmasını, 12 Eylül'ün gerilediği ya da bittiği şeklinde yorumlamaktadırlar.

12 Eylül olayının bu şekilde; Sadece partiler ve parlamento ilişkileri düzeyinde ele alınıp tanımlanması halinde bu tür sonuçlara ulaşmak mümkündür.

12 Eylül Darbesi'ni diğer tüm temel özelliklerinden ve unsurlarından kopartarak ve darbelerin partiler

düzenine ve parlamenter işleyişin şekline getirdiği sınırlamaları darbe programının yerine koyarak, darbeyi sadece bu nokta ile tanımlayarak yapılan bir değerlendirmeden başka bir sonucun çıkması zaten olanaksızdır. Öyle, partiler düzenine ve parlamentonun işleyişine getirilen sınırlamalar ve bu kuruluşların işlevlerinde meydana getirilen değişiklikler 12 Eylül Darbesi'nin sadece, evet, sadece bir yanındır. Bu yan darbe programının kendisinin yerine konulamaz.

Devrimci İşçi'nin daha önceki sayılarında etrafıca irdelendiği gibi, 12 Eylül Darbesi, izlenen ekonomik politikalarla, ekonominin işleyiş şekli de dahil olmak üzere, toplumsal sürecin temel öneme sahip unsurlarına; devlet iktidarına, siyasal kurum ve yapılarına, emekçi halk kitlelerinin sahip olduğu bütün haklarına, ekonomik demokratik, siyasal tüm kazanımlarına, ideolojik oluşum ve değerlere, yaşantı ve davranış biçimlerine, kitlelerin tercihlerine, kısacası, hayatın her alanına yapılmış bir müdahaledir.

Ele alıp tartıştığımız "12 Eylül'ün gerilemesi" sorunu bağlamında söylesek; aslında darbenin en yumsak müdahalesinin yaşandığı; Açık Faşizmin icra programının sıvri oklarının hiç dokunmadığı alanlardan birisi ve başlıcası, parlamento ve partiler düzeni olmuştur. Açık Faşizmin icrası, toplumsal sürecin öteki alan ve ilişkilerine çok daha fazla nüfuz etmiş olup, hala da varlığını bu alanlarda oluşturduğu kurum ve dayattığı ilişkilerle devam ettirmeye çalışmaktadır. 12 Eylül'ü asıl karakterize eden şey, partiler düzenindeki ve parlamentonun işlevindeki değişme değil, devlet iktidarında, ekonomik düzeyde, toplumsal-siyasal ilişkilerde, düşüncü ve yaşayış tarzında meydana getirilen değişimlerdir.

Bu yönlerden bakıldığında, seçim sonuçlarındaki 12 Eylül'ü bitirdiği veya geriletliği sonucunu çıkarmak eksik ve hatta yanlış bir tutumdur. Seçim sonuçları, 12 Eylül'ün partiler düzenine getirdiği sınırlamaların etkisiz kaldığını, bu alana yapılmış müdahalelerin ihtiyaca cevap vermiş olması ne-

12 EYLÜL GERİLEDİ Mİ?

28 Eylül'deki ara seçimlerde, partilerin aldıkları oyların dağılımı, 12 Eylül'ün gerileyip gerilemediği sorunu yeniden ortaya attı.

Seçimleri, kimin kazandığı, kimin kaybettiği tartışmalar yapılırken, yaygın şekilde varılan sonuç şuydu; "Seçimler, 12 Eylül karşıtları kazanmıştır... Seçimlerin mağlubu 12 Eylül'dür..."

Gerçekten böyle midir?

Soruyu doğru cevap verebilmek için, önce, "12 Eylül" denen şeyin neyi içerdiğini; bu kelimelerin neyin anlatıldığını, bu tarihin neyi kapsayıp kucakladığını ortaya koymak gerekmektedir. "12 Eylül" kelimesine hangi anlam yüklenirse yüklenir, bu kelimeden ne kastedilirse kastedilirse, her türlü 12 Eylül tanımıyla, seçim sonuçları arasında dolaylı ya da dolaysız bir ilişki kurmak mümkündür.

Seçim sonuçlarındaki hareket ederek "12 Eylül'ün gerilediği" temel tespitine ulaşanların, (böyle yapan-

lar arasında bazı sağcı akımlarla kendisini "sosyalist" olarak adlandıranlar bulunmaktadır.) kullandıkları ölçüt ANAP'ın oylarındaki düşümedir. DYP'nin 84'teki belediye seçimlerine göre oranını yükseltmesi ise bu tespitin doğruluğuna bir kanıt olarak kullanılmaktadır.

Bu şekilde düşünleneye göre, 83 genel seçimlerine "12 Eylül karşıtı bir parti" olarak katılan ANAP, kendi çizgisine ve oy aldığı kesimlerin eğilimine ihanet ederek, bugün 12 Eylül rejiminin en gözde partisi durumuna gelmiştir. Buna karşılık ise, DYP ve SHP (SODEP) hem kuruluş evresinde, hem de şimdi "12 Eylül karşıtı" bir çizgiyi benimsemiştir.

Hatırlanacağı gibi, bu tür düşüncelere ve mantık sahipleri, 6 Kasım 83 Genel seçimleri sürecinde 12 Eylül'ün has partisi olarak MDP'yi görmüşler; seçimleri MDP'nin değil de ANAP'ın kazanmış olmasını, "demokrasinin zaferi" "12 Eylül'e vurulan bir şamar" olarak yorumlamışlardır.

deniye ve kısıtlamaların yavaş yavaş kalkmasının rejim tarafından da benimsenmeye başladığını göstermektedir.

Aslında 12 Eylül'ün gerileyip geri-lemediği tartışması Türkiye'de ha-yat her an kestirip atmaktadır. Se-çimlerden hemen sonra yaşanan bir-kaç somut olay, bu tartışmanın ha-yat tarafından neredeyse anlamsız ha-le getirildiğini kanıtlamaya yetmekte-dir. Bir kaç örnek verilecek:

Seçimlerden hemen sonra Ankara'nın Çankaya semtinde, kanunları uy-guluyoruz diye gecekondular yıkımı başlamış ve yu-kum sırasında çocuk ö-lümüyle sonuçlanan cinayetler işlen-miştir. Yani 12 Eylül'ün kanun ve ni-zam adına canlı hayatı, insanları, ger-çekleri hiç dikkate almayan yönetim anlayışı devam etmektedir.

Yine seçimler sırasında ve son-ra-sında Türkiye Kürdistanı'nda uy-gula-nan baskılar, operasyonlar 12 Eylül'ün emekçi-yoksul kitlelere reva gör-düğü yaşam tarzının devam ettirildi-ğini göstermektedir. Ordu'nun Tür-kiye Kürdistanı'nda, İran-Irak savaşın-ın Irak'ın aleyhine sonuçlanması ih-timali karşısında yığınak yapması da seçimlerden sonraya rastlamıştır.

Yapılan seçimler meclis ile ilgili oldu-ğu, yani iç ve dış politikanın nasıl ol-ması gerektiği konusunda sözde halk-oyuna başvurulduğu halde, Meclis'in ne Ordu'yu, ne de diğer bazı odak ve kurumlara denetleyemediği açığa çıkmaktadır. (MIT'in, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ve Genel Kurmay'ın Suriye ile ilgili oluşturulacak politi-kalarda doğrudan ABD'nin izlediği çizgiye göre hareket ettiği Kasım ayında gazetelere ağıttan yansımış-tır.) Öte yandan seçimlerden bir ay sonra, son derece masum ve haklı bir taleple, ders ve sınıf geçme şekli-nin değişmesi talebiyle İstanbul'da yürüyüş yapan Marmara Üniversitesi öğrencilerine karşı polislin tutumu 12 Eylül'ün ifadesini bulan yönetim ilke-lelerinin hâlâ yürürlükte olduğunu gös-termektedir. Güvenlik Kuvvetlerinin Demirel'i dinlemeye gelen insanları ve DYP milletvekillerini toplaması 12 Eylül'ün gerilediği değil, aksine yerinde durduğunu ve zaman zaman daha da saldırganlaşabileceğini gös-termiyorsa neyi göstermektedir?

KİTLELER NEDEN SOL'A YÖNELMEDİ?

28 Eylül'deki Ara Seçimler'de kul-lanılan oyları partilere göre dağılım tarzının oyları attığı tartışma konu-larından birisi de, kitlelerin sol akımla ilişkileri düzlemindedir. Sol par-ti iddiasıyla seçimlere katılan SHP ile DSP'nin oy oranlarının toplamı, bur-juva basın organlarında "Sol'un ye-nilgisi, kitlelerin soldan umut kesışı" olarak değerlendirildi. Her iki parti-nin ama özellikle de SHP'nin oy mikt-arı ile sağ basının bu propagandası başta SHP olmak üzere O'na destek veren "solcu, sosyalist" gruplarda şaşkınlık ve üzüntü yarattı. Neredey-se, solun yenilgisi bizzat solcu geçi-enler tarafından da benimsenir bir tutum oldu.

Oysa, SHP ile DSP'nin oy oranı, her iki partinin anası durumundaki CHP'nin oy oranıyla belli bir uyum gösteriyordu. Her iki partinin toplam oy oranı, CHP'nin geçmişteki oy oranlarından büyük bir düşüşe denk düşüyordu. Bu oran CHP'nin gele-neksel oy tabanındı. Zaman zaman yükselip düşse de, CHP, 12 Eylül ön-cesi dönemde de %30 ile 40 arasında gidip gelen bir oy oranına sahipti.

Durum böyleyken bazı solcu ve "sosyalist" akımların sonuçlardan şa-sırıp üzülmeleri; ya da büyük basının solun yenilgisinden sözetimesi neren-den ileri gelmekteydi?

Ve nihayet, 12 Eylül'ün en önemli unsurlarından birisi olan kemer sıkma politikasının, seçimlerden hemen sonra başlayan yeni zam furıyasıyla bir kere daha kanıtlandığı gibi aynen devam ettirildiği görülmektedir.

ANAP dışında kalan partilere veri-len oylar arasında, 12 Eylül'ü olum-layan oyların yanı sıra 12 Eylül Dar-besi'yle oluşturulan siyasi yapıya ve izlenen ekonomi-politikalara tepki oylarının da bulunduğu doğrudur. Bu tepki oylarından hareketle 12 Ey-lül'ün gerilediği tesbitine ulaşmak, partilerin politikaları ve çizgileriyle partiyi destekleyen kitlelerin eğilim ve tercihi bir ve aynı şey olarak görmek demektir. Oysa, partiye tem-sil ettiği sınıf arasında birebir bir iliş-ki yoktur. Bu düzeyde bile arama-ya ve olmayan bir ilişkiyi, partiye partinin desteğini aldığı kitleler ara-sında aramaya kalkmak düpedüz mantıksızdır. Bu tür mantık sahipli-leri, 12 Eylül'e tepki oylarının en faz-la yönediği parti olarak gördükleri DYP'nin seçimlerden sonra, "rejim-le, 12 Eylül'le bir alıp veremediğimiz yoktur" şeklindeki ısrarlı açıklamala-rı karşısında acaba ne diyebileceklerdi?

Buradan hareketle bir sonuç daha çıkarmak mümkündür:

12 Eylül Darbesi'yle oluşturulan iktisadi-siyasi yapının karakteri ve iş-leyişi sayesinde ve ayrıca, çeşitli top-lum kesimleriyle sistem içi siyasal o-daklara benimsenirilen belli bir dü-şünüş ve yaşayış tarzının varlığı ve hâlâ geçerliliği nedeniyle, mevcut partilerden herhangi birisinin hükü-met olması halinde O parti sisteme uyumlu hale gelecek veya gelmeye zorlanacaktır. ANAP Hükümeti, bu-nun canlı ve somut bir kanıttır. Muhtemel bir DYP veya SHP hükü-metinin, (iktidarının değil hükümeti-nin) taşıyacağı fonksiyon, biraz fark-lı şekiller alacak olsa da ANAP'ın ye-rine getirdiği işlevden tamamen fark-lı bir durum göstermeyecektir. Çünkü, ülkemizdeki yönetim şeklinin işleyi-şinde siyasi iktidar başka odaklarda kurulumlaşmış olduğu için hükümet değişikliği gerçek anlamda bir siyasi iktidar değişikliği yaratmamaktadır. Kısaca söylersek, Türkiye'deki me-vcut iktisadi-siyasi yapıya, oyların ço-ğunu alarak hükümet olmak iktidar olmak için yetmemektedir.

Başta SHP olmak üzere politik ba-lkımdan O'na aktif ve açık destek ve-ren "sosyalist"lerin seçim sonrasında yaşadıkları hayal kırıklığının asıl ne-deniydi. Onlar, 12 Eylül gibi ola-ğanüstü bir baskı döneminden "çıkı-lyorken" kitlelerin otomatikman gö-receceği doğru güçlü bir yöneliş içine gireceklerini sanıyorlardı. Oysa böyle bir yöneliş söz konusu olmadığı için SHP klasik oy potansiyelinin ötesine geçerek kayda değer bir artış gerçek-leştirememiştir.

Gerçekten de bu gelişme ilginç bir durum ortaya çıkarmaktadır. Çeşitli ülkelerde, baskıcı-otoriter yönetim-lerden "normalleşmeye geçiş" evre-sinde kitlelerde genel olarak bir sola yöneliş olmaktadır, bunun sonucunda ise, (Sol olarak Arjantin ve Peru'da görüldüğü gibi; ya da Filipinler'de daha özgül bir şekilde yaşadığı gibi) Sosyal Demokrat akımlar hükümet olmaktadır. Oysa Türkiye'de böyle olmamıştır.

Bu durumun kavranabilmesi için öncelikle, baskı politikaları ile sola yöneliş düzeyleri arasındaki ilişkiyi doğru kavramak gerekmektedir.

Baskı politikalarının otomatik ola-rak, kurulu bir saat gibi kitleleri sola yönlendirdiği; her baskıcı dönem sol güçlendirdiği ve kitleleri de radikal-leştirdiği gibi bir mantık sağma bir mantıktır. Bu mantık sola ait, dev-

rimcilere ait bir mantık olamaz. Bas-ki -tepsi- sola yöneliş arasında bu şekilde mekanik bir ilişki yoktur ve böyle bir ilişki de kurulamaz.

İkinci olarak, 28 Eylül seçimleri-nin sonuçlarıyla sol arasındaki ilişki-yi doğru kurmak gerekmektedir. Bu-nun yanı sıra da sonuçları, bu iki dü-zey arasında kurulacak doğru ilişkiye göre yorumlamak zorunludur.

Son olarak seçimlerde solun yeni-lgisinden değil; emekçi kitlelerin sol görünümünü po'tikalarla güçlü bir şe-kilde yönelme-yişinden söz etmek mümkündür. Buna karşılık, toplumun güçlü şekilde ve akın akın sağa yön-el-diği de söylenemez. ANAP ve DYP ile küçük partilerin oy oranlarının toplamı DP-AP çizgisinin geleneksel oy oranına yakındır. SHP ve DSP'nin toplam oy oranı da SHP'nin gelenek-sel oy tabanı ile belli bir uyum içi-nedir. Klasik sağ-sol bloklaşması bağ-lamında Türkiye'nin siyasal haritasın-da çok büyük bir değişimin olma-dığı görülmektedir.

Emekçi kitlelerin 80 sonrasında çek-tikleri geçim sıkıntılarını, yaşadıkla-rı baskılara rağmen sola ya da sol görünümü politikalarla eskisine göre daha güçlü bir şekilde yönelme-yişlerinin önemli ve ciddi sebepleri var-dır. Bu sebepler arasında etkili olan-larını şöyle sıralayabiliriz:

*Sosyalizm adına dünya halkları-nın gözü önünde yapılmış olan ö-nemli ve büyük yanlışlıkların yanı-sıra sosyal demokrasinin kapitalizmin günümüzdeki krize çözüm üretme-mesi, buna karşılık sağ akımların kendilerini yenileyerek krizi atlatabi-lecek yeni politikalar devreye sok-muş olması, bir çok ülkede topluma-ların yeniden sağ politikaları çekici bulmaları sonucunu yaratmıştır. Dün-ya çapındaki genel sağ kayış eğilimi Türkiye'de de etkilerini göstermiştir. (Uluslararası sosyal demokrasi şim-dilerde kapitalizmi tekrar yönetebi-lecek amacıyla yeni bir arayışa yöne-lerek "serbest piyasa ekonomisi" ne karşı "Sosyal-piyasa ekonomisi" adıyla yeni bir model oluşturmaya çalışmaktadır. Bu arayışın ideolojik-siyasal boyutlarıysa, Avrupa Solu fi-rinin yeniden canlandırılması kab-lirinde ifade bulunmaktadır. İlginç olan şudur: Bu cabalarla Fransız Sosyal-ist Parti, Alman Sosyal Demokrat Partisi gibi partilerin yanı sıra İtalyan Komünist partisi de yer almaktadır. Bu cabaların Türkiye'yi de ilkelere na-sıl yansıyacağı, bu akımların yeni bir model geliştirip geliştiremeyeceği ve bu modelin toplumun eğilimini yeni-den sola kanaliz edip edemeyeceği zamanla ortaya çıkacaktır.)

*Fakat, Türkiye'nin bugünkü şart-larında kitlelerin güçlü bir biçimde sola yönelme-yiş olmasında ülke içi-n-de son yıllarda ortaya çıkan faktör-le-rin uluslararası faktöre göre çok daha büyük bir etkisi olmuştur. Şöyle ki: Kitlelerin sola yönelişini kıran faktörlerin oluştuğu şartların iktis-a-di-siyasal ve toplumsal boyutlarını yazmızın daha önceki bölümlerinde ayrıntılı bir şekilde gözlemlemiştik. Şimdi ele aldığımız konuya açıklık getirmek için bunları özetle hatırla-tırsak:

Kapitalizmin Türkiye'ye özgü geli-şim seyr ve gelişmelerine yapsal özellikler emgen sınıf ve zümreleri değişik siyasal tercihlerle yönlent-miştir. Büyük kriz anlarında tercihler tekleşmeye birlikte, krizin normal bir seyr izlediği evrelerde, ya da nis-bi bir istikrarın sağlanmasından son-ra ki evrede, mülk ve sermaye sahi-pleri arasındaki çıkar çatışmaları çö-zülenememiş olduğu için bunlar arasındaki tercih farklılaşması yeni-den ortaya çıkıp kendisini tanımla-yabilmektedir. Bu durum genel sağ-sol bloklaşmasının yanı sıra, sağ blokun kendi içinde parçalanıp bir kaç tane odanın oluşmasına maddi bir zemin hazırlamaktadır. Bu zemin üzerine yükselen sağın kendi içindeki farklılaşması, nisbi istikrarın sağlan-dığı 12 Eylül döneminin belli bir ev-re-sinde kendisini yeniden üretmiş, bu ise, son beş altı yıllık zaman dilimi-ndeki uygulamaların doğurduğu to-plumsal tepkilerin sol ya da sosyal demokrat akımlara gitmesine engel olmuştur. Sistem, oluşan tepkilerin sosyal demokrasiden önce bir başka sağ barikatın arkasına çekilebilmesi

Şimdi asıl cevap verilmesi gereken soru, emekçi ve yoksul halklarımıza konulmuş eski ve yeni tüm yasakların fiilen nasıl delineceğidir.

İçin elverişli şartları tekrar üretmeyi başaramamıştır. Böylece, toplumsal muhalefetin sol görünümü bir havuz-dan önce başka bir havuza,yine sağın kendi içindeki çeşitlemelerin birisi-ni oluşturduğu havuza aktırılabilme-sinin imkânları ortaya çıkmıştır. (Bu-nun burjuvazi tarafından önceden planlanıp yürürlüğe konulduğunu söylemek saçma bir şey olur. Bu durum, tamamen objektif şartların iktisadi, siyasi,toplumsal süreçlerin ta-sıdığı özelliklerin sonucunda oluş-muştur.)

*İşte, sistemin geleneksel özellik-le-rini henüz kaybetmemiş, kendini yeniden üretebilecek mekanizmaları tamamen tüketmemiş olması saye-sinde emgen sınıflar arasındaki ter-cih farklılaşması kendisini zaman za-man tanımlayıp şekillenebilmiştir. Bu ise, ANAP'tan kısmen farklı söy-lemeler sahip bir başka sağ odanın toplumsal muhalefeti yarıncı çekebi-lecek politikalar üretmesi imkânını yaratmıştır.

*Bu politikalar gereğince özellikle DYP (Demirel) tarafından izlenen propaganda çizgisi, bir yandan A-NAP'dan çeşitli sebeplerle kopan ke-simleri kendisine çekmiş, öte yandan eskiden CHP'ye oy vermiş bazı ke-simlerin de desteğini almıştır. Bu ise, SHP ile DSP'nin oy oranının yüksel-memesinde etkili olmuştur. DYP temsil ettiği gerici sınıflara ait zen-gin bir tercübe dolu geleceğe sahip olmanın avantajlarını iyi kullanarak bu dönemdeki tarihsel misyonunu, "Türkiye'yi sola teslim etmemek", "Türkiye'yi sola teslim etmemek" şeklinde belirlemiş bulunmaktadır. Sözkonusu geleceğin tecrübeleri on-lara göstermiştir ki, 12 Eylül gibi ola-ğanüstü baskıcı dönemlerin bir özelliği de çaresizlik içinde bocalayan kitle-le-rinin radikal çözümlere yönelmeleri için uygun şartları bizzat bu tür re-jimlerin kendisinin yaratmasıdır; bu ise sistemin geleceği ve oturması için salıncaktır. DYP bugünkü şartlarda kendileri meydana çıkıp halkın üz-düraplaryla ilgilenmezlerse bunun so-la yarayacağına bilincine hareket et-mekte ve bazen nıbi demokrasi öge-rlerine sahip çıkarak kısa vadede so-yal demokrasinin uzun vadede ise ki-asil hedefleri budur devrimci-demokrat seçeneklerin güçlenme hanallarını şimdiden tıkmaya çalışmaktadır. Eski meşhur solcuları bile heyacan-landıran bu politikaların CHP'ye oy vermiş insanların bir bölümünü etkile-mesi ve bunun oy oranlarına yanı-sıra masal doğal karşılanmadır. Kitlelerde güçlü bir sola yönelişin ortaya çı-kmamasının sebeplerinden bir tanesi de budur.

*Öte yandan SHP ve DSP, kitle-le-rdeki tepkileri sol bir programa çe-kebilecek, toplumsal muhalefeti so-yal demokrat hanallara ahtılabilecek politikalar oluşturup geliştirememiş-le-rdir. Bu partilerin bunu başarabi-lmeleri daha önce vurguladığımız bazı 'olgu'lar nedeniyle biraz da zordur. Kapitalist sistemin içinde meydana gelebilecek olan bazı gelişmelerin ya-nı sıra, sosyal demokratların sistemi yönetebilecek yeni politikalar geliştire-bilmeleri halinde bu zorluğun aşı-labileceği söylenebilir.

*Çalışan kitlelerin; 12 Eylül dön-e-minde büyük zararlar çıkan emekçi kesimlerin sola güçlü bir şekilde yö-nelme-yişinde en az yarıkdarlar ka-dar, hatta onlardan daha önemli bir şekilde rol oynayan bir etken de şu-dur: Genel sağ-sol kutuplaşması bağ-lamında sol hapsamına giren tüm a-kımlar, (sosyal demokratları, reform-istleri, modern-revizyonistleri, kü-çük burjuva sosyalistleri, AEP ya da ÇKP takipçisiyle, ve devrimci sosya-listlerle tüm sol) 12 Eylül Dönemi'nde büyük bir prestij kaybına uğramıştır. Sol 12 Eylül'den politik ve moral ola-rak yenik çıkmıştır. Bu yeniliden halk kitleleri de doğrudan etkilen-miştir. Türkiye Solu, bütün çeşitli-

meleriyle hâlâ bu politik bozgun du-rumunda kendisini kurtaramamıştır. Sol'un 12 Eylül sonrası içine düştü-ğü durumu 71 dönemi ile karşılaştı-rarak daha anlaşılır hale getirmek mümkündür: 71 döneminde başta THKP/C olmak üzere tüm devrimci güçler örgütsel olarak yenilip dağı-lmalarına rağmen dönemden politik olarak ve moral bakımından güçlü çıkmıştır. Türkiye Devrimci Hareketi o dönemde haklı bir prestij elde et-miştir. (O dönemde Ecevit'in atak ya-pabilmesinde ve kitleleri kendiliği poli-tikasına çekebilmesinde Devrimci Ha-reketler'in sol fikirler lehine yaratmış oldukları haklı prestij, politik ve moral güçlüğünün önemli bir katkı-sı olmuştur. Ayrıca, 12 Mart 71 dö-neminden farklı olarak 12 Eylül döneminde yenilen sadece Devrimci Hareket(ler) olmamış bir bütün ola-rak Halk Hareketi yenilmiştir. 12 Ey-lül Faşizmi karşısında; hem Açık Faşizme seçmiş politikaları, hem de darbeden sonraki çok yönlü saldırı politikaları karşısında tutunulamamış olması sadece devrimci ve sol grup-la-rda değil, bütün ilerici kesimlerde ve halk güçlerinde bozgun ve çöküntü yaratmıştır. Sadece politik yapılar ve kadrolar değil, geniş bir sempati-zan kesime emekçi kitleler de yenilginin her boyutundan etkilen-miştir.

*Yukarıda sözünü ettiğimiz gelişme faşizm güçlerinin başta devrimci olmak üzere solun her çeşidini "iç düş-ma"na" ve "utan haini" ilan etme-yiş tamamlanmış ve böylece kitlele-rin sola düşmeksiz politikalarının kolayca etkilenileceği bir ortamın yaratılması başarılmıştır.

*Devrimci güçlerin yenilgi çem-be-rinin bütün boyutlarıyla kırılması başlanabilmesi için atılması gereken çok yönlü adımlarda yetersiz kalışları durumuydu yukarıda sıraladığımız şartlar birleşince kitlelerde sola doğ-ru güçlü bir yöneliş yaşanmamıştır. Bunun da bir ölçüde doğal karşılan-ması gerekir. Devrimci bir hareketin yokluğunda kitlelerin bir takım dev-rimci seçeneklere yönelmesini genel olarak sola yönelmesi bile zayıf bir ihtimal olacağı doğrudur son ara-se-çimlerde bir kez daha kanıtlanmıştır.

Aslında seçimler sırasında ve son-rasında meydana gelen çeşitli olaylar, ilerici, devrimci kadrolarda ve kitlele-rin bazı kesimlerinde yenilginin etki-lerinin yavaş yavaş kırılması başla-dığını göstermektedir. Bazı partilerin mitinglerinde anti-faşist sloganları a-tılması başlanmasa, kitlelerin kendi taleplerini dile getirmeye yönelmeleri örneğinde de gözlemlendiği gibi si-yasete ilgi yeniden artmaktadır. Bu o-lumlu gelişmeler, yine de kitlelerin genel olarak ve güçlü bir biçimde sola yönelmesine yetmemiştir, yetmezdi de...

28 Eylül seçimlerinden çıkarılabi-lecek sonuçları iki ana noktada to-plamak mümkündür:

*Türkiye'deki kapitalist sömürü sistemi, geçirdiği buca bunalıma rağmen kendisini koruyucu değişik si-yasal seçenekleri yeniden üretebil-miştir. Muhtemel bir siyasi krizi ge-çirecek,-ki bunun en önemli karan-tisi toplumsal muhalefetin devrimci demokratik seçeneklere yönelmesini engellemektir- mekanizması ve sis-tem içi seçenekler güdüme gele-bilmektedir. (Hatırlanacağı üzere, 77-80 arasındaki evrede sistem için çin-den yeni seçenekler üretmiyor, üretse bile bu krizi aşamıyordu.) Sis-temin kendi içinden yeni seçenekler üretebileceği anlaşılması olmakla bir-likte, seçimler sırasında ve sonrasın-

Anadil Üzerine Temel Görüşlerimiz

Hamburg'ta görev yapan bir grup
Türkiyeli öğretmen

Yabancı eğitimciler ve öğretmenler olarak temel bir konu olan anadil sorununa kendi gözlem ve deneylerini değerlendirerek yaklaşmayı ihmal ettiklerimizdir. Bu konudaki yaklaşımlar ve değerlendirmeler genellikle iyi niyetli Alman öğretmenlerle birlikte yapıldığından, zaman zaman konuların farklılığı nedeniyle çelişkiler ortaya çıktı. Çelişkiler ise bizi, istemleri farklı yorumlamaya zorladı. Tüm bu nedenler, ortak istemler doğrultusunda kamuoyu oluşturmamızı zorlaştırdı. Az da olsa, yapılan çalışmaların sonra saptayabildiğimiz temel ilkelere tümümüz benimsenmelidir, bu ilkelere doğrultusunda kamuoyunda tartışma açabilirsek ilk adımı atılmış olacağına inanıyoruz.

Hemen hemen tüm ülkelerde okula başlama yaşı olarak 6 veya 7 yaşları saptanmıştır. Bu olgu ise tesadüf sonucu ortaya çıkmamış, uzun deneyimlerin ve sistematik araştırmaların sonunda tesbit edilmiştir. Okul çağına gelinceye kadar çocuklar, çevrelerini tanımakta, dil (anadil/konuşma) öğrenmekte, soru sorabilmekte ve sorulan soruları yanıtlayabilmeye yeteneklerini geliştirmektedir. Okul, öğrencilerin bu deneyimlerini ve yeteneklerini öğrenme kurulumu bir müessesedir ve bunlar olmadan öğrencilerin okulda başarıları söz konusu olamaz. Öğrenciler okula başlarken aşağıdaki birikim ve yeteneklere sahip oldukları zaman sağlıklı bir eğitim mümkün olabilir.

-Derslerde kullanılan ve derslere bağlı olarak çocuğun yapmak zorunda olduğu gözlemleri dile getirmesi için, zorunlu kelimeleri içeren bir kelime hazinesine sahip olmak.

-Kendi düşüncelerini anlatabilecek, basit olayları hikaye edebilecek, olaylar zincirini kavrayıp ve gördüklerini, işittiklerini, dile ve dil yeteneklerine sahip olmak.

-Soruları yanıtlayabilecek, kelimeleri birbirinden ayırt edebilecek, kelimelerin şekillerini ve seslerini tanıyabilecek yeteneklere sahip olmak. Okula yeni başlayan bir yabancı çocuğun (Federal Almanya'da doğup büyümiş bile olsa) hangi dilde bu yeteneklere sahip olduğunu bilerek eğitim ve öğretimde anadilin yerini saptamak zorunluluğu vardır. Hamburg gerçekleri bize, okula yeni başlayan yabancı öğrencilerin anadillerinde Almanca'dan daha yetenekli olduklarını göstermektedir. Almanca bilseler bile, çocuklar Almanca'yı ne kendi anadilleri kadar ve ne de Alman çocukların Almanca'yı kadar iyi konuşabilmektedirler. Anadilin, kaynaşma ve başarıya oynadığı rol artık şu görüşümüz bir gerçektir. Bu nedenle Hamburg okullarında anadil eğitimi kaçınılmazdır.

Ayrıca pekmiş anadil, öğrencilerin Almanca'yı daha kolay ve çabuk öğrenmelerine yardımcı olacaktır. İnsanların anadillerini öğrenmeleri en doğal ve temel haklarından biridir. Bu hak, diğer insan hakları gibi, uluslararası kuruluşların tarafından kabul edilmiş ve anlaşılabilir. Bu hakların korunmasını ve gerçekleştirilmesini teminat altına alan uluslararası anlaşmalar Federal Almanya tarafından da imzalanmıştır. Bu anlaşmalar anadilin okullara konulmasını içermekte ve Federal Almanya'yı bağlamaktadır.

Ayrıca, eldeki veriler ve gerçekler yabancılar şu veya bu nedenle geri döndüklerini ve ülkelerinde yeniden uyum sağlamakta güçlük çektiklerini kanıtlamaktadır. Anadil ise yabancıların ülkeleri ile olan ilişkilerde en büyük rolü oynadığına göre, onların yeniden uyum sağlamlarında kolaylık sağlayacaktır.

Hamburg Eğitim Senatörlüğü'nün atadığı biz öğretmenler, Hamburg okullarına yabancı öğrencilerin anadillerinin konularak, öğrencilerin kendi kişiliklerini kazanmalarını ve toplumsal konularını belirlemeleri için gerekli koşulların yerine getirilmesini istiyoruz.

1. Anadil dersleri mecburi dersler olmalı ve okul programına, programa değiştirilmez bir parçası olarak alınmalıdır.
2. Anadil tüm Hamburg okullarına ve her sınıfa konulmalıdır.
3. Anadil dersleri içerik olarak diğer derslerle uyumlu sağlanmalıdır.
4. Anadil ve Almanca dersleri birbirini tamamlayacak şekilde koordine edilmeli ve uygulanmalıdır.
5. Anadil dersleri Almanca'yı bilen, öğrencilerin Hamburg'daki yaşam ve öğrenim koşullarını iyi tanıyan öğretmenler tarafından verilmelidir. Bu öğretmenlere meslek işi ilerletme olanakları sağlanmalıdır.
6. Anadil ders araç ve gereçleri öğrencilerin buradaki konularını temel alınmalıdır. Bu araç ve gereçlerin hazırlanabilmesi için olanak sağlanmalıdır.
7. Anadil dersleri müfredat programın bir parçası olacağına göre, mutlaka Hamburg Eğitim ve Öğretim Senatörlüğü'nün sorumluluğunda yapılmalıdır.

Bu istemlerimizin gerçekleştirilmesi için sendikaları, partileri, diğer kuruluşları ve tüm kamuoyunu bizimle dayanışmaya çağırıyor ve girişimlerini bekliyoruz.

Landshut'ta Yabancılar Haftası Kutlandı

Bilindiği gibi Federal Almanya'da uzun zamandan beri her yıl Yabancılar Haftası kutlanmaktadır. Her yıl çeşitli yerlerde kutlanan Yabancılar Haftası, hafta boyunca siyasi, kültürel, politik ve sosyal alanda çeşitli gösteriler, toplantılar, sergiler ve kültürel faaliyetler yapılmaktadır.

Landshut'ta Yabancılar Haftasına nasıl gelindi. F. Almanya'da her yıl kutlanan Yabancılar Haftası yaklaşık Landshut ve çevresinde faaliyet gösteren siyasi örgütler, sendikalar ve yabancı dernekleri temmuz sonunda ortaklaşa bildiri çıkartarak çağrıda bulunuldu. Bu çağrı üzerine 9 kuruluş Yabancılar Haftası programını oluşturmak için eylül başında toplanarak Yabancılar Haftası'nın daha olumlu olmasını sağlamak için geniş bir program oluşturdular.

Landshut Yabancılar Haftası'na Landshut Devrimci İşçi, Landshut DGB, IGMetall Landshut, Yabancılar Derneği, İtalyan Kültür Derneği, Hristiyan Kiliseleri, Katolik Kiliseleri, Landshut Gençlik Evi, IGMetall Yabancılar Komitesi ve Landshut çevresi Devrimci İşçi, SPD, Yeşiller destekleyici olarak katıldılar.

Yabancılar Haftası 29 Eylül 1986'da saat 18'de Yabancılar Derneği'nde Yabancılar Derneği'nin Yönetim Ku-

ru üyesinin Yabancılar Haftası'nın önemini ve Yabancılar Haftası'nın programını vurgulayan bir konuşması ile açıldı. Daha sonra Landshut makamı söz alarak Yabancılar Haftası'nın önemini içeren bir konuşma yaptı.

30 Eylül 1986'da saat 19.30'da "YABANCILARA SEÇME VE SEÇİLME HAKKI" adı altında bir açık oturum düzenlendi. Açık oturumu Landshut Hristiyanlar kilisesi düzenledi. Açık Oturuma Landshut SPD, Yeşiller, FDP, CSU, Frankfurt IGMetall yabancılar temsilcisi, Auslaenderbeirat, Katolik kilisesi ile yerel kuruluşlar katıldı.

31 Eylül 1986'da Gençlik Evi'nin gösterdiği "En Altkaliler" filmi ile Yabancılar Haftası devam etti. Filmin önemi ve Yabancılar Sorunu anlaşıldı.

01.10.1986'da saat 19.30'da "İlticacılar ile beraber yaşayalım" adı altında bir açık oturum düzenlendi. Yine Açık Oturuma çeşitli siyasi partiler, örgütler, sendikalar, kiliseler ve İltica Komiteleri katıldı.

02.10. 1986'da İtalyanlar tarafından futbol turnuvası düzenlendi. Futbol turnuvasına Landshut Devrimci İşçi, İtalyan Kültür Derneği,

Yabancılar Derneği, Gençlik Evi ve İlticacılar Komitesi birer futbol takımı ile katıldılar.

03.10'da futbol turnuvası devam ederken, Landshut Devrimci İşçi ve Caratas, yabancılar üzerine bir sergi açtı. Sergide ayrıca Yüksel Ç ağlar'ın resimleri yer aldı. Sergi tüm hafta boyunca sürdü.

04.10'da Landshut Devrimci İşçi tarafından Yabancı Düşmanlığına ve Irkçılığa karşı mücadele gecesi düzenlendi. Geceye 200'den fazla yerli ve yabancı katıldı. Geceye Ali Asker, Münih Filistin Halk Oyunları ekibi, Deggendorf Devrimci İşçi Halk Oyunları ekibi, davul-zurna ve yörede arkadaşlar sazları ve sözleri ile katıldılar.

06.10'da basın toplantısı düzenlendi. Basın toplantısında Yabancılar Haftası'nın değerlendirilmesi ve önemi tekrar vurgulandı.

Landshut Yabancılar Haftası bizim açımızdan bir çok eksikliğine, olumsuz yanları olmasına rağmen bizim için öğretici ve eğitici oldu.

YABANCILAR SEÇİM
MALZEMESİ YAPILAMAZ

Devrimci Selamlar
Landshut Devrimci İşçi

DEMOKRASİ... UMUTLAR VE GÖREVLER

Türkiye gibi yeni-yarı sömürge bir ülkede, devlet ve hizmet ettiği kapitalizm tamamen ortadan kalkmadan, demokrasiden söz edilemez.

Yaklaşık 20 yıldan beri, uluslararası planda değişen işbölümü sonucunda, bazı az gelişmiş ülkelerin ekonomik politikalarında bir değişme görülmeye başlandı. Önceleri, iç pazarı yönelik olarak kurulan ithal-ikameci ekonomik model, sonraları tıkanma noktasına gelince, bu ülkelere yeni bir model "tasviye" edildi. Dışa açılarak (ihracat ile) gelişme ya da sanayileşme.

Yeni sömürgecilik araçları olan, uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlar ve onların bu konuda yetiştirdiği beyinlerin aracılığıyla, az gelişmiş ülke ekonomik politikaları sıkı bir denetim altında tutulmaktadır. Bu ülkelerde, nelerin üretilip, nelerin üretilmeyeceğinden, hangi amaçlarla üretiliceğinden, emişyon hacminin hangi seviyede olacağı, ücret ve sosyal hizmetlerin durumuna varınca kadar, herşey, büttüniyle, IMF (Uluslararası Para Fonu) IBRD (Dünya Bankası) gibi kuruluşlarca belirlenir, o ülkedeki işbirlikçi-tekelci burjuvazi de sadece göstermelik olarak program yapar ve uygulamaya geçer.

Biçimsel bağımsızlığı olan, yarı sömürge ülkelerde, iktidarlar ve ekonomik politika, uluslararası sermayenin işbölümüne uygun olarak değişir, değiştirilir. Bu ülkelerde batılma, modernleşme sanayileşme birer hedef olarak seçilir, kullanılır. Ancak, emperyalizmin yapısı, işleyişi ve temel hareket yasaları göz önünde bulundurulduğunda, az gelişmiş ülkelerin, yarı sömürgeçlerin bu boyunduruktan kurtulmaları imkansız görünmektedir. Bu ülkelerde, sağ ya da sol iktidarlara uygulanan politikalarla şu ya da bu oranda ulusal çapta bir "ge-nişleme" görülebilir. Fakat bu, o ülkelerin, ekonomik-politik anlamda düzleştiği çığırın göstergesi olamaz.

Türkiye'de, kapitalist üretim tarzı, varlığını koruduğu sürece, ulusal gelir küçük bir azınlığın elinde toplanmakta; Buna bağlı olarak ta büyük halk kitleleri yoksullaşmaktadır. Bu azınlıklarla, halklar arasında ki eşitsiz ilişki, bazen "mini" demokrasiler ve günlük faşist diktatörlükler ile sürüp gidecektir.

VE GÖREVLER

Kapitalist-emperyalist sistem ve yerli efendilerin sömürsinden kurtulmak, anti-faşist, anti-emperyalist

savaştan geçecektir. Halklarımızın gerçek kurtuluşu için tek yol budur. Her türlü emperyalist kültür ve yaşam anlayışına karşı mücadele ile Kürt, Türk halklarının devrimci dayanışması kurtuluşu getirecektir.

Gerçek anlamda emperyalizme darbe vermek ve o'nu geriletmek zorunda olacak hareket; Ekonomik planda, emperyalistler tarafından çizilmiş uluslararası işbölümü dışında kalarak, iletir kapitalist ülkelerle olan tüm ilişkilerinde radikal değişimleri yapacaktır. Ve asıl olan; Tüm bunları güdümlü katar başkalarının, uygulayacak olan insanlar kümesi oluşturmaktır. Emperyalizmin dayattığı ideolojileri kabullenmeyen, kendi sistemine sahip çıkan, insana değer veren, kendi özgürlüğü kadar başkalarının da saygı duyan, hemen hemen köle durumundaki kadınlardan kurtuluş uğraşlarına omuz vererek destek olan, çocukların özgür ortamda büyümlerini, özgür insan, özgür aile, özgür toplum zincirini oluşturan yapılmamayı, yani devrimci hareketi yaratmak, bu uğraşı vermek gerekmektedir. Bunun dışındaki tüm çabalar, Bence karanlıkta hedefe kurşun sıkırmaktır.

A.L.

Cenevre

AVUSTURYA

12 EYLÜL

VE

ÖZAL'I PROTESTO

18-20 Eylül tarihleri arasında Viyana'da yapılan EDU (Europäische Demokratische Union -Avrupa Demokratik Birliği) toplantısına uluslararası gericiğin üç temsilcileri, Margaret Thatcher, Franz Josef Strauss, Helmut Kohl ve Chirak'ın yanı sıra Turgut Özal da devat edildi.

Toplantıyı düzenleyen Avusturya Halk Partisi (ÖVP) başkanı Alios Mock'un amacı; Avusturya'daki SPÖ-FPÖ koalisyonunun bozulmasıyla ortaya çıkacak erken seçim tahminlerinden hareket ederek -ki öyle oldu- politik prestij sağlamak ve seçim propagandalarında önemli bir malzeme olarak kullanmaktır. Fakat bu toplantı Avusturya iç politikasındaki değişik gelişmelerden ötürü beklenilen ilgiyi bulamadı.

Bugünlerde Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ekonomik krizin gelişmesiyle birlikte, sosyal demokrat partilerin gerici, uzlaşmacı politikalar yapmaya başlaması, işçi sınıfının da çeşitli nedenlerle güçsüzlüğü muhafaza, konservatif partilerin güçlenmesini gündeme getirmiştir. Bu ülkeler arasında Avusturya'yı da sayabiliriz. Hatta bugün Almanya'da yeni seçimler nedeniyle sınıf uzlaşmacılığını

larımız burjuvazinin sağdan ve soldan temsilcilerinin bu konularda farklı düşünmediklerini iyi bilirler.

İşte bundan dolayı faşist diktatörlüğün en önemli temsilcilerinden biri olan Özal'ın toplantıda söylediği şu sözler: "İşçilerin ücretlerini kısmaya kimse cesaret edemedi, ekonomiyi düzeltmek için biz bunu yaptık" devrimci olmayan politik yapılar tarafından sessiz karşılandı. Bunun sonucu olarak da Özal, ara seçim ile ilgili Viyana'dan döndükten sonra yaptığı ilk toplantıda Viyana gezisinin çok başarılı olduğunu ve dolaylı olarak da sosyal demokratların sessiz destekçileri olduğunu dile getirdi.

Bunu bu şekilde sonuçlanacağını, Evren-Özal diktatörlüğünün tehşirin ancak bizim ya da bizim de içinde bulunacağımız devrimci-demokratik güçlerin tarafından mümkün olacağını bildiğimiz için; ilişkimize olan kişi ve kuruluşlarla, Avusturya kamuoyunda etkinlik sağlayabilecek güçleri hareket ettirmemiz gerekiyordu. Farklı düşüncelerinden dolayı Türkiye'li siyasalilerin tümünü böylesi bir çalışmanın çekmek mümkün olmadığı. En genel işlerde bile po-

AVUSTRALYA

TÜRKİYE YAKASI VE

12 EYLÜL

Söz Yetki, Karar, İktidar Halka şiarı doğrultusunda Türkiye yakasına ilişkin halklarımızın devrimci demokratik talepleri, faşist diktatörlüğün 6. yılında Avustralya'da yükseldi.

CANBERRA: Avustralya'nın başkentinde T.C. Elçiliği önünde gösteri, Türkiye için İnsan Hakları ve Demokrasi Komitesi, Sydney Türkiye'li İşçiler Birliği tarafından organize edildi. 12 Eylül'ü protesto gösterisinde ayrıca Avustralya Devrimci İşçi taraftarları ve Türkiye Emekçiler Toplum Merkezi yer aldılar.

Fazlaca Türkiye'nin yaşamadığı başkentte, bu şehrin ölçülerine göre oldukça görkemli geçen eylemde T.C. Elçiliği'nin duvakları korkudan uçtu. Elçiliğin önünde birden bire toplanan Türkiye'li emekçileri gören işgüzarlar telefonda polise ne söyledilerse, mitinge katılanların iki katı polis getirdiler. Eyleme Avustralyalı ve diğer milliyetlerden 12 demokratik örgüt, parti, sendika ve Dayanışma Hareketleri katıldı. Bunlardan 8'i Türkiye'deki Evren-Özal rejimini sert bir dille yeren konuşmalar sundular. Bir saate yakın süren korsan gösteride; Kahrolsun Faşist Diktatörlük, Tüm Politik Tutuklulara Genel Af, İdamlara ve İşkencelere Son, Milli Zulme Son, Faşist Türk Elçiliği kapatılmalıdır gibi sloganlar atıldı, dövizler taşındı.

Elçilik önüne eylem komitesi tarafından bırakılmak istenen siyah çelenge Elçilik ve Avustralya polisi müsademe etmedi. Çelenk'in bırakılıp bırakılmaması üzerinde tartışmalar polisle göstericiler arasında sürerken Elçilik penceresinden işçilerin resimleri çekildi. Aynı anda televizyon kanalları ve gazeteler olayı görüntüler. Protesto aşaması haberlerde 7. televizyon kanalı gösteriyi, bir sorumlu eli yapılan röportajdan bölümleri ve Elçiliğin işçilerin fotoğraflarını çektiğini, ertesi gün de; Canberra'nın en çok satan günlük gazetesi Canberra Times da olmakla birlikte, Sydney'de Radyo 2EA ve çeşitli dayanışma örgütleri yayınları ve olayları çarpıtmadan verdi.

Kendini Avustralya'da yaşayan Türkiye'li'lerin başında bir ikinci Kenan Evren sanan T.C. Elçisi Canberra'daki devrimcilere karşı aklı gelmedik yalan, iftira ve demagogilere başvuruyor. Nazan Yılmaz, Aysun Adams, Mihri Tansley gibi ne uduğu belirsiz (aşında. belli) kişilerin öncülüğünde, dini ve milli duygularını sömürerek yanna çekmek istediği 2 aileden oluşan nasyon demerçilik oynayarak ilericilerle, işçilerle ve Türkiye'ye yınlanan toplum radyosuna saldırıyor. Kendileri göçmen ve işçi olmayan bu baylar kendilerini Ankara'da sanıyor olacakları ki, Toplum Radyo-

su ve daha önce kurulmuş olan bir dernek hakkında, kendi aralarında yaptıkları bir toplantıda "gıyabında" karar alabiliyorlar! Adamlar T.C'nin Avustralya Elçiliği değil de Fatsa, Yeni Çelteç, Tarih, Ankara davalarının yargıçları sanki!

Ama tüm bu çabaları boşuna, Türkiye'li devrimciler, demokratlar, işçiler ve her gün biraz daha ivme kazanan diğer milliyetlerden işçilerin dayanışması, faşistlerin, gericilerin ve T.C.'nin faşist elçilik ve konsolosluklarının oyunlarını boşa çıkaracaktır.

SYDNEY: Türkiye'deki faşist rejimin 6. yıldönümünde Sydney'de ilk protesto işçi ve emekçilerin demokratik kitle örgütü Sydney Türkiye'li İşçiler Birliği tarafından gerçekleştirildi. "Faşist Diktatörlüğü Protesto" başlığı altında "Emekçi Halklarımızın Devrimci-Demokratik Taleplerini Desteklemek" doğrultusunda yapılan geceye 500'ün üzerinde işçi katıldı. Oldukça başarılı geçen 30 Ağustos'daki gecede şu etkinlikler yeraldı: Mesajlar ve konuşmalar, Şiirler, slaytlar, küçükler ve büyükler folklor ekipleri, büyükler korusu, Küçükler saz grubu, Metin ve Orkestra grubu, Ozanlar ve "103. Kilometre" oyunu ve tiyatro grubu.

12 Eylül günü Sydney Türk konsolosluğu önünde 70 kişiden oluşaa bir kalabalıkla emekçi yoksul halklarımızın devrimci-demokratik talepleri haykırdı, Evren-Özal rejimi kınandı, Türkiye'deki gelişmeleri ele alan yüzlerce bildiri ve el ilanı dağıtıldı.

13 Eylül günü sabah saat 11'de Sydney şehir merkezinde başlayan yürüyüşe 200 dolayında işçi katıldı. Hemen hemen tüm Türkiye'li demokratik kitle örgütleri ortak bir platformda yürüdüler. Günlük gazete mensuplarının izlediği yürüyüş ve miting Şillili gruplarla birlikte yapıldı, Şilliler kendi platformlarında yürüdüler.

MELBOURNE: Avustralya Türk Kültür Derneği, Springvale Türk Cemiyeti, Victoria Türkiye'li Emekçiler Birliği, Avustralya Türkiye'li İşçiler Birliği ve Victoria Halkevi arasında yaklaşık 5 aydır süren, tek tek olaylar karşısında ortak tavır almak amacıyla yapılan toplantılardan STC ve ATKD anlaşamayarak platformdan ayrıldılar. Bundan sonra çalışmalarını tamamlayan diğer 4 Türkiye'li demokratik kitle örgütü bir komite oluşturdular. Bu komitenin ilk çalışmalarından biri de 12 Eylül'ü yıldönümünde protesto etmek oldu. 12 Eylül'ü protesto, halklarımızla dayanışma haftası boyunca şu eylemler ve çalışmalar yapıldı:

Tüm demokrat, ilericiler, devrimci sendika, parti, dayanışma hareketi, örgüt, kişi ve kuruluşlara ortak bir basın açıklaması hazırlanarak dağıtıldı. Ayrıca bu basın bildirisiinden yüzlerce şehir merkezinde 5 gün süreyle dağıtıldı.

İdamların, işkencelerin son bulması, tüm politik tutuklulara genel bir affın çıkarılması, Avustralya'da iltica başvuranların dilekçelerinin süratle sonuçlandırılıp, iltica haklarının tanınması, Avustralya hükümetinin Türkiye hükümeti ile tüm ilişkilerinin askıya alınmasını içeren talepler altında imzaya açıldı, imza kampanyası halen devam etmektedir.

7 Eylül günü Avustralya'daki kuruluşlarla ortak bir toplantı yapıldı. 8 Eylül'de Türkiye'li'lerin yoğun olduğu Coburg bölgesinde bir sinemada Yılmaz Güney'in Yol filmi gösteriye sunuldu.

8-12 Eylül arası Türkiye'deki baskı, zulüm, idam, işkence, mahkemeler, Kürdistan'daki operasyonlar, Uluslararası Af Örgütü'nün Türkiye üzerine raporları gibi konuları kapsayan bir yazılı-fotoğraf sergisi şehir merkezinde en işlek yerinde açıldı.

12 Eylül günü akşam saat 5 sıralarında Melbourne Parlamentosu önünde toplanan kalabalık düzenli sıralar halinde yürüyüşe başladı. 250 civarında işçi ve emekçilerin katıldığı kortejde ortaklaşa saptanan sloganlar sık sık İngilizce atıldı. Ayrıca kortejin önünde giden bir arabadaki mikrofondan Türkiye'deki son gelişmeler anlatıldı. Demokratik kitle örgütlerinin organize ettiği bu yürüyüşte HK, Partizan ve Devrimci İşçi taraftarları da yeraldı. Şehir merkezinin içerisinde ve oldukça kalabalık bir saatte yapılan yürüyüş Avustralyalılar'ın ilgisini çaktı ve yüzlerce bildiri dağıtıldı.

Eylemlerden önce gerici ve faşist korodan oluşan, faşist Türk konsolosluğu Sahr Armaoğlu'nun direkt hüküm ve genelgeleriyle yönetilen, Türk Federasyonu eylemleri katılmıyın etkilemek için elinden geleni yaptı ama bir sonuç alamadı. Sağcı Türk yayınlarına ve İngilizce gazetelere "Teröristlere ve bölücülere kanmayın" diye figan feryat eyleyen çağrılar gönderen paralı ilanlar bastırın, yürüyüşe adanmış göndererek resim çekip işçileri fışkılmak isteyen T.C'nin faşist Melbourne Türk Konsolosluğu Sahr Armaoğlu'na en iyi cevabı yine halkımız vermiştir.

Devrimci Selamlar
Avustralya Devrimci İşçi

Özal'ın Viyana'ya gelişini protesto eden yürüyüşten bir bölüm görüldü

seçim propagandası olarak programlarına alan Sosyal Demokratlar'ın kardeş partisi olan SPÖ (Avusturya Sosyalist Partisi) iktidarı partisi olarak yıllarca bu politikayı uyguladılar. Bu göre "işçiler ve işverenler kardeşce barış içinde yaşamalıdır." İşçi ve işverenler temsilcilerinin biraraya gelerek oluşturdıkları ve Avusturya'yı perde arkası yöneten mekanizma (Sozialpartnerschaft) bu politikanın ürünüdür.

Avusturya sol-sosyal demokratların son yıllara kadar övünç kaynağı olan devletleştirilmiş teşekkülleri şu günlerde ağır bir bunalım dönemi yaşıyor ve binlerce işçinin çıkarılmasıyla yavaş yavaş özelleştirilmeye çalışılıyor. İşte ÖVP dönemin en büyük muhalefet partisi-ile SPÖ arasındaki önemli ayrım çizgilerini birini oluşturan bu anlayışta yok olmaya yüz tutmuş, onlardan bu EDU toplantısına doğru bir tavırla beklemek yanlış olacaktır.

Ashında yukarıda özetle sunmaya çalıştığımız çıkmazın içine giren, tabiri uyuşsa, "iyi hava sosyalistleri"nin de toplantıya karşı geliştirebilecekleri hemen hemen hiç bir tavır yoktu. Çünkü; toplantının en önemli konularından bazılarını da devlet teşekküllerinin özelleştirilmesi, terörizme karşı mücadele v.s. oluşturyordu. Avrupa'nın değişik ülkelerinde politik çalışmalar yapan arkadaş-

litik esneklik göstermeyen, geçmişteki hatalarını, gene ısrarlı bir şekilde doğmatik, fanatik bir şekilde tekrar eden bu yapılar tüm yörelerde aynı manzarayı sergiledikleri kanısındayız.

Özal'ın Viyana'ya gelmesiyle ve 12 Eylül ile ilgili çalışmalarını kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

13 Eylül:

Miting ve yürüyüş, yaklaşık 15 gün öncesi Türkiye halklarının içinde bulunduğu durumu, Türk Ordusu'nun Irak sınırlarını aşarak Kürt halkına karşı giriştiği katliamı, Özal'ın Viyana gezisini teşhir eden bildirilerin dağıtılması ve afişlenmeye başlanması. Bu çalışmalar Viyana'da günlük bir gazetenin yaptığı iki gün süren bir festivalde de sistemli bir şekilde sürdürüldü. Bu çalışmalara, Avusturya Devrimci İşçi, Sol Birlik, Av. Dev. Genç sempatanları ve KIB (Kürdistan Inf. Bürosu) katıldılar. Yürüyüşün ve miting'in yapıldığı aynı gün Partizan ve HK sempatanları ayrı bir yürüyüş yaptılar.

18 Eylül günü tüm Avusturyalı anti-faşist kuruluşların katıldığı bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşe, örgütleyicilerin dışında Partizan ve HK sempatanları yine destekleyici olarak katıldılar.

Selamlar, başarılar
Avusturya Devrimci İşçi

TÜRKİYE'DEN

Dergimizin daha önceki sayılarında Türkiye'deki devrimcilerin çeşitli konulardaki yazılarına yer verdiğimizizi açıklamıştık. Bu açıklama gereğince yine daha önceki sayılarımızda ülkedeki arkadaşlarımızın görüşlerini içeren yazıları yayınlamıştık. Bu sayımızda bu tür yazılardan birisine daha yer veriyoruz.

Devrimci İşçi olarak Türkiye'deki devrimcilerin içinde yaşadıkları koşulların ortaya çıkardığı çeşitli sorunları çözümlemeye, dönemin görevlerini yerine getirmeye yönelik yazı ve yorumların yurtdışında yaşayan devrimci güçlere iletilmesini yararlı ve gerekli görmekteyiz. Devrimci Yol'cular arasında ideolojik birliğin sağlanması yönünde sürdürülen tartışma sürecinin bir ifadesi olan bu yazıların yurtdışındaki devrimciler arasında da tartışılmasının yararlı olacağına inanıyoruz.

Devrimci İşçi

Ara Seçimler Ve Olası Siyasal Gelişmeler

28 Eylül 86 ara seçimleri nasıl değerlendirilmeli? Kullanılan 2,5 milyon civarındaki, bir dizi düzen partilerine dağılan oyları nasıl yorumlamalı? Diğer yandan 350 bin civarındaki sandığa gitmeyen, hem de bu ekonomik koşullarda, 10 bin liralık para cezasını göze alarak sandığa gitmeyen oy potansiyelini bu yorumlamanın neresine oturtmalı? Son olarak da sandığa gittiği halde her hangi bir düzen partisine oy atma yerine boş oy atan 80 bin civarındaki boş oy nasıl ele almalı?

Tüm bu sorulara doğru cevap bulma çabaları büyük önem taşımaktadır. Burjuva siyasetçilerinin kolay yoldan ANAP'ın başarısızlığını DYP'nin başarısı gibi, ya da SHP'nin umulanı bulamamasının son- luyenilisi gibi gösterilmesi, seçim sonuçlarını istedikleri gibi, kendi hesaplarına geldiği gibi yorumlama, gerçekleri çarpıtma, sola egemen olan yığınlık ve güvensizlik eğilimlerinin devamı çabalarından başka bir şey değildir. Düzen partilerinin seçenek olarak görmeyen ya sandığa gitmeyen ya da sandığa gittiği halde oy atmayan 437 bin seçmenin göremezlikten gelinmesi, gerçeği kapatmaya yetmez. Diğer yandan SHP'nin solun CHP mircası pozlarında tek temsilcisi olduğu görünümünde, siyaset sahnesinde sol adına ciddi anlamda politika yapan tek oluşu ve kitlelerde yarattığı şaşkınlık, 88'lerde iktidar vaatleri, solda kısa dönemde demokratik istemlerin SHP aracılığıyla sağlanacağı inancını yaygınlaştırmış, yukarıdaki 437 bin oyuna daha da artmasını önlemiş, sol oyların büyük bir kısmının SHP'ye kanalizе olmasını sağlamıştır.

Ara Seçimleri geniş olarak değerlendirmeden önce, yakın geçmişteki siyasi ve politik gelişmelere de kısaca değinmekte, Ara Seçimleri yerli yerine oturtmak açısından büyük yarar vardır.

80 Askeri Faşist Darbesi, ardından bir bütün olarak solun ve devrimcilerin yenilgisi, bundan dolayı da sola ve Devrimci Harekete dağılıkların, örgütsüzlüğün, şaşkınlığın, pasifize olmanın, v.s. egemen olması, 6 yıllık geçen süre içinde ülkede gelişen, değişen politik, siyasi gelişmelerin dışında solun ve devrim-

cilerin durmasına yol açmıştır. Elbette solda ve Devrimci Harekette yenilginin aşılması yönünde yeniden Türkiye'de güç olma, örgütlü güç olma çabaları olmuştur, ama bunlar tek tek insanların ya da grupların düzeyini aşamayan bütünsellikten yoksun çabalar olarak kalmıştır. Gerek 6 Kasım 83 seçimleri gerek 24 Mart 84 mahalli seçimleri gerekse de 28 Eylül 86 ara seçimleri solun ve Devrimci Hareketin örgüt- süz, dağılık olduğu dönemlerde ya- pılmışlardır. Her ne kadar her üç seçimden de yapılsı biçimi, ortamı, birbirinden katıldığı güçleri, oy aç- tığı siyasi gelişmeleri açısından ö- nemli farklılıklar içerse de gerçek budur.

Faşist cuntanın devrimci, demok- ratik güçleri yenip örgütlülüklerini kısa dönemde dağıttıktan sonra, darbe- nin asıl nedeni olan, 12 Eylül öncesi siyasi istikrarsızlık nedeni, oligarşik ittifak içindeki çatışmalara bir son vererek (oligarşik ittifakı dağıtarak) yeniden değişen güçler dengesine gö- re, ittifak olanağı tanyan yasal dü- zenlemeler ardından ardından, cuntanın asıl geliş nedenlerinin ortadan kalkmasının ardından, yine cuntanın izniyle sandıklal demokrasiye geçil- me girişimleri gündeme gelmiştir.

Cunta yığılmasının yerine yeni bina yaparken, eskisinin temelini çürük olduğundan hareketle işi oldukça sıkı tutmuş, temelsiz, çürük yapının üstüne yeni bina çıkarken eski malze- meleri kullanmaktan özenle kaçın- maya çalışmıştır. Kitlelere yeni bir anayasal sistem, yeni düzenlemeler dayatmıştır. Burada amaç bir yandan yeni oluşturulan sistemin oturtulma- sı, diğer yandan egemen güçlerin bu yeni anayasal sistem içinde, yeni güç- ler dengesiyle, düzenlerini güven için- de sürdürmelerinin sağlanmasıdır. Bu düzenlemeleri yaparken, halka karşı, devrimcilerle karşı işledikleri suçları örtme telaşı içinde, kendi güvenli- lerini de sağlayacak yasal düzenleme- lere girmişler, kendilerinin deyişle 12 Eylül'de havalanan uçagın, daha yere inmeden havada vurulması ya da yere inişte pistin temiz olması için kendilerine mani olabilecek güç- lerin pistin dışında tutmaya çalışmış- lardır.

İşte 6 Kasım 83 genel seçimleri, cuntanın uçağını inişe geçtiği, inişe geç emrinin verildiği, asıl inişinin de 1989-90'larda olacağı hesaplaması i-

çinde o zamana kadar geçmişteki si- yasi güçlerin iniş pistinde görmek is- temediğini böyle ısrarla söyledi ki, es- ki siyasileri sürgüne göndermekle an- cak gerçek arzusunu anlatabildi.

Başından beri doğrudan kendi parti- si olarak gördüğü ve gösterdiği parti MDP olmuştur. Cunta, "üç yıllık as- kerî yönetimin icraatını beğeniyorsan- nız nereye oy atacacağınızı biliyorsa- nız" diyerek, yine aba altında "sopa göstererek MDP'yi iktidar yapmak is- temişti. Ardından sol adına cuntanın başbakanlık müsteşarı Calp'ın sol parti kurucusu olarak ortaya çıkması gelmiştir. Hani emperyalistlerin ve yerli ortaklarının tam desteğiyle şü ANAP denilen oluşum ortaya çıkmamış olsaydı cuntanın seçim co- medisi tam da onun istediği gibi oy- nanacaktı. Böylece, "biz iktidar ol- mak zorunda değiliz, buna mahkum- 12" diyen, daha sonra adı Türkiye'deki işkenceciler listesinde da karşın Sunalp'ın ve cuntanın evdeki hesap- lardan hiç de karşıya uymayacağı or- taya çıkmıştır.

83'lere kadar düzen kurtarıcıları olarak desteklendi cunta yerine em- peryalizm ve yerli tekeli sermaye çevrelerine ANAP sivilleşme adına, sandıklal demokrasiye geçiş adına desteklenerek iktidar yapıldı. Cunta da eh ne fark eder, başa gelen çekilir, kışecek halimiz yok, MDP olacağına ANAP oldu biz de piste iniş ANAP ile yaparız dediler. İki yılı aşan ic- raatıyla ANAP da onların yüzlerini kara çıkarmadı. Uyguladığı ekono- mik ve siyasi programla, cuntanın MDP aracılığıyla yaptırmak istedikle- rini ondan kat kat daha iyi yaptı. Bu günlerde cunta da MDP'yi iktidar et- mek istemekle ne büyük bir yanlıgı içine düştüğünü anlamış olsa gerekir.

Gelinen noktada artık şu soruyu rahatça sorup cevabını arayabiliriz. Cunta tarihi tersine çevirmeyi ne ka- dar başarmıştır; ya da başaramamış- tır? İrmakların, çayların, derelerin doğal akışı zorla başka yöne aktıl- sa da ya da aktılmaya çalışılsa da bu mümkün mü? Bu sorulara verilecek cevaplar ortadadır. O da bunun müm- kin olamayacağıdır, başlanılamayaca- dır. Toplumun siyasi, sosyal ekono- mik gelişimin önüne geçmeye çalışan her güç, ne kadar güçlü olu- sa olsun, kısa dönemde başarılı olsa da uzun dönemde gelişimini engelle- diği güçler tarafından ezilip geçile- cektir. Toplumun gelişim yasalarının önüne birer kahraman gibi çıkanlar,

tarihteki örneklerinde olduğu gibi yine toplumun yasaları uyarınca ezi- lecek, Hitler, Mussolini'ler Franko- lar halk düşmanı faşistler olarak, ta- rihteki hak ettikleri yerlerini alacak- lardır. Cuntacıların da kavrayama- dıkları yasalar, toplumun gelişim ya- salarıdır. Bugün ırmaklar, çaylar, de- reler, su akıntıları, kendi doğal yata- ğına doğru hızla akın etmeye çalış- maktadır. Büyük bir kısmı da kendi doğal yatağını bulmuştur. Şimdiden cuntanın izniyle siyaset sahnesi orta- dan kalkar olmuştur. Yerine her sını- fın, kesimin, grubun siyasetini örgüt- leyen güçler, partiler, oluşumlar or- taya çıkmıştır. Sınıflı toplumlarda çıkar ayrılıkları, çıkar çatışmaları kaçınılmazsa, bir onun kadar kaçınıl- maz olan da, yine onların bir ifadesi olan, siyasal düzeye onların çıkarları- nı koruma, çıkar elde etme onların siyasetlerini örgütleme birimleri olan her türden, her sınıftan, her kesimden insanların, yığınların çıkarlarını sa- vunan, siyasetini yapan örgütlenmelerin ortaya çıkacağıdır, bundan da öte var olacaktırlar. Örgütlenmeye konan ipotek kitlelerin örgütlenme istemleri karşısında parçalanacaktır.

Bugünkü DYP, SHP, DSP, RP, MQ gibi partileri, siyasi oluşumları cunta- nın karşısına oturtmanın, hiç bir tu- tarlı yanı yoktur. Bunlar yeni dönem- de oligarşinin temsilcileri olarak siya- set sahnesinde yerlerini alan eski bi- linen siyasi, ekonomik çıkar grupla- rının temsilcileridir. Devrimciler de hiç bilinmeyen şeyler değildir. Elbette aralarında görüş ayrılıkları, farklı yaklaşımlar, farklı ekonomik, siyasi sınıf ve grupların siyasetlerini örgütlemekten ileri gelen farklılıklar vardır. Sandıklal demokrasinin nasıl icra edilmesi gerektiği noktasında, açık faşizmden parlamenter tipi faş- izme geçişteki sorunlara yaklaşımdaki farklılıklardan kaynaklanan bir dizi düzen içi tartışmalar bizi şaşırtma- malıdır. Bu güçlerin hiç biri cuntanın halk düşmanı yüzüne, uygulamaları- na, düzenlemelerine karşı emekçi sını- f ve kesimlerin yararına esasta kar- şı değildir. Bunun beklenmesi bile abestir.

25 Mart 84 Mahalli seçimleri, bur- zuvazinin eski siyasi partilerinin ilk kez seçime girdikleri ve kendi güçle- rini ortaya koydukları seçimler ol- muştur. Sonuçta cuntanın bir numara partisi ilk siyasi raunda nakavt olmuştur. Sağda ciddi tek siyasi gü- cün Demirel'in partisi DYP olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan cun- tanın kukla sol partisi HP de siyaset sahnesinden silinmiştir. SODEP solda "sol" parti olarak ortaya çıkmıştır. ANAP iktidar olma avantajını kulla- narak, cuntanın geçiş dönemi partisi olarak, emperyalizm ve tekeli sermaye çevrelerine desteklenerek gücünü korumuştur. Böylece kitleler kendisi- ne verilen ilk fırsatta cuntanın siyaset dayatmasına kendiliğinden de olsa cevabını vermiştir. Cuntanın tarihi tersine çevirme girişimi bu seçimlerle somut olarak tersine çevrilerek yüzle- rine çarpılmıştır. Daha sonra solda CHP potansiyelinin tek temsilcisinin SODEP olmadığı DSP'nin ortaya çık- masıyla belli olmuştur. Sonuçta SO- DEP belki de CHP'nin tek temsilci- sinin kendisi olduğu, bunu da solu birleştirme çığırkanlığı içinde HP ile birleşerek gösterme telaşı içinde SHP olarak adını değiştirmiş, böylece ara seçimlere girip, güçlü olarak çıkarak 88'lerde iktidara sol adına gelme planlaması yapmıştır. Fakat ara se- çimler ilk ağızda bu planın tutma- dığını göstermektedir.

28 Eylül ara seçimleri, tüm bu si- yasi gelişmelerin ardından, burjuva si- yasi güçleri açısından dahi, siyasetin ve siyasetçilerinin yerli yerine tam o- larak oturmadığı bir ortamda yapılmıştır. Bu seçimler günümüzde ve gelecekte kimin kimler adına söz söy- leyeceğinin ortaya çıkması, netleş- mesi olarak da ele alınabilir. Bugün yığınlar heniz 12 Eylül şo- kunu üstlerinden atmış durumda de-

ğildirler. Toplum 12 Eylül ile estiril- len ağır siyasi baskı altındadır. Ge- lişim bu baskının dağılması yönünde de olsa, toplum 12 Eylül ile estirilir, rüzgarın etki alanındadır.

28 Eylül 86 ara seçimleri işte bu siyasi gelişmelerin ardından gündeme gelmiştir.

Diğer yandan 1979 ara seçimlerin- den beri ilk kez, toplumun kitlelerin nabzının şu veya bu ölçüde oy yoluyla sandığa geniş olarak yansıdığı bir seçim olmuştur.

Yazının başında belirtildiği gibi bu seçimler devrimcilerin örgütsüz, da- ğınık olduğu bir dönemde yapılmış- tır.

Bu seçimlerin doğru değeri- lenilmesi, yorumlanması devrim- ciler açısından çok önemlidir. Gelişen, değişen, politik ve siyasi gelişmeleri doğru değerlendirmeden, doğru politik önermelerde bulun- mak, günümüzdeki devrimci görevleri- mizi tesbit etmek, olası gelişmelerle karşı şimdiden hazırlıklı olmak mümkün değildir. O yüzden ara se- çim değerlendirmelerini günümüzdeki devrimci görevlerimizi tesbit etmek açısından ele almak, bu temelde de- ğerlendirmeye çalışmak gerekmektedir.

Ara seçimler ilk bakışta neyi orta- ya koymuştur. Öncelikle şunu orta- ya koymuştur: Cuntanın dayattığı izniyle siyaset sistemi 25 Mart 84 se- çimlerinden sonra, bir kez daha da güçlenerek direnmeye karşılaşmış, kağıt üstündeki faşist cuntanın ka- nunları yine kağıt üstünde kalmıştır. Kitleler yine eskiden tanıdığı, bildiği kanalları aracılığıyla siyasete katılmak istediklerini ortaya koymuşlardır. ANAP'ın arkasındaki generalerden, emperyalizm ve onların işbirlikçisi tekelci sermaye gruplarından başka, önemlice bir kitle desteği kalmamış- tır. İktidar partisi olması, her türlü yolu denemesine karşı 3 milyon civarındaki oydan ancak 800 bin ala- bilmiştir. Bu oyu da neye borçlu ol- duğunu kısaca açmak gerekir. ANAP her ne pahasına olursa olsun, iktida- rını 88'e kadar sürdürme kararında olarak ara seçimlere yüklenmiştir. O yüzden ara seçimlerin zamanlama- sını iyi yapmış, muhalefeti gafil, ha- zırızlık yakalamıştır. Özellikle sol muhalefeti çok hazırlıklı yakalamış- tır. Diğer yandan uzun süre zamları ertelemiştir. Petrol fiyatlarının dün- yadaki düşüşü ANAP'ın ara seçim- lerde rahat nefes almasını sağlamış- tır. Kısaca ara seçimler ANAP açı- sından son derece uygun zamanda ya- pılmıştır. Emperyalist çevreler ANAP'ın 88'e kadar iktidarını sürdü- rmesini istemektedirler. Bu uygun ko- şullara, arkasındaki güçlü sermaye desteğine karşın, ara seçimler ANAP'ın başarısızlığıyla sonuçlanmıştır. Ya da buna ANAP'ın ara seçimlerden beklediğini bulamaması da diyebil- riz.

ANAP'ın yenilgisini veya başarısız- lığını DYP'nin, SHP'nin ya da diğer güçlerin başarısı veya başarısızlığına bağlamak yerine, siyaset sahnesinde canlı olarak yaşayan, 12 Eylül cun- tasının son partisi olma şerefini ta- şımaya özelliğiyle, onun anlayışının devamı olarak, onunla bütünleşen güçler ile onun karşısında yer alan her renkten gücün başarısı olarak, 12 Eylül dayatmalarının kitlelerce kabul- lenilmediğinin, bunu kendisine veri- len her fırsatta kitlelerin biraz daha güçlü olarak açıkça haykırması olarak görmek gerekir. Buradaki sözi edilen tepki ağırlıklı kendiliğinden tepki ni- telindedir. 12 Eylül Açık Faşizmine karşı kitlelerde oluşan tepkinin, bur- juva siyasi güçleri aracılığıyla düzen içine kanalizе edilmesi olarak görülmelidir. Asıl korkulacak tepki düzen partileri aracılığıyla şü veya bu ne- denle sandığa götürmedikleri ya da götürdükleri halde düzen partilerine oy verdirmedikleri geçersiz ya da sandığa gitmeyen 437 bin seçmenin tepkisi olarak görmek gerekir. Bu ra- kam hiç de az bir rakam değildir.

DYP ise geçmişteki AP tabanına kendisinin tek söz söyleyebileceğini açığa ortaya koymuştur. Solun ve devrimcilerin dağınlığı ortamında ne gariptir ki muhalefet partisi olarak yine bir sağ parti DYP'ciştir. Bu durum gösterse 12 Eylül ile devrimciler ve sola vurulan darbenin boyutunu gösterir. DYP kendisi açısından son derece tarihi bir fırsat yakalamıştır. Bu fırsat solun dağınlığından, solun partisinden SHP mi DSP mi olacağı belirsizliğinden, ANAP'ın cunta partisi olma görüntüsünden, yine ANAP iktidarının iki yıl aşkın süredir uyguladığı ekonomik ve sosyal program yüzünden yıpranmasından, önümüzdeki aylardaki kaçınılmaz olarak daha da yılanacak konumundan kaynaklanmaktadır. Tüm bu hesaplar sonucu DYP bir an önce 12 Eylül döneminin kapanmasını çığırkanlığı içinde, rejim yeni açmazlara sürüklenmeden, 12 Eylül anayasasının özüne dokunmadan bazı maddelerinde değiştirilerek, millî irade dedikleri bizzat bu bildik parlamentaryazmın başka bir şey olmayan, parlamenter demokrasi sisteme kendi istemleri doğrultusunda geçilmesini istemektedirler. Ara seçimler ertesinde erken ya da yeni bir seçim dedikleri çıkışın anlamı duymaz. Yine bugünden yeni bir seçim koşullarının olgunlaştırılmaya çalışıldığı, bunun için de emperyalizmin ve ortakların inka edilmeye çalışıldığı açıktır. Bu yüzden sözünü ettigimiz güçlere bu günden ANAP'ın ittiği Türkiye'de de siyasi istikrarın bozulmuyacağı, işlerin daha da rayına oturacağı, düzenin böylece daha uzun erimli ve güvenli olacağı güveni verilmekte, bunun siyaseti üretmektedir. Solun ciddi anlamda toparlanmadığı, 88'e kadar toplanacak gözükmediği bir ortamda, 12 Eylül'den çıkışta, parlamenter tipi faşizmin ilk gerçek partisi ve gücü, eğer gerçekten uygun koşullar değerlendirilirse, yeni bir seçime kitleler götürülürse, DYP'nin olmasından önce bile değildi. Bu olasılık gündemde veya önümüzdeki siyasi gelişmeler açısından ufukta belirmişti. Fakat asıl geçerlilik kazanması gelişen süreçte bağlıdır.

SHP geçmişteki CHP'nin tek gerçek anlamdaki mirasçısı pozisyonunda ara seçimlere girmesine karşın, sonuç hiç de bunu doğrular nitelikte olmamıştır. SHP soldaki dağınlığı ve alternatifsizliği kendisine tek güçlü dayanak yapmış, 88'de sosyal demokrasinin iktidarı altında kitleleri kurtarma vaatleriyle pek kendinin süyediklerine kendi de inanamasa seçimlere girmişti. Fakat DSP'nin de aynı tabanı örgütlemeye adına seçime girmesi SHP'nin alternatif çığırına, CHP'nin tek mirasçılığı propagandalarına en büyük darbeyi vurmuştur. Kıyasıya geçen SHP ile DSP arasındaki soldan oy alma yarış, büyük oranda SHP'nin yine de solda tek büyük parti olma özelliğini sürdürmesini sağlarken, DSP'nin solda diğer bir güçlü parti olarak ortaya çıkmasını ve gücünü aldığı oylarla götürmesini engelleyememiştir. Solda, CHP tabanının kimin temsil edeceği kavgası daha uzun süre devam edeceğe benzemektedir. Bu ise 12 Mart'tan çıkışta kitlelerin solda tek güç olarak CHP'yi görmeleri, hatta onu tek başına iktidar yapacak noktaya getirmelerinin, yeni dönemde, yani 12 Eylül'den çıkışta sola yönelmelerin, sol, sosyal demokrat bir partinin iktidara getirilmesinin önünde en büyük engel gözükmektedir. Sağ bugün geleneksel tabanını nereye kanaliz edecek sorununu büyük ölçüde çözmüştür. Çözemeyen soldur. Çözemediği süreçte de önüne kolay kolay iktidarı olmayı koyamayacaktır. DSP'nin yeni dönemde güç olamayacağı, ya da ciddi olarak güç olamayacağı hesabıyla SHP'ye kanalizasyon eski CHP'liğin son seçim yenilgisiyle yeni arayışlara girmesi mümkündür. Bu yüzden söylenebilmek söz SHP'nin içinde daha uzun süre kaynayaçağıdır.

Celelim bizim tanıdık, eski faşist MHP'nin yeni adı olan MÇP'nin durumuna. Bildiğimiz gibi 12 Eylül darbesiyle birlikte cuntanın sağ gösterip sol vermesi sonucunda, kader kurbanları olarak faşistler dağılmışlardır. Burada hemen belirtelim, MHP'nin görevi, 12 Eylül sonrası içine düştüğü durum, 12 Eylül sonrası geldiği nokta uzun uzadıya açıklaması gereken bir konu, eğer bu konuyu açmaya çalışırsak, asıl amacımızdan uzaklaşmamızdan, şimdiki eski MHP'nin temsilcisi olarak ortaya çıkan MÇP'nin durumunu ele alalım. MÇP bu seçimlerde 55 bin oy alarak önemli ölçüde MHP'nin kitle tabanını koruduğunu ortaya koymuştur. Hele 12 Eylül sonrasında içine düştükleri durum düşünülürse, bu oyu küçümsemek gerekir. Diğer yandan bu seçimlerde MÇP'ye verilen oyları eski MHP'nin kemikleşmiş oy potansiyeli olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Burada tüm oyların bundan ibaret olmadığını, önemli bir kısmının ANAP'ın içinde kaldığını da belirtmek gerekir. Bugün faşistler davalardan vazgeçmiş değillerdir. Türkiye'deki egemenlerin kendilerine görev veremelerine beklemektedirler. Büyük ölçüde tabanlarını yitirmelerine veya tabanıyla ilişkilerini kaybetmelerine karşın, özellikle devlet kurumlarında kadrolaşmışlardır. 12 Eylül öncesi dönemdekine tam olarak benzemese bile kitle tabanıyla, kadrosuyla önümüzdeki dönemde, halkın ve devrimcilerin karşısında, devrimci gelişmeler karşısında birer halk düşmanları olarak yerlerini yeni döneme uygun olarak alacakları açık ortadadır. Böyle bir gelişme beklemek hiç de hayalici değildir. Bizler açısından sivil faşist güçleri önemsemek, 12 Eylül öncesinde görünürde de olsa fazla önemsemek, veya faşizme karşı mücadelede sadece sivil faşistlere karşı mücadele olarak kavranmasına, böylece de bizim mücadelemizin daralmasına yol açma benzeri yeni açmazlara sürükleyebilir. Burada anlatılmak istenen bir eksik ve yanlış anlayıştan kurtulurken veya kurtulmaya çalışırken bir başkasına düşmemesi olmalıdır.

12 Eylül ile birlikte feodal gerici güçlerin ekonomik ve siyasi güçleri oldukça geriletilmiştir. Bu güçler ANAP'ın potansiyel eritilmeye çalışılmıştır. Hala da büyük bir kısmı oradadırlar. Bu noktada eski MSP'nin oylarının RP'de toplandığını söyleyerek konumuza devam edelim. Tüm bu açmaya çalıştığımız siyasi tabloyu bütün olarak nasıl yorumlamak gerekir? Ne gibi sonuçlar çıkarılabilir? Egemen sınıfların partilerinin başarılı veya başarısız olarak göstermelerini nasıl değerlendirelim? Tüm bu durum ve çığırkanlık olgılarının her geçen gün giderek yuvarlandığı, siyasal, sosyal politik çıkmazları örtmeye yeter mi? Kendi içinden de olsa seçimi sandığına gitmeyen, oyunu kullanmayan 350 bin insanın mesajını örtmeye yeter mi? Düzen partilerinin kendilerine kanaliz edemediği 437 bin insana ne demeli? Bunlar burjuva siyasetçilerinin önemli konular arasında olmasa gerekir. Onlar oynadıkları sandıklılık oyununda kimin kârı çıktığını hesaplıyorlar, birbirlerinin ayaklarını nasıl kaydıracaklarının hesabını yapıyorlar. Bu rakamları hiç kimse ağzına almayacaktır. Herkes kaç insanı kalfaladığını hesabını yapıyor.

Kötünün içinde en iyisini seçme mantığı içinde, aydınlarımızda da açılan desteklenerek oylarını SHP'ye atılması isteği, SHP'nin çözüm görülmemesine karşın, sol oyların önemli bir kısmının SHP'ye kanalizasyonu ya da SHP'nin bu seçimlerde yığınların düzene karşı soldan tepkisini büyük ölçüde, demokratik istemlerin kazanılmasından SHP'de olacağı sloganıyla düzene karşı SHP kanalizasyonu ederek oy potansiyeline dönüştürmüştür. Yine benzer mesajlarla DSP de önemli bir oy potansiyelini kendisine kanaliz etmiştir.

Ortadaki durum açıktır. 12 Mart'tan çıkışta, düzene olan tepkinin CHP aracılığıyla örgütlenmesi, düzene sınırları içine kanaliz edilmesi, sonuçta da neredeyse CHP'ye tek başına iktidar edecek noktaya getirmeleri, buna benzer bir siyasi gelişmeyi bu dönemde SHP'den beklemeye yol açmıştır. Bu beklenti eski solcu ve devrimcilerce de büyük ölçüde kabul görmüştür. Kendi güçlerini ortaya koyma, kendi örgütlenmelerini yaratma yerine, varolanın içine hazırlanıp daha rahat devrimcilik ve solculuğu savunur olmuşlardır. Tüm bunları da SHP'nin çözüm olmadığını söyleyerek yapmışlardır. Bu anlayışların devamı olarak SHP'nin solda tek umut olarak gösterilmesi, sonuçta da SHP'nin umulanı bulamaması sonucu bu durum umutsuzluğa dönüşmüştür. Yine uzun uzun solun adam olamayacağından, toparlanamayacağından dem vurulmaktadır. Suçlu bulma arayışı, aşırı uçlardan tutun da, şimdilerde cam simidi olarak kullanılabilecek Ecevit'e kadar varacaktır. Tüm bunlar soldaki ve devrimci sınıflardaki varolan ve devam edip gelen dağınlığı, güvensizliği daha da derinleşmesini hizmet eden çabalar olmanın ileri gitmeyecektir.

Ortada solun devrimcilerin yenilgisi yoktur. Sol ve devrimci 80 arası faşist darbeleri yenilmişlerdir. 86 ara seçimlerinde yenilmişlerdir. Eğer ortada bir yeniliğin söz etmem gerekirse, o da düzen adına, egemen sınıflar adına, 12 Eylül'e karşı halk yığınlarındaki tepkinin düzen sınırları içinde, düzene karşı kanaliz edemeyen SHP ve DSP'nin yenilgisi vardır. DYP'nin bile solda gözükken SHP'den çok cuntaya katması, kitlelerdeki cuntaya karşı olan tepkinin örgütlenmesi, oluşturulan siyasi sistemi, siyasi programda malmale olarak kullanması, SHP'nin bu kadarını bile yapamaması, bu beceriksizliğinden başka bir şey değildir.

Çıkarılacak sonuç ortadadır. Kitlelerin düzene karşı solda olunan tepkiyi bir bütün olarak ne SHP ne de DSP örgütleyecek durumda değildir. En azından şu aşamada durum budur. Bunda birinci neden kitlelerin bugünkü istemlerinin SHP ve DSP'nin programlarını vaatlerinin çok ilerisinde olması ve örgütlenmelerinin yetersizliğidir. Buna bağlı olarak 12 Eylül sonrası değişen koşullar. Bir diğer neden ise, Türkiye'nin 12 Mart'tan çıkışta, bu benzer koşulları yaşamamasıdır. Elbette her ikisi de birer askeri müdahaledir. Fakat müdahalenin biçimleri, Türkiye'deki sınıflar mücadelesine verdikleri damgalarla, önemli farklılıklar içermektedir. Diğer yandan Türkiye 75-80 arası gibi, belki de on yıllarca olabilecek politikleşmeyi, hareketlenmeyi içine alacak bir alt üst olmanın içinde geçmiştir. Türkiye'de ilk kez devrimci birer kadro örgütlenmelerinin dışına taşarak kitleleşmişlerdir. Geniş yığınlar faşizme karşı mücadele içinde anti-faşist mücadele içinde düzene karşı örgütlenmiş, kendilerini anlatma olanağı bulmuşlardır. Türkiye'deki 74'lerdeki devrimci ve sol düşüncelerin seviyesiyle 86 Türkiye'sindeki seviye aynı değildir.

Emekçi halk yığınlarını kendi savışı partileri, önderlikleri yoluyla iktidar mücadelesine yönelmeseler de, böyle bir durumu yaşamaları da, potansiyel anlamda kendi güçlerini görmüşler, kurtuluşlarının yine kendi güçlü kollarıyla olacağını biraz daha iyi kavramışlardır. Yani bugün Türkiye'de emekçi halk yığınlarını kendimkilerimiz, daha güçlüdür. Sahte umut vaatlerinin bu denli güçlü yankı bulmamasının bir büyük nedeni de budur.

Yukardaki satırlar arasında "diğer bir neden ise Türkiye'nin 12 Mart'tan çıkışta gibi benzer koşulları yaşamamasıdır" demiştik. Bu cümleyi biraz daha açmak gerekir. Her iki müdahalenin de askeri müdahale olması, faşizmin açık ikerasının hayata

geçirildiği dönemler olması benzer yanlarıyla elbette birbirlerine benzer ve elbette her açık faşist dönem arından kitlelerin açık faşist uygulamalara karşı, baskıya, sansüre, ağır siyasal baskıya karşı tepkilerinin olması kaçınılmazdır. 73 ile 80 dönemi bu tepkinin şu veya bu güçlerce örgütlenmediği dönem olmuştur. Bu tepkilerin nerelere kanaliz edildiği, ne gibi sonuçlara yol açtığı ayrı bir tartışma konusudur. Yine 80 faşist darbese karşı kitlelerin tepkisinin olmaması mümkün değildir. Hem de 12 Mart'tan daha güçlü bir şekilde bu olacaktır. Çünkü 12 Mart müdahalesi bütün bir dönemi değiştirmeyi hedeflemeyen, müdahalenin amacını, solu ve devrimcileri yenmekle ve de 61 Anayasası'nın demokratik yanlarını budamakla sınırlayan bir müdahaleydi. O günün egemen sınıflar arasında ki siyasi sorunların çözümü böyle bir müdahaleyi gerektiriyordu. Fakat 80 darbesi 12 Mart müdahalesinden bütün kurum ve kuruluşları değiştirmeyi hedeflemesiyle ayrılmaktadır. Diğer yandan yapıldığı koşullar, Türkiye'deki sınıflar mücadelesinin ulaştığı boyut darbenin niteliğini belirlemektedir. Darbe sadece devrimcilerin ve solu yenmekle amacını sınırlamamış, düzeni bir bütün olarak yeniden üretecek, anayasal, yasal düzenlemeleri, kurumları oluşturmaya da hedeflemiştir. Egemen güçler arasında ki tartışılan sorunlar, veya yapıldığı söylenen yanlışlıklar solun ve devrimcilerin yenilmesinde hepsi sonuna kadar hemfikirlerdir. Sömürü ve soygun düzeni sürdürürken diktatörlük başa geçene kadar zorunlu olarak keyfiliği, devrimcilerin, solun yenilmesini ellerini oğusturarak seyretilmişlerdir. Ezilmesi için ellerinden gelen siyasi desteği sağlamışlardır. Tartışılabilir, kavga gürlü, düzenin bir bütün olarak değiştirilmesi noktasında, düzeni yeniden üretecek, kurumlarını oluşturmaya, bunları kimlerin, nasıl yöneteceğe, kimlerin yeni oluşturulan sistemde nerede görev alacağı noktasında başlamıştır.

12 Eylül darbesi egemen sınıflar arasında, ekonomik, siyasal güçlerini yeniden, yasal, anayasal, ekonomik ve siyasi olarak yeniden ayarlamış veya ayarlamaya çalışmıştır. Zaten müdahalenin en büyük ve asıl nedeni de budur. Büyüyen sömürü pastasından kimin ne kadar alacağını buyururlarken, pasta üzerine kavga kopmuştur. Bugün ara seçimlerde olup biten de pastanın büyük dilimini kimin alacağı noktasındaki, bunun siyasal mücadelesinin sürdürülmesinden başka bir şey değildir. 12 Eylül ile birlikte, tekeller güçlenmiş, üç-beş holding Türkiye'nin kaderine el kor hale gelmiştir. Emperyalist ve bir aile babası işbirlikçi sermaye 12 Eylül darbesinden korkmuş kâr çıkmışlardır. O yüzden de sağlanan ortamın olduğu gibi devam etmesini istemektedirler. Sömürü ve soygunun sessiz onaylanmasının onların dünyadaki adı da istikrarlı Türkiye'dir. Sağlanan istikrarın devamı çağrıldır.

Acaba bu böyle mi gidecektir? Elbetteki bu sorunun cevabı kocaman bir hayır olacaktır. Bunu dost da düşman da biliyor veya bilmesi gerekiyor.

12 Eylül'cüler düzeni kurtarmaya geldiler. Hani son ara seçimleri görmesek, son zamanlarda yoğunlaşan ahlardaki kavga gürlüğü görmesek, hala buna inanmaya devam edebiliriz. Fakat biz bu sahneleri 80 öncesinde seyrediyorduk. Hem de daha neşeli, kadayın altı yandı üstü yandı nakaratlarıyla, öyleyse bu darbeye ne gerek vardı. Gerçi onlara da diyecek fazla sözümüz yok. Varolan güçleriyle, anayasa kurumlarıyla, sandıklal demokrasileriyle, emekçi yığınları yönetemedikleri noktada, rejimlerinin çürüdüğü, işleme hale geldiği, elle tutulacak yanı kalmadığı noktada, tüm bunlara ek olarak dev-

rimcilerin de iktidarı alabilecek bunların mücadelesini verebilecek parti örgütleri olmadığı bir aşamada, her halde durumu değiştirmeleri için devrimcileri bekleyemezler. Gerekeni yaptılar. Bir kez daha vatani milleti kurtarma adına, faşist darbeyle düzeni kurtarmaya kalktılar.

Bugün devrimciler, halktaki tepkinin bütünüyle sol adına her hangi bir sol partiye kanaliz olmadığını bir ortamda, bunun sonucu solda estirilene umutsuzluk rüzgarlarına engel olmaya çalışmaktadırlar. Diğer yandan devrimciler 75-80 gibi Türkiye'de yaşanan sıcak bir sınıflar mücadelesi pratiğinin üstünde yükseldiklerinin bilincinde olmak zorundadırlar. Geçmişin her ne kadar olumsuz yanları olsa da, bir bütün olarak olumlu yanları da, bütününe sahip çıkılmalı, bugünkü örgütlenmeyi bu bütününe üzerine oturtmaya çalışılmalıdır.

Örgütsüzlük, dağınlık ortamında devrimcilerin acil görevi örgütlenmek olmalıdır. Örgütlenme sorunu bugün devrimcilerin gündeminde birinci olarak yer almaktadır. Halkımızın faşizme karşı mücadelesi, ancak devrimci bir önderliğin yaratılmasıyla, devrimci, savaşçı bir partinin yaratılmasıyla, bunun aracılığıyla emekçi halk yığınlarının emperyalizm ve oligarşiyi karşı vereceği uzun dönemli bir iktidar mücadelesiyle olacaktır. Faşizme karşı mücadelede başarıya ulaşmadan, estirilen tüm demokrasi vaatleri birer aldatmacadan ibarettir. Halkın gerçek demokrasisi, halkın demokratik diktatörlüğü kurulmadıkça olmayacaktır. Onun yolu ise faşizmin alt edilmesiyle geçer.

Bugün devrimcilerin temel siyasi görevi, faşizme karşı halkımızın silahlı mücadelesini örgütleyecek, devrimci bir partinin yaratılmasını, bu doğrultudaki bütün çabalar, bu görevin yerine getirilmesine yönelik çabalar olarak değerlendirilmelidir. Hiç bir çaba küçümsenmez.

Devrimciler önümüzdeki günlerin daha da zor günler olacağı bilinciyle, kendilerini, kitlelerini hareketlerini, gelişmelerin arkasında görmek istemiyorlarsa, bugünden kitlelerinden hareketleri kontrol altına almaya, doğru devrimci anlayışta yönlendirmeye çalışmalıdırlar. Devrimci Hareketin son derece ağır ve zor bir dönemden geçtiği, bu dönem hala devam ettiği, daha da uzun süre devam edeceğinden hareketle örgütlenmelerini güçlü bir şekilde, herkesin herşeyi bildiği bir anlayışta, geniş yığınlar içinde dar kadro çalışması ilkesiyle, zor günlerin ve çetin devrimci görevlerin altından kalkabilecek örgütlenmeler yaratmaya çalışmalıdırlar. Geçmişteki tüm yanlışlıklar, bugünün doğru devrimci örgütlenmeye yönelmede bize ders olmalıdır.

Devrimciler, 12 Mart'ın için, rüzgar ektiler, fırtına biçtiler demislerdi. Yine 12 Eylül'cüler için ise, fırtına ekiyorlar, kasırga biçecekler demislerdi. Bu sözlerin kesin doğruluğunu yanlışlığı hep birlikte göreceğiz. İlk ağzında, şimdiden görünen o ki, 86 Türkiye'sindeki esen rüzgân bütünüyle halka ve devrimcilere yönelik olmadığı, hatta cuntaya karşı, 12 Eylül'cülere karşı yön değiştirilmeye başladığı noktasında.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN HALKLARINA

12 Eylül açık faşizminin seçim aldatmacaları eşliğinde kan, zulüm, pahlılık, yoksulluk, işkence, katliam, idam vb. uygulamalarıyla dolu bir 6 yıl geçirdik.

12 Eylül 1980 öncesi dünya kapitalist sisteminin içine girmiş olduğu bunalımın, ülkemize yansımaları sonucu, egemen güçlerin (Oligarşinin) içine düştüğü ekonomik-siyasi açmazın aşılması ve gelişen devrimci hareket muhalefetine bastırılması için işbaşına gelen faşist generaller cuntasının başlattığı açık faşizm uygulamaları, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin temsilcisi faşist özel hükümeti tarafından her geçen gün daha da azzınlaşan bir şekilde sürdürülmektedir.

İşbirlikçi tekelci burjuvazinin adına yönetime el koyan cunta ve onun 1983'te, devlet terörü eşliğinde yaptırıldığı saibeli seçimlerle işbaşına gelen özel hükümetinin, kendi efendilerinin ve onların içinde bulunduğu sorunların çözümünün kolaylaşması için, faşist terör eşliğinde, ekonomik ve siyasi programlarını uygulamaları gerekiyordu. Bu programın uygulanması için işbirlikçi-tekelci burjuvazi (güçler) ilk adımı generaller cuntasıyla atmışlardı. İkinci adımı ise; özel faşizmle pekiştirmişlerdi.

Cuntaya başlayıp, özel hükümetinin faşizmle devam eden 12 Eylül sonrası süreçte, başta işçi sınıfı olmak üzere, geniş emekçi halk kitlelerinin en sıradan hak ve özgürlükleri bile elinden zorla alınmış; egemen güçlerin kendi örgütleri dışında, bütün bir toplumun demokratik örgütlenmeleri dağıtılmış; halkın mücadele araçları yok edilerek, işçi sınıfı ve geniş emekçi kesimler bir avuç vuruncu para babasının insafına terk edilmiştir.

İşçi sınıfının en büyük demokratik kitle örgütlerinden biri olan DİSK kapalı tutulmaktadır. Bırakalım DİSK'i, 12 Eylül faşist cuntasına her türlü desteği veren, 82 Anayasası'na işçilerin "Evet" demesi için seferber olan Türk-İş'in basit ama anlaşılır gerekçelerle miting yapmasına dahi izin verilmemektedir. Sarı bir sendika

olan Türk-İş'in bile muhalefetine tahammülü olmayan bir baskı ve zor rejimiyle karşı karşıyayız. Yine bir zamanlar egemen güçlere çokca hizmetleri olmuş bir Demirel'in, Ecevit'lerin konuşmaları, siyaset yapıları dahi yasaklanmıştır. Genel olarak gençliğin, özel olarak da öğrenci gençliğin akademik-demokratik haklarını savunacak, haklarını koruyabilecek derneklerini kurmaları bile, bin bir türlü yolla engellenmekte, başlarına bir YÖK musalat edilmekte; sürekli polislin baskısına maruz bırakılmaktadırlar.

Halkını sevmekten, onun çıkarlarını savunmaktan başka hiç bir suç olmayan devrimciler; vatan haini ilan edilmekte; işkencelere tabi tutulmakta; mahkemelerde en ağır cezalar cıptırılmakta; en barbar, en vahşi ve en iğrenç uygulamalar altın tazecevalerinde tutulmakta; dağılar da işkencehanelerde, idam sehpa-larında katledilmektedirler.

Bugün birtarafa faşizm, bütün bu vahşetleri sergilerken, diğer taraftan yine demokrasi aldatmacalarıyla yeni bir seçim komedisi sergilenmektedir. Olağan üstü baskı koşullarında yapılacak olan bu ara seçimlerde, halkın sorunlarına değil, egemen güçlerin sorunlarına çözüm aranmaktadır. Bu seçimler, halkın kendi özgür iradesini serbestçe kullanabildiği, bu doğrultuda kendi geleceğini kendisinin tayin ettiği bir seçim değildir. Bu açıdan, burjuva partileri halka verdikleri sözlerin hiç birini yerine getiremeyeceklerdir. Halkın sorunlarının çözümü, ne burjuva partilerinin vaatleriyle ne de sergilenen seçim komedileriyle çözülemez. Halkın sorunlarının çözümü; emekçi halklarımızın kendi güçlü kollarıyla kuracağı Demokratik Halk Devrimi iktidarında olacaktır.

Kürdistan'da Kürt halkının kendi bağımsız devletini kurması da dahil olmak şartıyla, dilini, kültürünü, sanayi serbestçe yazabilmesini, konuşa bilmesini ve bütün bunları geliştirebilmesini yıllardır milli zulüm uygulaya-

arak engelleyen egemen güçler bugün de milli zulüm politikasını daha korkunç boyutlarda; katliamlar uygulayarak sürdürmektedir. Bütün bu milli zulüm politikasının bir sonucudur ki; "bölücü eşkiyalarla mücadele" demojisi adı altında bütün bir Kürt halkı Türkiye ve dünya kamuoyu gözleri önünde soykırıma tabi tutulmaktadır. Bugün Kürdistan'da, operasyon adı altında akıl almaz vahşetler sergilenmektedir. Son Irak Kürdistanı'na yapılan saldırı örneğinde de görüldüğü gibi, köyler, göçebe yaylaları gibi yerleşim birimleri bombalanmakta, çocuk, çocuk, kadın, kız, erkek, ihtiyar demeden katledilmektedirler. Savaş uçaklarının inip kalkabilecekleri genişlik ve uzunlukta yollar yapılmakta, köylerde çok sayıda helikopterin aynı anda inip kalkabileceği pistler köylülere zorla yaptırılarak savaş hazırlıkları yapılmaktadır. "Teröristlere yardımcı oluyorsunuz" gerekçesiyle halk sürgün edilmektedir. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, Kürt değil, Türk olduklarına dair belgeler, aydınlarla zorla, bizzat valiler tarafından imzalatılmaktadır. Yaptıkları a-ramalarda Hitler-Mussolini faşizmlerinde bile rastlanmayan uygulamalar yapılarak, daha dün Tunceli'de, Necla Yücel örneğinde olduğu gibi, iz sürmeler kadınlarımızı döş yataklarına kadar gidebilmektedir.

Son Irak Kürdistanı'na yapılan saldırının nedeni, ne sözüm ona kendisi-

ne sosyalistim diyen, burjuva yarıdıkçı, sosyal şövenlerin, ne de özel faşizminin açıkladığı gibi "sıcak takip" teranesidir. Bu saldırının nedeni; Irak Kürtleri'nin kısa bir süre evvel kendi ulusal bağımsızlıklarını ilan edeceklerini açıklamalarının, ABD emperyalizminin ve onun Orta Doğu'daki sadık uşağı Türkiye'yi tehdit etmesidir. Çünkü Irak Kürtlerinin bağımsızlık ilan etmeleri Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürtleri etkileyeceğinden, Türkiye tepkisini saldıracak göstermiştir. Diğer bir neden de İran-Irak savaşının almış olduğu boyutun, Orta Doğu'daki tüm dengeleri alt-üst edebilecek bir duruma gelmesidir. İşte, Kürtlere uygulanan vahşet karşısındaki tavır; kendilerine "Ata-türkçü sosyalistim" diyen sözüm ona sosyalistlerden, TKP'li dönemlere kadar her renkten ve her boydan teslimiyetçi sosyal şövenlerle, özel faşizmini aynı safta birleştirmiştir.

YAŞASIN TÜRK VE KÜRT HALKLARININ ORTAK ÖRGÜTLÜ MÜCADELESİ!

FAŞİZME KARŞI OMUZ OMUZA!

FAŞİZME ÖLÜM - TEK YOL DEVRİM!

ZAHER EMEKÇİ HALKLARIMIZIN OLACAKTIR!...

Devrimci Yol Taraftarı
Bir Grup Devrimci

Baştarafı Kapak'ta

güçlerin etkili olmasının yollarını şimdiden tıkamayı hedeflemektedir. Bunun dolaylı bir sonucu ise SSCB'nin Ortadoğu'daki nüfuz alanının bugünkü şekliyle sınırlanması olacaktır.

Kısa sürede sonuçlanmayacak olsa bile İran-Irak savaşının bugünkü seyri Irak'ın aleyhine bir gelişim göstermektedir. Çok çeşitli güçlerin rol oynadığı ve hassas dengelerin varolduğu bu bölgede Saddam Rejimi'nin devrilmesiyle birlikte bazı dengelerin değişeceği muhakkaktır. Hem ABD ve Batı ülkeleri, hem de SSCB bu bölgedeki muhtemel gelişmeleri kontrolleri altına alarak kendi lehlerine olacak şekilde düzenlemeye çalışmaktadırlar. Bu kutuplaşmada ABD'nin daha avantajlı olduğu görülmektedir.

***

Ortadoğu'daki gelişmeleri yönlendirme ve yakın gelecekteki oluşumları kontrol etme noktasında ABD'yi avantajlı kılan faktörlerden önemli birisi de Türkiye'deki yönetimin ve rejimin niteliğidir. Ortadoğu'ya yönelik ABD politikalarında Türkiye'nin, Genelkurmay'ın ve MİT'in doğrudan bir rol oynadığı ve oynayacağı kesindir. Son zamanlarda gazetelerde sabotaj ve casus hikayelerinden oluşan deşhet verici haberlerin yayınlanması bu role kamuoyunu şimdiden hazırlamak amacıyla yöneliktir. (Bu tür sansasyonel haberlerin iç politikadaki gelişmeleri de belli bir şekilde yönlendirdiği vurgulanmalıdır).

Hem dış politikanın oluşturulmasında, hem de iç politikanın yönlendirilmesinde hükümetin ikinci planda, Genelkurmay'ın ve MİT'in birinci planda rol oynadığını gösteren bir dizi gelişme olmaktadır Türkiye'de. Ordu, MİT ve diğer güvenlik örgütleri sanki CIA düğmeye basmışcasına organize bir hareket tarzı izlemektedirler.

Bu politikanın bir parçası olarak "Kerkük bölgesinin Türklere ait olduğu" şeklindeki saçma iddiayı kanıtlamaya çalışan görüşler yayın organlarının ön plana çıkarılmaktadır. Hem petrol boru hattını korumak, hem de İpek Yolu'nu açık tutmak için Türkiye'nin Irak içlerinde askeri kuvvet bulundurduğu tahmin edilmektedir. Bunun yanı sıra son zamanlarda bu bölgeye askeri yığınak yapılmaktadır. Bütün bunlar Ortadoğu'ya yönelik bir askeri harekati kolaylaştıran unsurlar olmaktadır.

Sağcı-solcusu, hükümeti ve muhalefeti ile tüm siyasal odaklar adeta bir milli uzlaşma içindedirler. Devrimci güçlerin dağılımı, Türkiye Kürdistanı'nda toplumsal ve ulusal muhalefetine edilip etkisizleştirilmesi, şöven duyuların ülkemizde hâlâ etkili olması, egemen sınıfların Ortadoğu'ya yönelik politikalarının hayata geçirilmesini kolaylaştırmaktadır.

Böyle olmakla birlikte, Türkiye'deki rejimin Ortadoğu'ya yönelik emperyalist siyasetlerinin doğrudan bir uygulayıcısı olmasının ülke içinde bazı istenmeyen gelişmelere yol açabileceğine de işaret edilmelidir. Siyasal iktidarın kendisini her bakımdan ve tam anlamıyla güvenince hissetmediği anlaşılmaktadır. Bugünkü sessiz-

liğin Kerkük'ü işgal halinde, ya da İran ve Suriye'ye yönelik herhangi bir müdahalede bozulmayacağına hiçbir garantisi yoktur.

***

Ortadoğu'daki mevcut dengenin korunması ya da değişmesi mücadelesinde; (ABD ve SSCB'nin yanı sıra bütün bölge ülkelerinin ve güçlerinin devresinde olduğu bu mücadelede) etkili olması muhtemel güçlerden birisi de Kürt halkıdır. Ortadoğu'daki dengelerin bölge ve dünya halklarının lehine olacak şekilde değişmesini sağlayacak potansiyellerden birisi budur. Ancak bu potansiyelin bu anlamda bir tarihsel işlevi yerine getirebilmesi, Kürt Ulusal mücadelesinin tamamen bağımsızlığı bir çizgide ve kitleleri örgütleyici bir karakterde gelişmesine, büyük yada küçük devletlerin yedeğine düşmesine ve bunların yanı sıra bölgenin ve dünyanın ilerici ve devrimci güçleriyle, ezilen halklarla işçi sınıfıyla birleşip kaynaşmasına bağlıdır. İlerici-devrimci güçlerin bugünkü çeşitli sebeplerle kürt halkının mücadelesini yeterince örgütleyememiş olması, Kürt Ulusal hareketlerinin bazı devletlerin etki alanı içerisine girmesine meşruluk kazandırmaz.

Bazı Kürt hareketleri arasında yakın geleceğe yönelik ittifakların yeniden oluşturulmaya çalışıldığı bugünkü konjoktürde Kürt Ulusal hareketlerinin Ortadoğu'nun kaderini etkileme şansını nasıl ve ne yolla kullanacakları belirsizdir. Herhangi bir devletin milliyetçi-bencil çıkarlarını ifade eden politikalarla çıkışın

çizgilerin mi izleneceği, yoksa kürt halkının bağımsız ve özgür gelişimini sağlayıp güvenceye alacak çizginin mi benimseneceği henüz yeterince açık değildir. Ancak görülen odur ki, Kürt Ulusu'nun yüzlerce yıllık ezilmişlik durumunu tersine çevirmek, bu halkın kaderinin kendisi tarafından belirlenmesini sağ-

layacak politikalar, her türlü gücün cirit attığı ve yine her türlü oyunun döndüğü (ABD ile İran arasındaki fırtınalardan) bu bölgede etkisiz kalacak gibidir.

Ancak yine de olayların ve Ortadoğu gibi sıcak bir bölgenin başka şeylere geçilebileceği unutulmamalıdır.

ÖRENCİ GENÇLİĞİN HAKLI İSTEMLERİYLE BERLİN'DE DAYANIŞMA İÇİN AÇLIK GREVİ YAPILDI

26.11.86 Tarihinde Berlin Devrimci İşçi taraftarlarına bazı Türkiye'li demokratların da katılımıyla Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin haklı taleplerini yurtdışından desteklemek amacıyla bir açlık grevi düzenlendi.

Üniversite özerkliğinin ortadan kaldırıldığı ve faşist YÖK kurumu- nın talimatlarına tabii kılındığı Türkiye'deki üniversiteli öğrenci gençliğine meşru taleplerinde yalnız bırakılmadıklarını ve kalmayacakları mesajını içeren Berlin'deki açlık grevi sembolik bir eylem olarak gerçekleştirildi.

26.11.1986 Tarihinde 3 günlük bir süreden sonra bitirilen açlık grevi eyleminin talepleri şunlardır:

1. Öğrenci Gençlik ve eğitim üzerindeki her türlü gerici, şöven baskı

- ve uygulamalar sona ersin!
2. Eğitim sistemi köklü bir değişime uğrattırsın!
3. Faşizmin kurumlaştırılmasının bir parçası olan YÖK kaldırulsın!
4. Türkiye'deki üniversite gençliğinin bu uygulamalara karşı eylemliliğini destekleyelim, bunlarla dayanışalım!
5. Özerk üniversite ve öğrenci gençliğe bağımsız, denetimsiz örgütlenme hakkı...

Çeşitli günlük gazetelerde yayınlanan bu sembolik eylem gerici ya- nı yankı uyandırdı, çeşitli devrimci-demokratik kişi ve kuruluşların desteğini aldı. Eylemi destekleyenler arasında Prof. Server Tanılı, SPD, Alternatif Liste vb. kişi ve kuruluşların yanı sıra, tüm Türkiye'li örgütler de bulunmaktaydı.

Baştarafı Sayfa 12'de

İKTİDAR VE DÖNÜŞÜM

lardı, bu dönüşümcü projelerle kapitalizmin sınır çizgilerinin bir santim bile aşılamadığını görürler.

Kapitalist düzenin temellerinin içten bir evrimle dönüştürülmesinin mümkün olmadığına, burjuva siyasalığının oluşturduğu barikatlar aşılamadıkça sosyalizme geçiş yolunun açılmayacağına yaşanan deneyler yeterince tanıklık etmektedir.

Yine yaşanan deneylerin tanıklık ettiği diğer bir gerçek ise, siyasal iktidara sahip olmanın, sosyalizme geçişte tek başına yeterli olmadığı, bu olguya doğru bir politikanın yön vermemesi halinde amaca ulaşamayacağı gerçeğidir. Varolan "sosyalizm"lerin ortaya koyduğu olumsuz miras, siyasal iktidara sahip olmanın sosyalist topluma geçiş sağlamaya yetmediği, hatta bu iktidarların sosyalizme

geçişin önünde engel oluşturabildiğini de göstermektedir.

O halde, siyasal iktidar sorununun doğru bir perspektifle yaklaşmak gerekmektedir.

SİYASAL İKTİDAR SOSYALİZME GEÇİŞİN KİLİDİDİR AMA HER ŞEYİ ÇÖZEN BİR SİHİR DE DEĞİLDİR

Markсист perspektifte siyasal iktidar sorununun temel öneme sahip bir sorun olduğunu ve sosyalizme geçişte bunun belirleyici önemini olduğunu gördük. Siyasal iktidar olgusunun önemini vurgulandığı bir noktada, bu bakışın sadece neyi içerdiğini değil, neyi içermediğini de kısaca vurgulamakta yarar vardır.

Dönüşümcü liberallerin, "Marksizm odağına dönüşümü koyar" perspektifini, siyasal iktidarın bu dönüşümün gerçekleşmesindeki önemini yadsıması nedeniyle hatalı bulurken öte yandan Marksizmin siyasal iktidar karşısındaki tutumunu da doğru kavramak gerekiyor. Marksizm'de dönüşüm ve iktidar ilişkisi, aslında amaç ile amaca ulaşmayı sağlayan temel araç ilişkisidir. Dönüşümcü liberallerimizin perspektifinde bu ilişki ortadan kalkmaktadır. Amaca vurgu yapılmakta, ancak, amaca ulaşmayı sağlayıcı araç reddedilmektedir.

Marksizme amaç iktidar olmak ve iktidarı güçlendirerek elde tutmak değildir. Amaç, sınıfların ve sınıfların yokedildiği sosyalist toplumu kurmaktır, başka bir deyişle kapitalist topluma özgü ilişkileri tasfiye ederek yeni bir toplumsal sistemi yaratmaktır. Bu anlamda, Marksizm'de iktidar, bir toplumsal sistemden ötekine geçiş eşlik etmesi gereken zorunlu bir araçtır. Bu aracı elde et-

meksizin, toplumsal dönüşümün bir başka yoldan gerçekleşmesi mümkün değildir. İşçi sınıfı bu aracı elde ederek egemen sınıf haline gelecek, toplumda sömürü ilişkilerinin, sınıfsal eşitsizliklerin ortadan kaldırıldığı bir süreçte sınıf olarak kendisiyle birlikte, iktidar aygıtını da ortadan kaldıracaktır.

Başka bir deyişle, işçi sınıfı önce aracı elde etmek için mücadele ede-

turulması için mücadele edilemeyeceği anlamına gelmiyor.

Yine, toplumun köklü dönüşümünün burjuva siyasal egemenliğinde gerçekleşmesinin mümkün olmaması, burjuva düzeni içinde sosyalist topluma özgü devrimci anlayışların, ilişkilerin geliştirilemeyeceği ve hatta bunların birer gelenek halinde kurumlaştırmayacağı anlamına gelmez. Sosyalist toplumun çekirdekle-

Her süreç merkezi bir soruna sahiptir. Süreçten başarıyla çıkış ancak merkezi sorunun çözümüne bağlıdır. Kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde merkezi sorun siyasal iktidar sorunudur.

cek, sonra elde ettiği araçtan yararlanarak nihai amacı gerçekleştirilmeye yönelmektedir. Nihai amacı bugünden elde edilecek bir amaç haline getirerek, temel önemi olan aracı, (siyasal iktidarı) ortadan kaldırmanın anarşizme özgü bir davranış olduğu bilinmektedir. Bu noktada, siyasal iktidar mücadelesi ile toplumsal devrimin tamamlanması arasındaki ilişki doğru kavranmalıdır.

Toplumda köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesinde, siyasal iktidarın kilit bir olgu haline gelmesi doğru kavranmazsa iki noktada hataya düşmek tehlikesi vardır. Birincisi hataya dönüşümcü mantıkla düşülür.

İkinci hataya ise; toplumda her sorunun mutlaka iktidar aracılığıyla çözümlenebileceğine, dolayısıyla her sorunun çözümünün iktidardan elde edilmesinden sonraya ertelenmesine yol açan bakışın benimsenmesiyle düşülür.

Devrimci iktidar sorununun kilit bir sorun olması, sınıf mücadelesinin diğer bütün alanlardaki görevlerin tek bir alana, siyasal alana sıkıştırılması anlamına gelmiyor, siyasal mücadele dışındaki diğer mücadele biçimlerinin önemsiz olduğu anlamına gelmiyor, yine siyasal iktidar sorununun kilit bir sorun olması, burjuvaziye sadece siyasal alanda alternatif yaratılacağı, hayatın diğer alanlarında devrimci alternatiflerin oluş-

rini, öncüllerini bugünden sınıf mücadelesi pratiğinde yaratmak, geliştirmek zorunludur. Devrimci bir alternatif hayatın her alanında bugünden filizlendirilmeli ve sosyalist toplumun maddi-manevi öncülleri bugünden oluşturulmalıdır. Burjuva toplumun çatlakları arasında sosyalist alternatifler somut birer olgu haline gelebilir.

Bu amaçla hayatın her alanında bunun mücadelesi verilmeli, mevcut düzen ilişkilerinin sosyalizm doğrultusundaki dönüşümü zorlanabilmelidir. Bu anlamda, burjuva toplumunda gerçekleşme imkanı olan görevleri, iktidar sorununun çözümünden sonraya ertelenen anlayışlar, benimsenmez. Ve siyasal iktidar sorunu çözümlenmeden, burjuva toplumunda sosyalizme özgü hiç bir ilişkinin, hiç bir alternatifin oluşmayacağı şeklindeki sakat görüşü savunulamaz. Bizim söylediğimiz şudur:

Her süreç merkezi bir soruna sahiptir. Süreçten başarıyla çıkış ancak merkezi sorunun çözümüne bağlıdır. Kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde merkezi sorun siyasal iktidar sorunudur. Bu merkezi sorun çözümlenmeden süreçte yeralan diğer sorunlar çözümlenemez. Dönüşümcü liberallerle yaptığımız tartışma süreçteki merkezi sorunun tesbiti noktasında ortaya çıkan farklı anlayışlar üzerinedir.

(Devamı Gelecek Sayıda)

Suudi Arabistan'da Yabancı İşçilerin Durumu

Suudi Arabistan'da inşaatçı çalışan bir grup yabancı işçi

Bizler, Suudi Arabistan'da çalışan bir grup Devrimci Yol'cuuz. Bu yazıda, Suudi Arabistan'da biz yabancı işçilerin karşı karşıya kaldıkları sorunları dile getirmeye çalışacağız.

Bilindiği gibi Suudi Arabistan İslam idealizmini dünyaya yayan ülkelerin başında gelmektedir. Gericiğin en koyu ve bağnazca uygulayıcısı bu krallık sisteminde biz yabancı işçiler, özellikle ilerici, demokrat ve devrimci insanları bu gerici ideolojinin etkisi ve baskısı altında yaşamaktadır. Burada çalışan tüm yabancı işçilere değişik kimlik-müslüman veya müslüman olmadıklarına dair kimlikler veriyorlar. Namaz saatlerinde insanlar sokaklardan polis tarafından zorla camilere götürülmektedirler. Cami avlularında her cuma günleri onlarca insanın boynu kıtlıca kesiliyor. Suç işleyen kadınları ise, ya cami avlusunda kurşuna dizerek ya da kuma gömüp taşıyarak öldürüyorlar. Müslüman kimliği olan yabancıların namaz kılmadığı tesbit edilirse, polis tarafından tutuklanıp cezaevine atılıyor ve her cuma günü cami avlusunda sopa ile dövülerek cezalandırılıyorlar. Ramazan ayında orucu yiyen belirlenirse, bir ay cezaevinde yatırıp 30 gün zorla oruç tutturulur.

Diğer emperyalist-kapitalist ülkelerde yabancı işçilere sağlanan sosyal haklar(!) Suudi Arabistan'daki yabancı işçilere hiç bir şekilde sağlanmamaktadır. Aynı zamanda kendi işçilerine sağlanan sosyal yardımlardan yabancı işçiler yine yararlanamamaktadır.

Biz yabancı işçilere haftada sadece yarım gün Cuma günleri-cuma namazını kılabilmek için izin veriyorlar. Bu yarım günü de eğer namaz kılmyorsan odanda geçirmek zorundasın. Aksi taktirde ya cezaevine konulursun ya da cami avlusunda değnekle dövülürsün. Tüm bu baskılar yetmirmiş gibi, MHP'li faşistler, devrimcileri, demokratları polise muhbirliyorlar, bunun üzerine devrimcilerin, demokratların odaları basılıyor ve namaz kılmadıkları gerekçesiyle odalarından alınıp cezaevine götürülüyorlar.

Suudi Arabistan'da çalışan yabancı işçilerin büyük bir çoğunluğunu Pakistan'lı, Hindistan'lı, Bangladeş'li ve Yemen'li işçiler oluşturmaktadır. Bunları Tayland'lı, Filipin'li, Türkiye'li ve Sri Lanka'lı işçiler izlemektedir. Diğer ülkelerden gelen yabancı işçilere anlaşılabilirlik oldukça zor. Birincisi, dil sorunu. İkincisi, ne Suudi Arabistan'daki uygulamalara karşı ne de kendileri ile ilgili alınan karar ve uygulamalara karşı en küçük bir kıpırdama göstermiyorlar. Örneğin Tayland'lı işçilerin lümpenlik, içki, kumar ve seksten başka düşümlükleri bir şey yok. Sri Lanka'lı işçilerle şu veya bu şekilde anlaşabiliyoruz.

Asgari ücret sürekli düşürülmektedir. Vassız işçi diye adlandırılan gençleri her türlü zor ve kirli iş yerlerinde çalıştırmaktadırlar ve ayda 500 Suudi Arabistan Riyalı' (SR) ödeniyor. Vassılı işçilere ise ayda 900 SR'ı ödeniyor. Ödenen bu para-

dan ayrıca bir de yemek parası kesiliyor.

Suudi Arabistan'daki yabancı işçilere ayrıca bir tefecinin kefil olma zorunluluğu var. Kefili olmayan bir yabancı işçi ne olurma izni alabiliyor ne de çalışma müadesi. Tefeciler, yabancı işçilere kefil olmalarından dolayı, her tefeci kefil olduğu bir işçinin yıllık kazancının %50'sini cebine indiriyor. Suudi Arabistan'da çalışanların üçte ikisini yabancılar oluşturuyor. Türkiye'ye Arap turist akının başında tefeciler yabancı işçilerden sağladıkları kardan gelmektedir.

Çoğu zaman işçilerin bir yıllık alacakları bile ödenmiyor. Ancak böyle-i koşullarda diğer yabancı işçilerle beraber kısmi karşı çıkışlar oluyor. Bu da işi yavaşlatmak ya da iş saatlerinde işi bırakıp dışarıya gitmek gibi eylemler oluyor. Bir yıl para almayıp da bu tür eylemlere başvuran yabancı işçiler en katı yasaklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Ayrıca son zamanlarda Türk şirketleri bile yabancı işçilerin 6 aydan bir yıla kadar uzun bir süre ayhıklarını ödememektedir.

Dernek açmak gibi sosyal faaliyetlilikler kesinlikle yasak. Arkadaşlarla çok seyrek olmak kaydıyla bir araya gelip zaman zaman tartışıyor ve şehitlerimizi anma günlerinde bir araya geliyoruz.

Suudi Arabistan
Devrimci İşçi Taraftarları

ELEŞTİREL BİR ...

Bütün bu ve benzeri hatalı bakışların ötesinde, demokrasi sorunu, esas olarak bir sınıfın egemenliği altında toplumun yönetilmesi sorunu olarak kavranmalıdır.

Buradan bakıldığında, devrimin amacını ve hedefini, burjuvazinin demokratik yönetim şeklini elde etmekle sınırlayan bakış açılarının toplumun burjuva sınıfının egemenliği altında yaşamasını önderdiği sonucu çıkarılır, devrimin böyle bir amacı, devrimcilerin de ulaşmak istedikleri böyle bir hedefleri yoktur, olmamıştır.

Bastaraftı Sayfa 16'da

ARA SEÇİMLER VE ...

Bastaraftı Sayfa 22'de

da kitlelerde görülen hareketlenme ve politikleşme, düzen içi barikatları aşabilecek bir radikal halk potansiyeli taşımaktadır. Egemen güçlerde başlangıçta korku, mevcut partilerin muhalefete olanlarına güvensizlik duyulmasından ileri gelmektedir. Kısın böyle bir güvensizlik duyulmakla birlikte, korkunun asıl kaynağı kitlelerin yeniden politikayla ilgilenmeye başlaması, politika yapmanın sadece eski burjuva siyasatçıları için değil, ilerici-devrimci güçler ve emekçiler için de meşru hale gelmiş olmasıdır. Oligarşiyi ve ittifak dışı halmış kesimleri asıl korkutan şey, kitlelerin taleplerinin devrimci-demokratik seçeneklerde ifade bulması; kitlelerin ekonomik-demokratik v.d. talepleriyle devrimci seçeneklere buluşup kaynaşması "tehlikesi"dir. Egemen güçler bilmektedirler ki, mevcut sistemin ve siyasi iktidarın gerçek alternatifi olan devrimci-de-

okratik seçeneğin ortaya çıkması halinde düzen-içi alternatifler giderek çekiciliklerini yitirecektir.

*Halk güçleri açısından, ilerici-devrimci güçler açısından mevcut tablo karşısında ilk elde çözümleri gereken sorun, bu tablonun nasıl ve ne yönde değiştirilebileceği konusunda belli bir açıklığın sağlanmasındadır. Süreç içinde bunların işi sınıfının ve diğer emekçi kesimlerle yoksul köylülerinin lehine olacak şekilde çözüm şartlarının yaratılması yönünde gerekli ve uygun politikaları oluşturup, bunların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Emekçi ve yoksul halklarımızın konulmuş eski ve yeni tüm yasakların fiilen nasıl delineceği sorunu şimdi cevap verilmesi gereken güncel bir soru haline gelmiştir. 28 Eylül seçimleri, bir yönüyle de bu soruyu çarpıcı bir şekilde ortaya atmıştır...

ŞEHİTLERİMİZİ KALBİMİZDE YAŞATACAĞIZ

DEVRİMCİ İŞÇİ

GÖKSEL ÇAVUŞLU

24 Eylül 1980'de Ordu'da çıkan bir çatışmada öldürüldü.

ERGİL DİNÇ

24 Eylül 1980'de Ordu'da çıkan bir çatışmada şehit oldu.

FERİDUN AYDINLI

1958'de Aybastı'da doğdu. 25 Eylül 1980'de Aybastı'da çıkan bir çatışmada şehit düştü.

AYDIN YALÇINKAYA

1960'da Aybastı'da doğdu. 26 Eylül 1980 günü Aybastı'daki çatışmada öldürüldü.

VEDAT ÖZDEMİR

1956'da Aybastı'da doğdu. 26 Eylül 1980 günü Aybastı'daki çatışmada şehit düştü.

METİN SERTBULUT

1949 Yılında Salihli'de doğdu. 25 Eylül 1981 günü İzmir Emniyet Müdürlüğünde işkenceyle öldürüldü.

İHSAN ÜNAL

6 Ekim 1980'de Ünye'de çıkan çatışmada öldürüldü.

GÜLDEN ERDEM

11 Ekim 1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğünde işkenceyle öldürüldü.

ZEYNEL ABİDİN CEYLAN

1959'da Hozat'ta doğdu. 12 Ekim 1980'de Ankara'da işkence ile öldürüldü.

ŞENER YAZAR

1963'de Şavşat'ta doğdu. 31 Ekim 1981'de Şavşat'ta çıkan çatışmada şehit düştü.

VAHAP ATILGAN

11 Ekim 1982'de Diyarbakır'daki bir çatışmada şehit düştü.

ZAFER MÜCTEBAOĞLU

1954'de Kastamonu'da doğdu. 15 Ekim 1982'de yakalandığı hastalığa müdahale edilmediği için Cezaevinde hayatını yitirmiştir.

İLHAN DURMUŞ

1956'da Fatsa'da doğdu. 13 Ekim 1983'de Fatsa'daki çatışmada şehit düştü.

EKREM ASLAN

13 Ekim 1983'de Fatsa'daki çatışmada şehit düştü.

İLYAS HAS

7 Ekim 1984'de Buca Cezaevinde idam edildi.

HİDİR ASLAN

1958'de Hozat'ta doğdu. 24 Ekim 1984'de Burdur Cezaevinde idam edildi.

TEVFİK KARATAŞ

1933'de Fatsa'da doğdu. 23 Kasım 1980'de Fatsa'da çıkan bir çatışmada şehit düştü.

ADİL YILMAZ

1952'de Ankara'da doğdu. 26 Kasım 1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğünde işkence ile öldürüldü.

MUNZÜR GEÇGEL

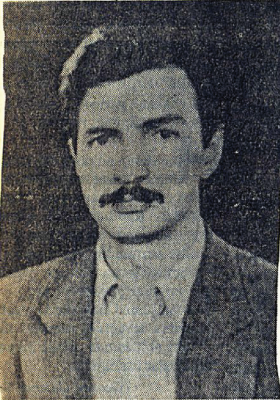
27 Kasım 1980'de İzmir Emniyet Müdürlüğünde işkence ile öldürüldü.

KENAN GURSEY

1956'da Diyarbakır'da doğdu. 2 Aralık 1980'de Diyarbakır'da işkence ile öldürüldü.

FAHRİ DEDE

2 Aralık 1980'de Ardanuç'ta çatışmada öldürüldü.

BEHÇET DİNLERER

1954'de İstanbul'da doğdu. 16 Kasım 1980'de Ankara Emniyet Müdürlüğünde işkenceyle öldürüldü.

TURGAY ERBAY

1957 Yılında Çankırı'da doğdu. 22 Ekim 1982'de İstanbul'da çatışmada öldürüldü.

HİDİR ASLAN

BAYRAM LAFÇI

1959'da Amasya'da doğdu. 3 Aralık 1980'de Havza'da çıkan bir çatışmada şehit düştü.

ADEM ÖZER

İşkulp'te doğdu. 3 Aralık 1980'de Havza'daki çatışmada öldürüldü.

TURHAN KÖSE

9 Aralık 1980'de Havza'daki çatışmada öldürüldü.

AHMET GÜRLER

15 Aralık 1980'de Kumru'daki çatışmada şehit düştü.

AYHAN ESKİCİ

15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

SEBAHATTİN DEMİR

15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

AHMET SAKİN

15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

ERKAN UZUNEMİNOĞLU

1956'da Borçka'da doğdu. 26 Aralık 1980'de Şavşat'ta çatışmada şehit düştü.

MUSTAFA ŞAHİN

1945'de Karakoçan'da doğdu. 31 Aralık 1980'de Şavşat'ta çatışmada şehit düştü.

DEVRİMCİ YOL TUTUKLULARI HÜCREDEN ÇIKARTILMALIDIR

Ankara Devrimci Yol Davası'ndan yargılanan tutuklulardan 19'u hâlâ hücrede tutulmaktadır. Bunlar arasında Merkez Komite ve Genel Komite üyeliğinden yargılananlar da vardır. Tutuklandıkları 80 ve 81 yıllarından bu yana hâlâ hücrede tutulan arkadaşlarımızın sağlık durumları giderek kötüleşmektedir. Tutuklularla yakınlarının ve avukatlarının bugüne kadar yaptıkları tüm başvurulara rağmen cezaevi yönetimi arkadaşlarımızın hücreden çıkarılması yönünde hiç bir adım atmamaktadır.

Mamak Askeri Cezaevi yönetimi, arkadaşlarımızın bir kısmını 6 yıldan beri tek ya da iki kişilik odalarda tutmaktadır. Yönetim tarafından tecrit adı verilen bu uygulamanın yasalar da ve yönetmeliklerde yeri olmamasına rağmen hâlâ devam ettirilmesi ilginçtir. Hücre tabir edilen cezanın ancak mahkeme tarafından verilebileceği ve bunun süresinin de 15 günü geçmeyeceği yasalarda belirtilmiş olması gözönünde bulundurulursa bu uygulamanın keyfi bir işlem olduğu kolayca anlaşılır.

Devrimci Yol Davası tutuklularından bir bölümü, ancak 1 ya da 2 kişinin kalabileceği büyüklükte odalarda tutulmaktadır. Tutuklular tuvalet dahil bütün ihtiyaçlarını bu odalarda karşılamaktadırlar. Hücreler sağlık yönünde son derece elverişsizdir. Hücre ya da tecrit olarak adlandırılan bu uygulamanın diğer bir özelliği de şudur: Arkadaşlarımız ya tek başlarına burada tutulmakta ya da çoğunlukla olduğu gibi faşistlerle birlikte tutulmaktadır. Arkadaşlarımızın çoğu azıllı katil faşistlerle 6 yıldır aynı odada yaşamaya mahkum edilmiştir. Hücrede tutulan 19 kişi havalandırmaya hiç çıkarılmamakta. Arkadaşlarımız ancak mahkeme ve görüş günleri insan yüzü görünüşüne imkân bulabilmektedir.

Mamak Askeri Cezaevi'nde faşistlerle yan yana yaşama zorunluluğu sadece hücrelerde değil, koğuşlarda da uygulanmaktadır. Cezaevi Yönetimi her koğuşa bir kaç azıllı faşist yerleştirerek, hem koğuşlarda hem de hücrelerde sürekli gergin bir ortam yaratmaktadır. Hücredeki arkadaşlarımız faşistlerin saldırısına uğramakta, sonra da kendilerini savunup saldırganı etkisizleştirdiği için askerler ve subaylar tarafından baskıya ve dayığa maruz kalmaktadırlar.

Mamak Cezaevi'ndeki devrimci tutukluları sindirme uygulamaları bunlarla bitmemektedir. Son zamanlarda yürürlüğe konulan yeni bir politika şudur: Dışardan gelen mektuplar, kitap ve dergiler bazı itirafçı hainlere incelettirilmekte, içerdikleri yazılan mektuplar da aynı kişilere kontrol ettirilmektedir.

Mamak'taki tutuklular arasında ölümle sonuçlanacak hastalıkları olanlar başta olmak üzere tutukluların hiç birisi doktora çıkarılmamaktadır. Tutukluların sağlık sorunları ile doğru dürüst ilgilenilmemektedir. Hatırlanacağı üzere Devrimci Yol Davası tutuklularından Zafer Müctebaoglu, tedavisi yapılmadığı için bir kaç yıl önce Mamak'ta vefat etmişti. Yeterli şekilde beslenmelerine izin verilmeyen tutukluların bir çoğunun ciddi rahatsızlıkları vardır ve bunların durumlarının giderek kötüleşmesi için herhangi bir neden yoktur. Bütün çabalara rağmen Cezaevi Yönetimi, cezaevindeki yaşam koşullarını düzeltmek, hücre uygulamasına son vermek yoluna gitmemektedir.

Bu durum karşısında tutuklu yakınları geçtiğimiz ay çeşitli kuruluşlara yeniden dilekçeyle başvurarak Mamak Cezaevi'ndeki yaşam koşullarının düzeltilmesini, tutuklulara insanca muamele edilmesini, 6 yıldır hücrede tutulan tutukluların koğuşlara aktarılmasını, faşist katillerle aynı odada yaşama zorunluluğunun kaldırılmasını talep etmişlerdir.